

SEYYİD ' ALİ BURSEVİ'NİN

MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR'I

(İNCELEME-METİN)

(Yüksek Lisans Tezi)

Hasret TUTUŞ

Kütahya - 2019

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SEYYİD ' ALİ BURSEVİ'NİN MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR'I
(İNCELEME-METİN)**

Danışman:
Prof. Dr. Atilla BATUR

Hazırlayan:
Hasret TUTUŞ

Kütahya - 2019

Kabul ve Onay

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Ana Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....

(İmza)

Akademik Unvan , Adı-Soyadı

Üye.....

(İmza)

Akademik Unvan , Adı-Soyadı

Üye.....

(İmza)

Akademik Unvan , Adı-Soyadı

Üye.....

(İmza)

Akademik Unvan , Adı-Soyadı

Bilimsel Etik Bildirimi

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım ‘‘Seyyid   Ali Bursev ’nin Mecm ’a-i EŐ  ar’ı(İnceleme-Metin)’’ adlı çalıŐmanın öneri aŐamasından sonuçlandığı aŐamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluŐtuĐunu beyan ederim.

23/12/2019

Hasret TUTUŞ

Özgeçmiş

1984 yılında Mardin'in Nusaybin ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana'nın Seyhan ilçesinde tamamladı. 2003 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başladı. Haziran 2007'de mezun oldu. Aynı sene SENTİM Bilişim Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş bünyesinde TARBİS Projesi kapsamında Tapu Arşiv Uzmanı olarak çalıştı. 2008 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans programına başladı. 2011 yılından beri Artvin Çoruh Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışıyor.

ÖZET

SEYYİD ‘ALİ BURSEVİ’NİN MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR’I (İNCELEME-METİN)

TUTUŞ, Hasret

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Atilla BATUR

Kasım, 2019, 349 sayfa

Klasik Türk Edebiyatının kaynaklarından olan mecmualara olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Şiirle ilgili bu mecmualar, şair tezkirelerinden özellikle antoloji ağırlıklı olanlarla yakından ilişkidir. Hatta denilebilir ki bazı tezkirelerin temelini oluşturmaktadır. Divanı bulunmayan ve şair tezkireleri gibi kaynaklarda geçmeyen bazı şair ve şiirlerin muhafazası ve günümüze ulaşmasında şiir mecmualarının önemi de büyüktür.

Yüksek lisans tezi olarak incelediğimiz 06 Mil Yz A 801 Milli Kütüphane kayıt numaralı şiir mecmuası nazım şeklindedir. Dili Türkçe olan bu mecmua genellikle 15, 16 ve 17. yüzyıla ait eserleri içermektedir.

Yaptığımız çalışma 3 bölümden oluşmuştur. İlk bölümde mecmuanın künye bilgileri ve müellifi hakkında bilgiler verildi. İkinci bölümde ise mecmuanın muhteviyatı üzerinde duruldu. Son bölümde ise mecmuanın transkripsiyonlu metni yapılmıştır

Mecmua, 105 farklı şairin 418 manzum metninden oluşmaktadır. Mecmuada geçen şairler ve eserleri mecmuada geçtiği gibi sıralanmış, eserleri ve kendileri hakkında bilgiler tablolar hâlinde verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mecmu’a-i Eş’ar, Şiir Mecmuaları, Seyyid Ali Bursevi, Klasik Türk Edebiyatı

ABSTRACT**SEYYID ALI BURSEVI'S MECMUAI EŐAR
(TEXT-EXAMINATION)****TUTUŞ, Hasret****Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature****Supervisor : Assoc. Dr. Atilla BATUR****November, 2019, 349 pages**

The interest in the magazines which are the sources of Classical Turkish Literature is increasing day by day. These magazines about poetry are closely related to poet tezkires, especially those with anthology. It can even be said that this is the basis of some tezkires. The importance of poetry magazines is important for the preservation of some poets and poems that do not have a divan and not mentioned in sources such as poet tezkires.

The poem journal numbered 06 Mil Yz A 801 National Library which we have examined as a master thesis is in the form of verse. This language, which is in Turkish, contains works from the 15th, 16th and 17th centuries.

Our study consists of 3 parts. In the first part, the information about the magazine and the author of the magazine was given. In the second part, the content of the magazine was emphasized. In the last section, the transcribed text of the magazine is made.

Mecmua consists of 418 verse texts of 105 different poets. The poets and their works mentioned in the journal are listed as in the journal and information about their works and themselves are given in tables.

Keywords: Mecmuai EŐar, Poetry magazines, Seyyid Ali Bursevi, Classical Turkish Literature

ÖN SÖZ

Şiir mecmuası incelemek ve değerlendirmek, daha önce kimsenin girmediği bir ormana girmek ve dolaşmak gibidir. Bir yandan zor, diğer yandan ise güzel sürprizlerle doludur. Bazı tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Kendini geliştirmek isteyen bir araştırmacı için bulunmaz bir çalışma kaynağı olan mecmualarda birçok eski ve yeni bilgiye ulaşılmaktadır. Bu bilgilerin bir kısmı uygun bir tarzda meraklılarının hizmetine sunulmaktadır. Bir kısmının ise yayımlanabilmesi için bazı destekleyici veya doğrulayıcı sağlam kaynak bilgilere ihtiyaç vardır. Her bir parça manzumeyi ve nesri tek tek inceleyip kime ve hangi esere ait olduğunu bulmak zor olmakla beraber; bu uğraşı, öğrenme arzusu içindeki kişiyi doyurmaktadır. Arap harfleri ile yazılmış olan bu eserleri okuma veya değerlendirme birtakım yanlışlıkları beraberinde getirebildiği için teenni ile hareket etmek gerekmektedir.

İşte böyle bir çalışmayı, 06 Mil Yz A 801 Milli Kütüphane kayıt numaralı (Mecmû'a-i Eş'âr) mecmua üzerinde yapmış bulunuyoruz. İlk 27 varakta müfred, tahmis, muhammes, tesdis, müseddes ve müsemmen nazım şekillerinden oluşan bu mecmua, diğer 103 varakta gazellerden meydana gelmiştir. Türkçe şiirlerin bulunduğu mecmuada Zâti, Bâkî, Cinânî, Necâtî, Kabûlî, Ulvî gibi dönemin önemli şairleri yer almaktadır.

Bu çalışmaya beni sevk eden, sabrı ve tecrübesi ile yardımını esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Atilla BATUR'a saygılarımı sunar ve teşekkür ederim. Çalışmamda değerli vaktini ve emeğini esirgemeyen kıymetli ağabeyim Öğr. Gör. Levent SARIÇOBAN'a ve bu eseri bulmamda bana yardım eden sayın Dr. Niyazi ÜNVER'e ve son olarak da aileme, eşime ve kızıma manen destekleri için teşekkürlerimi sunarım.

Hasret Tutuş

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖN SÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

06 MİL YZ A 801 NUMARALI MECMUANIN KÜNYE BİLGİLERİ VE MÜELLİFİNİN TANITILMASI

1. 06 MİL YZ A 801 NUMARALI MECMUANIN KÜNYE BİLGİLERİ VE MÜELLİFİNİN TANITILMASI	10
1.1. Mecmuanın tanıtılması	10
1.2. Mecmuanın yazılış tarihi	10
1.3. Mecmua müellifinin tanıtılması	11

İKİNCİ BÖLÜM

MECMUANIN İÇERİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

2. MECMUANIN İÇERİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
2.1. Mecmuada Adı Geçen Şairlerin Mahlası ve Eser Sayıları	13
2.2. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri	16
2.3. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

3. TRANSKRİPSİYONLU METİN	19
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	330
EKLER	331
KAYNAKÇA	3356

TABLolar LİSTESİ**Sayfa****Tablo 1.1:** Mecmuada Kullanılan Mühürlerin Transkripsiyonu.....7**Tablo 2.1:** Mecmuada Geçen Şairlerin Mahlası ve Eser Sayıları.....13**Tablo 3.1:** Mecmuada Geçen Eserlerde Kullanılan Vezin Kalıpları ve Sayıları..17

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: Adı geçen eser
Bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
Ens.	: Enstitü, Enstitüsü
H.	: Hicri
KSÜ	: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
M.	: Miladi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
No.	: Numara
Öğr. Gör.	: Öğretim Görevlisi
Prof.	: Profesör
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Ü.	: Üniversitesi
Yay.	: Yayınları
yy.	: Yüzyıl
Yz.	: Yazma

TRANKRİPSİYON ALFABESİ

ء ا : ʾ	ب : B b	پ : P p
ت : T t	ث : Ṫ ṭ	ج : C c
چ : Ç ç	ح : H h	خ : Ḥ ḥ
د : D d	ذ : Ẓ ẓ	ر : R r
ز : Z z	ژ : J j	س : S s
ش : Ş ş	ص : Ş ş	ض : Ḍ ḍ / Ž ž
ط : Ṭ ṭ	ظ : Ẓ ẓ	ع : ʿ
غ : Ğ ğ	ف : F f	ق : Ḳ ḳ
ك : K k	گ : G g	ڭ : Ñ ñ
ل : L l	م : M m	ن : N n
و : V v	ه : H h	ي : Y y

GİRİŞ

Mecmuanın tanımı

Mecmua; dergi, küçük risale veya farklı kitapların bir araya getirildiği eser anlamında kullanılmaktadır. Köken olarak Arapça (cem') kökünden türemiştir. Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş anlamlarına gelmektedir (Devellioğlu, 2001; Nâci, 1995).

Çıkış noktası olarak hadis derlemeleriyle başlayan mecmualar zamanla farklı konuların ele alındığı manzum-mensur eserlerle donatılmış ve bir gelenek hâlini almıştır. İlk örneklerine ancak 15. yy.ın ortalarında ulaşabildiğimiz mecmualar, özellikle 16 ve 17. yy.larda ön plana çıkmış bir edebî üretim biçimidir. Bu gibi eserlerin şekli, muhtevası ve tertip biçimiyle ilgili geleneksel herhangi bir metod oluşmamıştır. Dolayısıyla Osmanlı toplumunda zirve yapmış olan bu edebî üretim biçimi, klasik edebiyat anlayışının oluşması ve gelişmesinde önemli bir köşe taşı olmuştur. Nitekim mecmualardaki şiirler çoğunlukla şairlerin divanlarında yer alırken burada yer almayan pek çok şiirini dahi mecmualarda bulmak mümkündür.

Mecmuaların sınıflandırılması

Mecmualarla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, genellikle mecmuaların iki kategoride sınıflandırıldığı anlaşılmaktadır. Günay Kut ve Agâh Sırrı Levent'in oluşturduğu bu iki kategorinin temelde çok farklı olmadıkları anlaşılmaktadır.

Günay Kut, mecmuaları genel olarak aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire mecmuaları
2. Seçme şiir mecmuaları (mecnû'a-i eş'ar, mecmu'a-ı devâin).
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar.
4. Karışık; yani manzum ve mensur veya farklı dillerle yazılmış parçalardan oluşan mecmualar.
5. Derleyeni belli mecmualar (Kut, 1986)

Agâh Sırrı Levent ise mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire mecmuaları
2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları

3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar
4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar; tababet, ilahiyat gibi
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend, 1998).

Mecmuaların konulan daha çok edebiyatla ilgilidir. Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup vs. şekiller ile tevhid, na't, mersiye vs. türler üzerine oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelim gibi dinî ilimler; simya, remil, sihir, falcılık gibi eski batıl ilimler; musiki, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır. Bu tür mecmualar bir konu bütünlüğüne sahiptir. Buna karşılık her mecmua derleyicisi, aynı titizliği göstermeyebilir ve her çeşit hoşça giden yazıyı mecmuasına alabilir. Bir gazelden sonra mensur bir latife, bir fıkıh kaidesinden sonra bir fal usulü, bir müstehcen fıkradan sonra bir öğüt yazılabilir; hatta değişik dillerde pasajlara yer verilebilir (Pala, 2003).

Mecmuaların bir kısmının sahibi ve müstensihî belli, büyük bir kısmının ise ne sahibi ne de müstensihî bellidir. Ekserinin düzenlenme tarihleri de yoktur. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri mecmua içeriğinin düzenlenmesinde bir standardın olmaması ve mecmua sahibinin bu konuda serbest ve keyfine göre hareket etmesidir.

Mecmualar için; divan, mesnevi ve tezkirede olduğu gibi herhangi bir şablon belirlenmemiştir. Bu itibarla her mecmua, tamamen mürettibin kişisel zevkince belirlenmiş olan yeni ve farklı bir formda üretilmiştir. Eserin içeriğinin ne olacağı, şekil özellikleri bakımından nasıl tasarlanacağı tamamen mürettibin tercihiyle bağlıdır. Nitekim kütüphanelerde bulunan mecmualara bakıldığında bu tür eserlerin edebiyat, tarih, coğrafya, tıp, gök bilimi, dinî bilimler gibi günümüzde bilim dalı olarak kabul edilmiş hemen her alandan metinleri ya da kayıtları düzenli ya da karmaşık bir biçimde barındırdığı görülmektedir. Yine şekil özellikleri bakımından da son derece özen gösterilerek sistematik bir biçimde hazırlanmış mecmuaların yanında oldukça düzensiz, karmaşık mecmualar da bulunmaktadır. Mecmuaların esere özel bu serbest formu, okuyazar olan herkese eser oluşturma imkânı tanımıştır. Ortalama insan tipine karşılık gelen mürettepler de herhangi bir kayda bağlı olmaksızın ihtiyaç duydukları, beğendikleri, üzüldükleri, önemsedikleri şeyleri bu eserlere kaydetmişlerdir (Gürbüz, 2003). Bu durum

mecmuaların kaynak değerini düşürse de dönemin edebî, siyasi ve sosyal havasını yansıttıklarından dolayı ihmal edilmemesi gereken kaynaklardır.

Özellikle divanı ele geçmeyen veya divan sahibi olmayan şairlerin şiirleri için mecmualar çok önemli bir kaynaktır. Bu durumda divanlara girmemiş şiirlerin -atfedilen şairlere ait olup olmadığı ihtilaflı olsa da- bir şekilde tanıtılması önemlidir. Örneğin; *Mecmuatü'l-Fevaidi'l-Müteferrika* da Bâkî ve başka şairlere ait mektuplar mevcut olduğu gibi, İdris-i Bitlisi'nin üç mektubu ve bazı vakıfnameler de bulunmaktadır. Her biri birer tarihî vesika değerinde olan bu belgelere söz konusu mecmua vasıtasıyla ulaşılabilmektedir (Levend, 1998).

Mecmuaların büyük çoğunluğunun kimler tarafından ve ne zaman yazıldığı bilinmemektedir. Buna rağmen içindeki nesir ya da şiir parçalarından, bu eserlerde geçen şahıs isimlerinden, tarih manzumelerinden, temellük kayıtlarından, cilt, kâğıt ve hat gibi hususiyetlerden mecmuaların derleniş tarihleri aşağı yukarı tahmin edilebilmektedir (Alıcı, 2016). Özellikle Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği merhaleleri tespit için mecmualar, seçme şiir mecmuaları ve nazire mecmuaları ayrı bir öneme sahiptir.

Nazire mecmuaları -şiir mecmualarında olduğu gibi- birçok meselenin aydınlatılması ve tarihî bazı olaylara kaynaklık etmesi bakımından önemlidir. Nitekim 15. yy.'ın hem edebiyat metinleri hem de edebiyat tarihi bakımından ehemmiyetli bir kısmını oluşturan eserler de nazire mecmualarıdır. Nazire mecmuaları, Anadolu'da Türk edebiyatının başlangıcından bu yana; kaside, gazel, murabba, tesdis, müstezad vb. tanınmış manzumeleri bir araya toplayan antolojilerdir. Bu mecmualar, bilhassa, divan tertip etmemiş; şiirleri öteye beriye dağılmış, isimleri unutulmuş bazı eski ve mühim şairlerimizi tanımamıza hizmet etmiştir. Anadolu'da yazılmış ilk nazire mecmuası Sultan II. Murad zamanında Ömer bin Mezid tarafından tertip edilmiştir. *Mecmû'atü'n-Nezâ'ir* adlı eser, bize bu tarihlere ait 83 şairimizi ve eserlerini tanıtmaktadır (Banarlı, 1983).

Seçme şiir mecmuaları; şiir mecmuaları arasında en çok bulunan koleksiyonlarından birisidir. Bu tip mecmualarda sadece gazel veya kaside türünde şiirler değil, bazı durumlarda mesnevi tarzında yazılmış şiirlere de rastlanmaktadır (Kut, 1986). Birer şiir antolojisi olarak kabul edilebilecek bu mecmualar, kaleme alındığı dönemin ve aynı zamanda mürettibin edebiyat ve sanat zevkini yansıtmaktadır. Ayrıca şairin okunurluğunu ve tanınırlığını da göstermesi bakımından dikkat çekicidir; ancak

mecmuaların derlenmesinde göz önünde bulundurulana esaslara bakıldığında en büyük etkenin derleyicinin şahsi zevki olduğu görülr. Dolayısıyla şiir mecmuaları, tamamen kişisel kayıtlardır. Mürettibin istek ve zevkleri doğrultusunda ele alındığı için her şey onun tasarrufuna kalmıştır. O da ruh hâlini ya da yaşadığı toplumun beklentilerini yansıtan beyitler derleyebilir. Böyle bakıldığında her bir mecmuanın yeni ve farklı bir formda üretildiği söylenebilir (Akpınar, 2015).

Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar, kütüphanelerimizde en çok bulunan koleksiyonlarındanr. Bu koleksiyonlarda yer alan şiirler Türkçe olabildiği gibi farklı dillerde olanları da karşımıza çıkar. Örneğin, *Camiü'l-meani* 1533 tarihinde derlenmiştir. Derleyicisi belli olmamakla birlikte eserin ne zaman yazıldığı ve ismi eserin içeriğinde geçen bazı cümle ve tabirlerden anlaşılmaktadır. Bu mecmuada Farsça ve Çağatay Türkçesi ile yazılmış eserlerden seçmeler bulunmaktadır (Kut, 1986). Mecmua tarihinin çok eskiye gitmesi ve içerdiği metinler mecmuayı farklı ve önemli kılmaktadır.

Aynı konudaki çeşitli risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan bazı mecmualar da kütüphanelerimizde çok bulunan mecmualardandır (Kut, 1986; Levend, 1998).

Tanınmış kişilerce hazırlanan mecmualarda; seçme şiirler, biyografiler, küçük (Levend, 1998) risaleler, önemli eserlerden seçilmiş parçalar, fıkralar, hikâyeler, latifeler ve türlü bilgiler bulunur. Örneğin, 19. yüzyılın başlarında yaşamış olan Süleyman Faik Efendi'nin derlediği mecmuasında; nazireler, hikâyeler, fıkralar, latifeler, anılar ve türlü bilgiler mevcuttur (Levend, 1998).

Sayıca çok fazla ve içerikleri farklı olan mecmualar, ilk vakıf kitap listelerinden başlayarak 16. yy.dan itibaren ortaya çıkan “defterü'l-kütüb”lerde ve Sultan Abdülhamid döneminde hazırlandıkları için “devr-i Hamîdî defterleri” denilen kataloglarda ve günümüzün çok yönlü sınıflandırma sistemlerinde genellikle “Mecmûât” veya “Mecmualar” başlıkları altında ele alınmıştır (Uzun, 2003). Bu gibi eserlerin çoğu bir nevi el kitabı niteliğinde olduğu için fazla rağbet gören eserlerdir. Aynı zamanda iddialı bir adı olmadığı için kitap yazmaktan çekinen müellifler tarafından tercih edilen bir tür olmuştur. Bu sebeplere biaoen Osmanlı dünyasında çok yaygınlaşmış ve farklı bilim dalları için önemli kaynak grubu hâline gelmiştir.

Çalışmamızda ele aldığımız mecmua, Millî Kütüphane’de 06 Mil Yz A 801 kayıt numaralı “Mecmû’a-i Eş’âr” adıyla kayıtlı antoloji niteliğinde; fakat tam olarak herhangi bir kurala uymadan, karışık olarak derlenmiş bir mecmuadır. İncelediğimiz mecmua, üç bölüm olarak ayırabileceğimiz şu özellikleri taşımaktadır:

1. Bölüm: Mecmuanın 1a- 27a sayfalarını kapsamaktadır. Bu kısımda çeşitli şairlere ait olan tahmis, muhammes, tesdis, müseddes, müsemmen nazım şekilleri ile yazılmış şiirler bulunmaktadır.
2. Bölüm: Mecmuanın 27a-114b sayfalarını kapsamaktadır. Bu kısımda çeşitli şairlere ait gazel nazım şekliyle yazılmış şiirler bulunmaktadır.
3. Bölüm: Mecmuanın 115a-120b sayfalarını kapsamaktadır. Bu kısımda ise kaside, terhib-i bent, birkaç müfred beyit, bir parça nesir ve birkaç gazelden oluşmuştur.

Mecmuada en çok eser gazel nazım şekli ile bulunmaktadır. Mecmuada bazı müfred beyitler de yer almaktadır.

Mecmuada tespit edilen 105 farklı şair ve 418 manzum eser bulunmaktadır. Mecmuada en fazla eser 49 gazel ile Bâkî’ye aittir. Kabûlî’nin de 48 eseri bulunmaktadır. Ayrıca sultan şairlerden olan Adlî ve Muhibbî’ye ait şiirler de bulunmaktadır.

Yüksek lisans tezi olarak yapılan bu şiir mecmuasının incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu analizin yapılabilmesi için şiir mecmuası, Millî Kütüphane’nin Yazmalar bölümünden mecmuanın pozları satın alınıp bilgisayara kaydedilmiştir. Numaralandırılmış olan bu pozlar sırasıyla bir dosyada toplanmıştır. Öncelikle mecmuanın içindeki eserler ve yazarları sayfa numarasına göre tesbit edilmiştir. Mecmua sayfalandırılırken yaprak sistemi kullanılmıştır. Her yaprağın ön yüzü “a” ve arka yüzü “b” harfi ile belirtilmiştir. Derkenarlar için ise “k” harfi kullanılmıştır. Örneğin 119b/k; ifadesi 119. yaprağın arka yüzünün derkenarını ifade etmektedir.

Bu safhadan sonra şiirlerin nazım şekilleri belirlenmiştir. Bu süreçten sonra okuma aşamasına geçilmiştir. Okuma esnasında ihtiyaç duyulan sözlükler, divan ve mesneviler tedarik edilerek yapılmıştır. Mecmuada yazarı belirtilmemiş olan manzum metinler için “belirsiz” ifadesi tablolarda “*” işareti ile ifade edilmiştir.

Mecmuada vezni ve manayı eksik bırakan bazı kelimeler şiirlerin metnine müstensih tarafından yazılmamıştır. Bu eksiklikler, şairlerin divanı ve şiirleri üzerine yapılmış çalışmalardan yararlanılarak tamamlanmıştır. Tamamlanan bu yerler köşeli ayraç içerisinde gösterilmiştir. Bu eksiklikler bağlaçlarda ve rediflerde gözüktüğü gibi bazen bir mısra olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Metinde okunamayan, yırtık olan, tahrip veya tahrif olmuş yerler ... şeklinde gösterilmiştir.

Talik yazı çeşidiyle yazılan bu mecmuada, içinde “sin” harfi bulunan çoğu kelimenin “sin” harflerinin altına üç nokta konulmuştur. Örneğin, 21a-21b numaralı varaklarda “sermāye, serā, n’eylediye” kelimelerinin altında üç nokta bulunmaktadır.

Bazı gazellerin başında sadece “ğazel” yazmaktadır. Gazelin kime ait olduğu farklı bir kalemle başlığın civarına yazılanlar olduğu gibi yazılmayanlar da vardır. Örneğin; 64b, 65b, 78b, 84b. Kime ait oldukları tespit edilen gazeller başlık kısmında köşeli ayraç ile yazılmıştır.

Çoğunlukla sol üst köşelerde bulunan varak numaralarında eksik ve silik yerler tespit edilmiştir.

Müstensih tarafından verilmiş olduğu düşünülen varak numaralarına göre eser 128 varaktır; eserin varaklarının metin kopukluğu olmaması için sırasıyla dizilmiş olmasına dikkat edildiği gibi arada sayfa eksikliklerinin ve yanlış numaralandırmanın olduğu tespit edilmiştir. Örneğin; 2, 4, 73, 77, 82, 83, 84, 99; 36’dan sonra 26 geliyor sonra 37’den devam ediyor.

Eserin birçok yerinde varaklara bazen yapıştırılmış şekilde bazen de varakların üzerine çeşitli mühürler vardır. Mühürler okunup varak numaralarına göre sırasıyla(soldan sağa veya yukarıdan aşağıya) tablo hâlinde aşağıda verilmiştir:

Tablo 1.1: Mecmuada Kullanılan Mühürlerin Transkripsiyonu

Mühürlerin Bulunduğu Varak Numarası	Mühürlerin Transkripti
21b	1. yā Rab şefā‘ at eyle Muḥammede Ḥasanî 2. bende-i ‘ Alî bin ‘ Abdullah(?) 3. Ḥattât ‘ Abdurrahmân 4. Feyzî 5. Hidâyete ireler rehber-i Muhammede
30b	1. Ahmed 2. yā Rab ... Tevfiḳ ... Aḥmed 3. ğulām- kevineyn Seyyid Ḥasan bin Ṭurgud 4. ism-i be-ḥudā kārhu ḥasbiye’l-lāhu vaḥdehu lefi Muḥammed bin Muştafa 5. ḥāk-i rū-yı ehl-i ‘ irfān ravza-i talibi cennet-i Rızvān 6. Seyyid Muḥammed ‘ Abdullah Hāşimî 7. ... penāh ‘ ālim ... ‘ Alî
41b	yā ḥafıyye’l-elṭāf neccini mimma eḥāfu Muḥammed bin ‘ Abdullah
43b	yā Rab şefā‘ at eylesin Muḥammede Ḥasanın
49b	1. ez luṭf-i şūyi raḥmeti min naẓar yā İlähi bende-i ismi Ṭurgud 2. İlähi bi-ḥaḳḳi Rasûl-i Kerim bin ‘ aṭālibi Rızā bin Abdirrahîm 3. namem Muḥammed bin ğulām-ı Muḥammedem
50b	ez luṭf-i şūyi raḥmeti min naẓar yā İlähi bende-i ismi Ṭurgud
52b	nāmem Muḥammeda ben ğulām-ı Muḥammedem
53b	İlähi bi-ḥaḳḳi Rasûl-i Kerim bin ‘ aṭālibi Rızā bin Abdirrahîm
54a	yā ḥafıyye’l-elṭāf neccini mimma eḥāfu Muḥammed bin ‘ Abdullah
55a	Muḥammed bende-i āl-i Muḥammed
60a	ism-i be-ḥudā kārhu der ... ḥasbiye’l-lāhu vahdehu lefi el-faḳîr Aḥmed
67b	Seyyid Muḥammed Abdullah Hāşimî
68b	hezāri şıfat ve zarifi şıfat Seyyid ... bin bā-zevāc Aḥmed
70a	maẓharı nūr-ı İlähi Muştafā 1337
80a	1. bende-i evlād-ı Muḥammed ‘ Alî 2. fi ... mine’l-lāhi Muḥammed ‘ abduhu 3. İlähi bi-ḥaḳḳi Rasûl-i Kerim bin ‘ aṭālibi Rızā bin Abdirrahîm 4. ... 5. nāmem Muḥammed ben ğulām-ı Muḥammedem

85b	luṭf-i haḥrāz ḥudā rütbe-i ‘āli ḳadri
86a	yā ḥafīyye’l-elṭāf neccini mimma eḥāfu Muḥammed bin ‘Abdullah
120a	...

94a ‘da bulunan “yegdür” redifli şiir Mânî mahlası ile yazılmıştır. Bu şiir aynı zamanda Dr. Öğr. Üyesi Hasan KAPLAN’ın “Bâkî’nin Basılı Divanlarında Yer Almayan Şiirleri ve Divanının Bir Nüshası Üzerine Bazı Notlar” adlı makalesinde Bâkî mahlaslı olarak geçmektedir.

Zâtî’nin bazı şiirlerinde mahlas baş kısmında “Zâtîyâ” şeklinde yazılmıştır. Şiirler Zâtî’ye aittir: (92b)

2008-2009 yılında başladığım tezli yüksek lisans eğitimimde tez konusu olarak Millî Kütüphane kayıtlı 06 Mil Yz A 801 numaralı daha önce çalışılmamış olan yazma eseri alıp incelemeye başladım. Çalışmama çeşitli sebeplerden ötürü bir süre ara verdim. Ardından tekrar çalışmama devam edip araştırmalarımaya başladım. Bu esnada, adı geçen tez çalışmamın 2014 yılında Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Şermin BAKA tarafından çalışılmış olduğunu gördüm. Eseri incelediğimde bir kısmının çalışıldığını, önemli bir bölümünü teşkil eden kısımlarının çalışılmadığını gördüm. Yapılan bu çalışma 4a ile 77a arası varakların transkripsiyonlu metnidir (Baka, 2014).

Bizim çalışmamızda ise eserin tamamı çevrilmiş ve gerekli görülen yerlerde metin tamiri yapılmıştır. Bir diğer önemli bir husus da mecmuanın müellifi tespitidir. Müellif tespit edilerek çalışmaya onun ismi verilmiştir. Ayrıca mecmuada bulunan mühürlerin de çevirisi yapılarak hangi varaklarda oldukları belirtilmiştir. Yine şairler ve geçen şiirler hakkında çeşitli istatiki bilgiler verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
06 MİL YZ A 801 NUMARALI MECMUANIN KÜNYE BİLGİLERİ VE
MÜELLİFİNİN TANITILMASI

1. 06 MİL YZ A 801 NUMARALI MECMUANIN KÜNYE BİLGİLERİ VE MÜELLİFİNİN TANITILMASI

1.1. Mecmuanın tanıtılması

Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda, 06 Mil Yz A 801 yer numarası, 929 DVD numarası ve Mecmûa-i Eş'âr eser adı ile bulunmaktadır. Mecmua kahverengi meşin ve yaldız ciltlidir. Aharlanmış kâğıt kullanılmış olup ölçüleri 182x104-132x71 mm.dir. 120 varaktan oluşan mecmuanın yazı türü ise taliktir. Mecmuanın dili Türkçedir. Eserde sadece 1b numaralı varakta bulunan ve Seyyid Abdulkâdir-i Geylânî'ye ait Arapça bir beyit vardır.

Mecmuanın 1b numaralı sayfasında sağ üst kısmında kurşun kalem ile 13 Mayıs 1973 tarihinde Abdullah Öztemi adlı bir şahıstan Gemlik'te satın alındığı belirtilmiştir. 120b numaralı son sayfasında fiyatının 145.250 TL olduğu yazılmıştır.

Mecmua temel olarak üç bölümden meydana gelmektedir. 1a-27a sayfaları arasında olan ilk bölümünde tahmis, muhammes, tesdis, müseddes, müsemmen nazım şekilleri ile yazılmış şiirler bulunmaktadır. İkinci bölüm diyebileceğimiz 27a-114b sayfalarında da gazeller vardır. Üçüncü bölüm olan 115a-120b sayfalarında ise terki-i bend, kaside, müfred birkaç beyit ve bir parça nesir bulunmaktadır. Eserin künyesi de bu bölümde yer almaktadır

1.2. Mecmuanın yazılış tarihi

Mecmuada 119b numaralı varakta sol alt kısımda intinsah tarihi olarak “bende-i kemterin / Seyyid ‘Alî el-Burûsevî / ğafare’z-zünûbe fî şehri rebi‘ü'l-âhîr / sene 1019” kaydı düşülmüştür. Düşülen bu kayda göre eser H. Rebiülahir 1019 / M. Haziran 1610 yılında istinsah edilmiştir. Mecmuada yer alan şairlerin yaşadıkları dönem de bu tarihi doğrulamaktadır.

1.3. Mecmua müellifinin tanıtılması

Mecmuada 119b ve 120a numaralı varaklarda düşülen kayıtlara baktığımızda iki isimle karşılaştık. 119b'deki kayıt ve yazının karakteri, türü, kullanılan mürekkep göz önüne alındığında mecmuanın müstensihinin Seyyid Ali Bursevî olduğu düşünülmektedir. 120b'deki kayıt varakta sol alt kısımda bulunmakta, yazının bütünlüğü dikkate alındığında sonradan yazıldığı anlaşılmaktadır. 120b'deki kayıta da Seyyid Mustafa Çelebî ismi geçmektedir.

Eserin 2a numaralı varığında sol üst köşede “cem‘i mevāhibü’l meliki’l-mennān Hāfız Hüseyin Es‘ad ‘Ömer Sālih Efendi varide-i Burdur” şeklinde bir temellük kaydı bulunmaktadır. Bu kayıta adı geçen Hafız Hüseyin Esad Efendi ve Ömer Salih Efendi'nin 1840 yılından sonra Burdur'un önde gelen âlimlerinden olduğu; Hafız Hüseyin Esad Efendi'nin Burdur'da Derviş Mehmed Paşa adlı kütüphanenin hafız kütüplüğünü yaptığı; Ömer Salih Efendi'nin de onun oğlu olduğu ve Burdur Evkaf Dairesinde vazife yaptığı düşünülmektedir. (Kuzucu, 2019; Şahin, 2007)

İKİNCİ BÖLÜM
MECMUANIN İÇERİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sıra No.	Şair	Toplam	Gazel	Tahmis	Tesdis	Müseddes	Muhammes	Müsemmen	Müfred	Terkib-i Bend	Kaside
25	Fevrî	7	7								
26	Firâkî	2	1						1		
27	Fürûgî	1	1								
28	Ġazâlî	1							1		
29	Ġubârî	2	2								
30	Gülâbî	1	1								
31	Gümüş Yahya Efendi	1							1		
32	Haşimî	2	1		1						
33	Haţâî	1	1								
34	Hayâlî	4	4								
35	Hayretî	4	4								
36	Hicrî	1	1								
37	Hişâlî	1	1								
38	Hüdâyî	15	15								
39	Ĥüsrevî	1	1								
40	‘İlmî	1	1								
41	İşhâķ	1	1								
42	Ķabûlî	48	48								
43	Ķadri	1							1		
44	Ķalender	3	2		1						
45	Kâmî	1	1								
46	Ķâsimî	2	2								
47	Kemâl Paşazâde	1							1		
48	Kevserî	1	1								
49	Ķıvâmî	1	1								
50	Kilârî	1							1		
51	La‘lî	1	1								
52	Lem‘î	2	2								
53	Maķâlî	2	2								
54	Maķşûdî	1	1								
55	Mânî	3	2	1							
56	Mecdî	1	1								
57	Medĥî	2				2					

Sıra No.	Şair	Toplam	Gazel	Tahmis	Tesdis	Müseddes	Muhammes	Müsemmen	Müfred	Terkib-i Bend	Kaside
91	Tiğî	1		1							
92	‘Ubeydî	4	4								
93	‘Ulvi	36	36								
94	Uşûlî	3	3								
95	Ümidî	32	32								
96	Va‘dî	6	6								
97	Vaḥdetî	1	1								
98	Vechî	1	1								
99	Veysi	1				1					
100	Vişâlî	2	2								
101	Yaḥyâ	8	8								
102	Za‘ifî	4	3		1						
103	Zâti	18	17						1		
104	Zuhûrî	1	1								
105	Zühdi	1	1								
106	Belirsiz(*)	8	3	1	1				3		

2.2. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

Mecmuada müfred, gazel, tahmis, muhammes, tesdis, müseddes, müsemmen, terki-i bend ve kaside nazım şekillerinde yazılmış eserler bulunmaktadır. Bunların 359’u gazel, 20’si tesdis, 16’sı tahmis, 14’ü müfred, 4’ü müseddes, 1’i muhammes, 1’i de müsemmen, 1 terki-i bend ve 2’si kasidedir.

2.3. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Metinde kullanılan aruz kalıplarının kısa heceleri nokta (.) ile uzun heceleri de kısa çizgi(-) ile gösterilmiştir. Mecmuadaki eserlerin 18 farklı vezin kalıbında yazıldığı ortaya çıkmıştır. Bu vezinlerden en çok kullanılanı 116 eserle “fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün” vezni olmuştur. Vezinlerin kullanım durumlarını gösteren tablo aşağıda verilmiştir:

Tablo 3.1: Mecmuada Geçen Eserlerde Kullanılan Vezin Kalıpları ve Sayıları

	VEZİN	ADET
1	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	116
2	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün	1
3	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	4
4	fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	10
5	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	92
6	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	2
7	fā' ilātün mefā' ilün fā' ilātün mefā' ilün	3
8	fā' ilātün müstef' ilün fā' ilün	1
9	mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	77
10	mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	17
11	mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	8
12	mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	32
13	mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	30
14	mef' ülü mefā' ilün mef' ülü mefā' ilün	4
15	mef' ülü fā' ilātün mef' ülü fā' ilātün	12
16	müfte' ilün müfte' ilün fā' ilün	1
17	müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün	6
18	müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün	2

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TRANSKRİPSİYONLU METİN

3. TRANSKRİPSİYONLU METİN

1a . - - - / . - - - / . - -

Didüm cāna görünmezsın sebep ne

Didi var öyle olma cān görünmez

. - - - / . - - - / . - -

Dutalum āşinālîk işi bitdi

Ṭuz itmek ḥaqqı bārī ḳande gitdi

‘Azmi

. . - - / . . - - / . . - - / . . -

Ey ecel çıqđı mı cāniñ ne idersin ‘acele

Cān teslim ideyin şabr it ol bī-bedele

Firāḳi

. . - - / . . - - / . . - - / . . -

Ey ecel zaḥmete girme yürü itme ‘acele

Ki neşā eyleyeyin cānumı ol bī-bedele

Ḳadri

. . - - / . . - - / . . - - / . . -

Ey ecel eglenürin gel daḫi itme ‘acele

Vaḳt ola yār ḥālimi görüp inşāfa gele

‘Alī Çelebī

...--/...--/...--/...--

Ey ecel nola ... idersin bunca ‘acele

Ço beni cān vireyin bārī ol bī-bedele

Zātī

...--/...--/...--/...--

Ey ecel bir dem emān virme baña kıl ‘acele

Ki gözüm görmeye ağıyāra diye ol bī-bedele

Kemāl Paşazāde

...--/...--/...--/...--

Ey ecel billah emān vir kılma baña ‘acele

Soñ nefes düş ola şāyed gözüm ol bī-bedele

Ġazālī

...--/...--/...--/...--

Ey ecel şabra meded yoğ mu nedir bu ‘acele

Çoğ mu gördüñ baña kim cān virem ol bī-bedele

Kilārī

...--/...--/...--/...--

Ey ecel saña çıkar nesne yoğ itme ‘acele

Cānı ... virmege cānlar viriren ol bī-bedele

1b [Süleymān Çelebî]

- . - - / - . - - / - . -

Allah adın zıkr idelüm evvelā

Vācib oldu cümle işde her kula

[Seyyid Abdulkādir-i Geylānî]

- - . - / - - . - / - - . - / - - . -

Lī ḥamsetün yuṭfā bihim nāru'l-ceḥīmu'l-ḥāṭıma

El-Muştafā ve'l-Murtażā vebnā humā ve'l-Fātıma

2a Cem' i mevāhibü'l meliki'l-mennān

Ḥāfız Hüseyin Es' ad ' Ömer Sālih Efendi

Varide-i Burdur

Revānî

- - . / . - - . / . - - . / . - -

Ṭa' n eyledigüñ ' aşıka peymāne degül mi

Şūfî gele inşāf ide rindāne degül mi

Ḥürî didigüñ şāķi-i gül-çihreye beñzer

Cennet didigüñ küşe-i meyḥāne degül mi

Ben va' de-i vaşlına anuñ hiç inanam mı

Şol ' ahdine durmayıcı cānāne degül mi

Mest-i meye tesbîhuñî ‘ arz eyleme zâhid
Destindeki her nuqlı anıñ dâne degül mi

Bir desti şerâbı götürüp gitdi Revânî
Billâh anuñ her işi mestâne degül mi

2b **Taḥmîs-i Cinânî Ğazel-i ‘ Ārifî**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Her kimi hem-dem kı lup yâriyle kılsañ âşinâ
Dür idüp bigâne-veş elbetde eylersin cefâ
Var mıdur âyâ cevâbuñ bir su ’âlüm var saña
Niçün eylersin ‘ aceb ey rûzgâr-ı bî-vefâ
‘ Āşıkı ma’ şûḡdan ma’ şûḡı ‘ âşıkdan cüdâ

Cür‘ a gibi ḡadr-i ‘ uşşâkı kı lursın ḡâke pest
Bir nefes devründe urmaz dâmen-i maḡşûda dest
Câm-ı ‘ işin eyleyüp seng-i ḡavâdişden şikest
Nûş-ı ‘ işretle idersin dem-be-dem âğyârı mest
Nîş-i ḡâmdur şunduğın erbâb-ı ‘ aşḡa dâ ’imâ

Ğayrlar dil-dâr ile gül-geşt-i şahrâ itmede
Hicrle ‘ âşık belâ küncinde me ’vâ itmede
Nâ-maḡallüñ çarḡ maḡşûdın müheyyâ itmede
Bağlarda zâğlar seyr u temâşâ itmede
Bülbül-i zârı idersin beste-i dâm-ı belâ

Görmez erbâb-ı hüner devründe rif' atden eşer
 Eylemez ehl-i şafâ mesrûr olup def' -i gedâ
 3a Geh figân u âh idüp gâhî döküp hûn-ı ciger
 Senden eylerse şikâyet n'ola erbâb-ı hüner
 Senden inlerse ' aceb mi her zemân ehl-i şafâ

Ey Cinânî merd iseñ yâd eyleme cânuñ ğamın
 Ğam çekerseñ bārî çek ' âlemde cânânuñ ğamın
 Hâtıruñdan dūr idüp a' lâ vü ednânuñ ğamın
 Mest-i ' aşk ol ' Ārifî gel çekme dünyânîñ (ĝamın)
 Şaykal-ı vaḥdetle vir mir 'ât-ı ḳalbe incilâ

Tesdîs-i Cinânî ğazel-i Cinânî

...--/...--/...--/...--

Ne ḳadûñ gibi senüñ serv-i semen-sâ bulunur
 Ne ruḫuñ gibi daḫi verd-i muṭarrâ bulunur
 Ne gönül gibi aña bülbül-i gūyâ bulunur
 Gerçi çok ' âşık u çok hûb u dilârâ bulunur
 Ne saña bencileyin ' âşık-ı şeydâ bulunur
 Ne baña sencileyin dilber-i ra' nâ bulunur

Beni erbâb-ı ma' ârifden idüp bî-taḳşîr
 Mâ'il-i ma' rifet itmiş seni ey mihr-i münîr
 Ara yirde yoğ iken ülfet içün bir tedbîr
 İkimüz bir yere sevḳ eyledi taḳdîr-i Ḳadîr

Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur

Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

İttifâk ile olup taleb tekmil-i vifâk

Haşre dek görmeyelüm n’eydügini rûz-ı firâk

İltifât itmeyelüm düşmene eylerse nifâk

Deñmede şûrete gelmez bu kadar istiḥkâk

3b Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur

Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

Bende yok bir ğaraż-ı fâsid u ümmid-i vişâl

Sende yok ‘ aşık-ı şüride ile vaşla maḥâl

Nażâr-ı pâkle dildârûñ olup mâh ile sâl

Arasa ‘ âlemi geşt itse peyk-i vişâl

Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur

Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

Bezm-i fânide Cinânî gibi ni‘ met bilelüm

Lezzet-i şoḥbet-i aḥbâbı ğanîmet bilelüm

‘ Ömrümüz ḥaşılını mihr u muhabbet bilelüm

Gül u bülbül gibi cem‘ olmağı devlet bilelüm

Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur

Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

Tahmīs-i Cinānī ğazel-i Bākī

-. - / - . - . / . - - . / - . -

Yokdur [güzel] zemānede ol nev-civān gibi

Hercā'ılıkda ' aşıkā ammā cihān gibi

Gözden tolandı mihr-i sipihr-iqtirān gibi

Terk itdi ben za'ifini gitti revān gibi

Gelmek müyesser olmadı bir daği cān gibi

Dil mürği şayd olaldan anıñ zülfi ağına

Gelmez bakup terahhum idüp sine dāğına

Aküp şafā-yı hātır ile kūy-ı bāğına

Ser-keşlik eylemezse o servüñ ayāğına

4a Yüzler süriyü varayın āb-ı revān gibi

Hüsn ile encüm içre muqalledsin ey güneş

' Arz-ı cemāle hayli muqayyedsin ey güneş

Cānāne gibi şanma sehi-ğadsin ey güneş

Devr içre sen de ser-āmedsin ey güneş

Olmayasın ol āfet-i devr-i zamān gibi

Eşküm şu koydı baħr-ı muhitüñ ocağına

Āhum şerāre şaldı sipihriñ ocağına

İrişdi dirsek ey şağın aldanma lāğına

Ey āh o māhiñ irişemezsin kulağına

Başuñ gerekse göklere çıksın figān gibi

K̄albi dil-i Cinānī gibi dirhem olduğın
 Fehm eyleyüp yürekde ğamuñ müdgām olduğın
 Zağm-ı hadeng-i hicr ile bī-merhem olduğın
 Çün bildiler nişāne-i tīr-i ğam olduğın
 Bākīyi halk çekdi çevirdi kemān gibi (Okuyucu, 1994)

Tađmīs-i Cinānī ğazel-i Bākī

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Düşdi göñlüm yine bir dilberlerüñ a‘ lāsına
 Meyl idüp bağmazsa a‘ dānuñ n’ola iĝvāsına
 Serv-i āzādı kul itmiş kāmēt-i bālāsına
 Hūblar mā’ildür elbet ‘ aşık-ı şeydāsına
 Dilber-i ‘ ālī-cenābuñ bağma istiĝnāsına

İstemez üftādesüz ‘ iş ile nūşı neylesün
 Ādem ister ol perī-peyker vuğuşı neylesün
 Zāhirā lāyık degüldür hod-fürüşı neylesün
 Bağmaz amma sendedür gül gibi ğuşı neylesün

4b Kuğl-ı istiĝnā çekilmiş nergis-i şehlāsına

Āfitāb-ı ‘ ālem-ārādur rūhı dirsem mađal
 Anda zāhir lem‘ a-i envār-ı hūsn-i lemyezel
 Vechi var ol māh-rū hūsn ile olsa bī-bedel
 Pertev-i mihr-i melāhat çekdiler rüz-ı ezel
 Şafha-i āyīne-i ruhsār-ı meh-sīmāsına

Rūh-perverdūr nazīri yok hevā-yı kūyuñuñ
 Görmedüm mişlin nesim-i dil-küşā-yı kūyuñuñ
 Mübtelālar hazzın almışlar şafā-yı kūyuñuñ
 İşigün taşıyla hūş başı gedā-yı (kuyuñun)
 Ser-fürū itmez sipihrūñ günbed-i mināsına

Ey Cinānī olmayup mā'il bu fānī devlete
 'Ömrüñi şarf eyleme tekml 'izz u rif' ate
 Geç otur sedd-i Sikender gibi künc-i 'uzlete
 Gör ne dir Bākī kadem başduğda şadr-ı 'izzete
 Egme başuñ dehr-i dūnuñ efser-i Dārāsına

Tahmīs-i Peyāmī ğazel-i Āzerī¹

...- / ...- / ...- / ...-

'Āşık ol varıñı bir yār-ı dil-ārāma deġiş
 Tālib ol güher-i 'aqlı ġam-ı ihsāna deġiş
 Dimezin zevkīñı var miñnet-i eyyāma deġiş
 Sūfī tesbīh u 'aşāyı mey-i gül-fāma deġiş
 Hırka-i zūhd u riyāyı çıkarup cāma deġiş

Çekme her dilber için āh-ı seher 'ārifseñ
 Kılma her tır-i ġama sine-i siper 'ārifseñ
 İtme her ġonçe-i zibāya eger 'ārifseñ
 'Ārife çünkü yeter bir gül eger 'ārifseñ

¹ Gazel Bākī'ye deġil, Āzeri'ye aittir.

5a Götürî ‘âlemi bir yâr-ı gül-endâma degiş

İster iseñ seni ... ..

Diler isen saña reşk eyleye aşhâb-ı uřul

İtmek isterseñ eger perde-i esrâra duhul

Bulmağ isterseñ eger Ka‘be-i maqşûda vuşul

Çıkarup atlas u dibâyı bir ihrâma degiş

Bî-sütün gamı Ferhâd gibi eyleye mekân

Qays-veş yine muhabbetde olup ser-gerdân

Olmâğ isterseñ eger nâm-ver her dü-cihân

Câmı cânâneye vir ol yûri bî-nâm u nişân

Merd iseñ naqd-i hayâtı bir eyü nâma degiş

Ey Peyâmî yûri ol tãlib-i ağrâr u beqâ

şabr kıll cânuña kâr eylerse renc u ‘anâ

Gör ne dir şânî Selmân-ı zahir-i şu‘arâ

Zevq-ı bākî bulayın dîrsen eger Āzeriyâ

‘Ālemüñ zevq u şafâsın bir eyü nâma degiş

Tahmîs-i Cinânî ğazel-i Ğayretî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ne manşıb özleyüp ne dirhem u dînâr arar göñlüm

Cihânı geşt idüp bir sîm-ten dil-dâr arar göñlüm

Yolında ölmege 'İsî-nefes bir yâr arar gönlüm
 Tolanup şehr için bir dilber-i 'ayyâr arar gönlüm
 Evin yıkmağ için billâh görüñ mi' mâr arar gönlüm

Felekde niçe mehrû seyrin eyler çeşm-i giryânum
 Velî mihr u muhabbet eylemez bu qalb-i nâlânum
 Tereddüd kılduğum 'ayb itmesün yârân u ihvânum
 Söz añlar bir nigâr-ı nüktedân ister dil u cânum

5b Ğaraż-ı dilber degül bir mûnis-i ğam-ğâr arar gönlüm

Görüp reftârını her qâmeti bâlâya aldanmaz
 Baqup âyine-veş her 'arız-ı zibâya aldanmaz
 Kaçar hercâ'ilerden va' de-i ferdâya aldanmaz
 Begüm her yüzi açılmış gül-i ra' nâya aldanmaz
 Henüz bilinmedik bir gonçe-i bî-ğâr arar gönlüm

Ta' alluq dâmeni her dil-rübâya meyl idüp şalmaz
 Tefekkür baħrine bir dem mi var mâhî-şifat talmaz
 Begenmez degme ħûbı gördüğine aldanup qalmaz
 Begüm her Ehrimen-meşreb birini 'aynına almaz
 Cihânı geşt idüp bir âdemîce yâr arar gönlüm

Qalup dârü's-şifâ-yı 'aşq içinde bu dil-i şeydâ
 Daħi uşlanmadın sevdâ-yı zülf-i yâr ile aşlâ
 Cinânî-veş sever biñ cân ile bir dil-ber-i zibâ

Yeñi başdan delü olmağ diler ey Ḥayretī ammā
Yine eski efendüm gibi bir dil-dār arar gönlüm

Haşimī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Siyeh kākülleri meftūn idelden çeşm-i giryānum

İrişdi göklere dūd-ı kebūd-ı āh u efgānum

Çaçup feryād u zārundan beni terk itdi yārānum

Kime yansun yağılsun ağlayup bu çeşm-i giryānum

Hevā-yı kākül-i müşgīnūñ ile şimdi sulṭānum

Kime yansun yağılsun ağlayup bu çeşm-i giryānum

[Ḥüdādan ğayrı bilmez kimse aḥvāl-i perişānum]

- 6a Düzeldüp ḥalka ḥalka cāne tārın kemend itdi
Velī nā-ḥağ yere zencīre çekdi ḳayd-bend itdi
Zebūn itdi bu cism u cānı zār-ı müstmend itdi
Dil-şūrīdeyi başdan çıkardı pek levend itdi
Hevā-yı kākül-i müşgīnūñ ile şimdi sulṭānum
Ḥüdādan ğayrı bilmez kimse aḥvāl-i perişānum

Uçuğ başlı merd ‘ aqlum başumdan tār u mār itdi

Elümden iḥtiyārüm aldı bī-şabr u ḳarār itdi

Müşevveş ḥal u ser-gerdān idüp bīmār u zār itdi

Ḳomadı dilde cem‘ iyyet perişān rūzgār itdi

Hevā-yı kākül-i müşgīnūñ ile şimdi sulṭānum

Ḥudā'dan ğayrı bilmez kimse aḥvāl-i perişānum

Yine cem' iyyet itmiş ḥaylī tuġyān itmek istemiş

Yaķup dil mülketin fitneyle virān itmek istemiş

... çıkup nā-hāķ yire ķan itmek istemiş

Bozub cem' iyyetüm ḥāķır-ı perişān itmek istemiş

Hevā-yı kākül-i müşġinüñ ile şimdi sulţānum

Ḥudā'dan ğayrı bilmez kimse aḥvāl-i perişānum

Şehā başdan āşūbdur serḥad-i ḥüsnüñde ol kāfir

Müje ḥaylin dizüp başına ķat ķat bağlamış şaflar

Diyeler sancaķ çeke dil kişverin almaġa ser-tā-ser

Bilür yoķ Hāşiminüñ saña ḥālün kim beyān eyler

Hevā-yı kākül-i müşġinüñ ile şimdi sulţānum

Ḥudā'dan ğayrı bilmez kimse aḥvāl-i perişānum

6b **Taḥmīs-i Cinānī ġazel-i Fuzūlī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ķanı ol gün kim ruḥuñ şevķıyle dil mesrūr idi

Ķehre-i ġam perde-i taķdirile mestūr idi

‘ Arz iderdüñ ‘ arızuñ luţfuñ ‘ aceb mevfūr idi

Ey ḥoş ol demler ki ruḥsāruñ baña manzūr idi

Ķeşm-i ümidüm çerāġ-ı vaşldan pür-nūr idi

Tūr-veş cism-i nizārum ğarķa-i envār olup
 Dā'imā pūr-şevķ olurđum mażhar-ı didār olup
 Tāb-ı hüsnüñ rüşenā-yı dide-i hūnbār olup
 Şevķ-i ķurbuñ 'afiyet-bahş-ı ten-i efgār olup
 Şevķ-i vaşluñ rāhat-efzā-yı dil-i mehcūr idi

Bī-tekellūf bir gün ol meh-rū yanumdan gitmeyüp
 Eyleyüp rencide ağyārı beni incitmeyüp
 Gird-bād-ı ğam ğubār-ālūd-ı hicrān itmeyüp
 Dāmen-i iķbālūme gerd ta' arruż itmeyüp
 Çeşm-i hāsıd çehre-i cem' iyyetümden dūr idi

Külbe-i aĥzānumı rüşen ķılup ol āfitāb
 'Arż-ı ruhsār eyleyüp çekmezdi bir zerre hicāb
 Her su'āl itdükçe la' lünden virüp şāfı cevāb
 Her du'ā itsem tevaķķufsuz olurđı müstecāb
 Her temennā eylesem ihmālsüz maķdūr idi

Dil ser-i kūyuñda cāy-ı ķurba bulmuşdı vuşul
 Yādına gelmezdi hiç ol bāğ-ı cennetden nüzul
 Eylemezdi salţanat ķaşdın ķılup a' dā melul
 Ādem idüm ķurb-ı dergāhuñda bulmuşđum ķabul

7a Menzilüm cennet şuyum kevşer enīsüm hūr idi

Vuřlatuñla yār olup dā'im meserret göñlüme
 Zerre deñlü 'arız olmazdı asāvet göñlüme
 Gelmeyüp bir gün melāl-ı rüz-ı firat göñlüme
 Hicr bīmünden yetürmezdüm kudūret göñlüme
 Geri devrānuñ muālif cūnbūši meřhūr idi

Ey Cinānī zūlm idüp her 'ařı-ı giryāne ar
 Āřinā iken ider cānānile bī-gāne ar
 Ugradup rāh-ı belāda vādī-i hicrāne ar
 N'ola ger řalsa Fuzūlī'yi ğam-ı hicrāne ar
 Vuřlat eyyāmında ol ğāfil iken mağrūr idi

Tamīs-i Mānī ğazel-i Fuzūlī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

' Aceb ol řāh-ı zālīm ' ařıuñ hūnına anmaz mı
 Bu deñlü nāle bir gün aña te'řir ide şanmaz mı
 ıyāmet yok mı dir āyā yaud haşre inanmaz mı
 Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı
 Felekler yandı āhumdan murādum şem' i yanmaz mı

uyuldu rāz-ı pinhānum dūkenmez āh-ı sūzānum

Yııldı alb-i virānum ferāğat üzre cānānum

7b Aar eşk-i firāvānum ıar eflāke eğānum

şeb-i firat yanar cānum dōker [an] eşm-i giryānum

Uyarur haı eğānum daı ol yār uyanmaz mı

Firāk-ı ‘arız-ı gül-bū ider cān bülbülin şayru
 Gözümden dūr durur uyhu figānumdan cihān memlū
 Ruḡuñ gördükde ey meh-rū sirişküm saçılır her şū
 Gül-i ruḡsāruña qarşu gözümden qanlı aqar şu
 Ḥabībüm faşl-ı güldür bu aqan şular bulanmaz mı

Ḥuzūrum gitdi ‘ālemden ideliden dilde ğam mesken
 Görinür çeşmüme gülşen belā-yı ‘aşqile külḡan
 Niçe demler o sim̄in-ten ḡaber almadı ḡālūmden
 Ğamum pinhān tutardum ben didiler yāre kıl rūşen
 Disem ol bī-vefā bilmem inanur mı inanmaz mı

Ruḡuñ seyr eyleyen ‘āqil olur ser-mest u lā-ya‘ kıl
 Degüldür sevmemek qābil maḡabbet itmek müşkil
 Ne deñlü olsa sengin-dil zārūrī meyl ider ḡāşıl
 Degüldüm ben saña mā’il sen itdün ‘aqlumı zā’il
 Baña ta‘ n eyleyen cāhil seni görgeç utanmaz mı

Quluñ Mānī şeker-ḡādur lebün vaşfinda gūyādur
 Ğarib-i deşt-peymādur gedā-yı bī-ser u pādur
 İşi seyr ü temāşādur ser-i kūyında ğavḡādur
 Fużulī rind ü şeydādur hemişe ḡalka rüsvādur
 Şoruñ kim bu ne sevdādur bu sevdādan uşanmaz mı

Tahmīs-i Cinānī

---/.---/.---/.---

- 8a Bir müddet idi bu dil ser-geşte u gümrâh
 Āzāde idi mülk-i ferāgatde olup şāh
 Bir şūh-ı sitem-kāruñ olup bendesi nā-gāh
 Bilmezlikile bende düşüp olmadı āgāh
 Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

Sevdāya şalup ʿaqlumı ol turrā-i tarrār
 Zencir-i ğam-ı ʿaşka beni itdi giriftār
 Uşlan diyü pend eyler idüm gerçi ki her bār
 Mecnūn gibi kuhsāra düşüp zār u dil-figār
 Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

Olmuşdum ezel zühde düşüp ʿābid u zāhid
 Menfūrum idi cām-ı mey u şemʿ ile şāhid
 Yağmaya virüp şimdi velī zühdümü ʿābid
 ʿAqlum tağulup oldı zamirüm aña ʿā'id
 Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

Şabr üzre olup bir niçe günler dil-i nālān
 Bakmazdı kaçan ʿarz-ı cemāl eylese cānān
 Āhır kımayup kendüye ol hüsnile ol ān
 Dīvāne kıilup itdi beni vālih u hayrān
 Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

Pîr oldı ğam-ı ‘ aşk-ı civānile Cinānī
 Lev̄m eylese a‘ dā u eḥibbā n’ola anı
 Vîrāneye da‘ vet kılup ol genc-i nihānı
 Dîvānelüĝüñ ŧimdi degil gerçi zemānı
 Uşlanmadı dîvāne göñül n’eyleyeyin āh

Tesdīs-i Cinānī

..-- / ...-- / ..-- / ...--

8b Dilber oldur ki uyup ‘ aşıkā dem-sāz gibi
 Gitse yanınca gider hem-dem u hem-rāz gibi
 Dostluĝdan çeküp el düşmen-i ğammāz gibi
 Rişte-i mihrüñi kat‘ eylemeye kāz gibi
 Ƙande gitseñ şalunup serv-i ser-efrāz gibi
 dilber oldur ki Ƙolıñda ola şebbāz gibi

Giceler taḥt-geh-i sīne-i sulṭānuñ ola
 Gündüz olsa bu fenā tekyede mihmānuñ ola
 N’olur andan ki hemān bir Ƙurı ‘ unvānuñ ola
 Ya‘ ni zāhirde senüñ ma‘ nide a‘ dānuñ [ola]
 Ƙande gitseñ şalunup serv-i ser-efrāz gibi
 Dilber oldur ki Ƙolıñda ola şebbāz gibi

Ʀa‘ n-ı a‘ dā ile terk eylemeyüp ‘ āṭıfeti
 Ʀıla ālüfte ile ülfet idüp merḥameti
 Ʀarz-ı maḥbūl u pesendide ola her ciheti

 urmaya   aşık-ı şuride ile   ariyeti
  ande gitseñ şalunup serv-i ser-efr z gibi
 Dilber oldur ki řolıñda ola şehb z gibi

şeh-levend ne  ıķup eylemeyüp ĥavf u ĥazer
  aķıla yanuña seyr na gide ř m u seşer
 İdesin ķollaruñı m y-ı miy nuna kemer
  ıla d şd kçe sana   ayn-ı   in yetle naz r

9a  ande gitsen şalunup serv-i ser-efr z gibi
 Dilber oldur ki řolıñda ola şehb z gibi

Niçe yıl itmiş iken ĥ ne-i aġy rı maķ m
 Olmadı külbe-i aĥz na gelüp bir gice r m
 Ey Cin n  ĉ  müfid olmadı hergiz ibr m
 Biz de bu beyti diyüp eyleyelüm ĥatm-ı kel m
  ande gitsen şalunup serv-i ser-efr z gibi
 Dilber oldur ki řolıñda ola şehb z gibi

Tesd s-i Cin n 

-. . / . - - . / . - - . / . - -

Bezm ñde şafa kesb iden ñ  zge demi var
 Kim la l-i leb ñ gibi anuñ c m-ı Cemi var
 Ğam  ekmez o kim dilber-i ř ĥib-keremi var
 Ĥ tırd  ne end h u ne giz elemleri var
 Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ğamı var

Ol māhı ararken ğam-ı hecr ile idüp āh

Minnet aña kim kıldı müyesser baña Allāh

Dün olmış-ıduķ seyre çıkup hem-dem u hem-rāh

Yanumda görüp anı didi düşmen-i bed-ḥ'āh

Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ğamı var

Bir buse virüp luḫfile ol ğonçe-i femden

‘ Adlün beni kırtardı şehā bend-i sitemden

9b Yanumda beni behre-ver itdükçe keremden

Bir zerrece eşer kalmasa dilde n’ola ğamdan

Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ğamı var

Mesrūr oluram külbe-i aḫzānuma gelseñ

Gönlüm yapılır ḫāne-i vīrānuma gelseñ

Şevķüm gelür ey şem‘ şebistānumā gelseñ

Ḥāşıl ğam [u] endūh gider yanuma gelseñ

Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ğamı var

Şarf eyler idüm olsa saña māl u menālüm

Yoķ aña Cinānī gibi ammā ki mecālüm

İş‘âr idiyor hâlümü hod nazm-ı makâlüm
 Dünyâ için olmazsa n’olur dilde melâlüm
 Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var
 Kâfirdür eger zerrece gönlinde gamı var

Tesdīs-i Cinānī

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ham kıllur kıaddın gamuñla tāk-ı ebrūñı gören
 Göz göre meshūr olur ol çeşm-i cādūñı gören
 ‘Ākıbet başdan çıkar zülf-i semen-būñı gören
 Vechi var bakmazsa gayra rüy-ı nīgūñı gören
 Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cūñı gören
 Şoyınup abdāl olur bir kerre pehlūñı gören

10a İşigüñde kul olup erbāb-ı kadr u i‘tibār
 Her biri abdāluñ olmağ ile eyler iftiḥār
 Pāyuña yüzler sürüp her-dem mişāl-i cūy-bār
 Gam degül āḥir şoyınmağı idersem ihtiyār
 Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cūñı gören
 Şoyınup abdāl olur bir kerre pehlūñı gören

Kim ezilmez ol leb-i la‘l-i şeker-ḥāñı görüp
 Saña kim dil bağlamaz zülf-i semen-sāñı görüp
 Mā’il oldum kâmet-i mevzūn u bālāñı görüp
 Gitdi ‘aqlum bir nazār pehlū-yı zibāñı görüp

Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cũnı gören
Şoyınup abdāl olur bir kerre pehlũnı gören

Hâtırım gerd-i ta' alluğdan ğamuñla pāk olup
Şoyınup abdāluñ oldum ' aşık-ı bî-bāk olup
Pāymāl-i āh-ı ' aşk olsam ' aceb mi hāk olup
Cāme-i cismüm kıabā itsem giribān-çāk olup
Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cũnı gören
Şoyınup abdāl olur bir kerre pehlũnı gören

Sünbül olmaz bāğda bu gül-i hoş-bū gibi
Bir nihāl-i tāze bitmez ol kıad-i dil-cū gibi
Görmedüm mir'āt-i şāf u şāde ol pehlū gibi
Tañ mıdur gönli Cinānı'nũñ aķarsa şu gibi
Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cũnı gören
Şoyınup abdāl olur bir kerre pehlũnı gören

10b **Tesdīs-i Āzeri Hıyālī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Żarũri baķmasun ' aşk iķre gönlüm kıil ile kıāle
Rızā virsün cefā-yı yāre andan itmesün nāle
Belā-yı zillete şabr eylesün irmezse iķbāle
İdüp dā'im naşihat ... dil-şũride aķvāle
Şikāyet kıılma zulumünden nazār kııl ol hātı u hāle
Ki bitmez bu ķemende hārsuz gül dāğsuz lāle

Cefâ itdün diyü ‘ arz itme yâre çehre ...
 Kıo şabr itsün belâ-yı ‘ aşka cāndur dir verdün
 Müfid olmāz sirişkūñ sūd virmez nāle ...
 Ziyān eylersün ey gāfil dađi efzūn olur derdün
 Şikāyet kıılma zūlmünden nazār kııl ol hattı u hāle
 Ki bitmez bu çemende hārsuz gül dāgsuz lāle

Dilā gāngin olup reng alma yārūñ mekr u ālinden
 Şafā u zevk alur erbāb-ı dil ‘ aşkıñ melālinden
 Cemāli çün neşāt-efzā durur kaçma celālinden
 Çeküp dā’im elem ol bī-vefānuñ infī’ ālinden
 Şikāyet kıılma zūlmünden nazār kııl ol hattı u hāle
 Ki bitmez bu çemende hārsuz gül dāgsuz lāle

Dilā düş dāmenine yāre hiç yokdur bedel çünkim
 Geç istiğnā tariķinden virür ‘ aşka hālel çünkim
 Cemāle kāni’ ol kaşr-ı vişāle irmez el çünkim
 Cihānı böyle halk itmiş Hūdā-yı lem-yezel çünkim

11a Şikāyet kıılma zūlmünden nazār kııl ol hattı u hāle
 Ki bitmez bu çemende hārsuz gül dāgsuz lāle

Cefā u cevrdn içün çekmez el ol seng-dil kāfir
 Taħammül eyle bir dem olma bu etvār ne nāzir
 Anıñ pūlād iken nerm itmede kalbin Hūdā Kādir
 Bu bendi Āzeri eyler Hāyālī gibi bir şā’ir

Şikâyet kıılma zılmünden nazır kııl ol hattı u hâle
Ki bitmez bu çemende hârsuz gül dâgsuz lâle

Tesdīs-i Āzerī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Bu hüsn u bu melâhatle cihân içre müsellemsün

Perī-rûlar arasında melek şüretlü âdemsün

Dil-i mecrûh-ı ‘ uşşâk-ı suhan-perdâza merhemsün

N’ola ihyâ iderseñ mu‘ ciz-i ‘ Īsâ’ya hem-demsün

Hayât-efzâ-yı ‘ âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğâmsun

Hemân ben hastenüñ cânı degülsün cân-ı ‘ âlemsün

Gider cânım bedenden ey perī senden ba‘ id olsam

Ġubâr-ı hâk-pâyüñ gibi cânâna bedid olsam

Yoluñda cân u ser terk itmek ile çün ferid [olsam]

N’ola şimşir-i bürrân-ı firâkıñla şehid olsam

Hayât-efzâ-yı ‘ âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğâmsun

Hemân ben hastenüñ cânı degülsün cân-ı ‘ âlemsün

Cefâlar eyleyüp merdüm beni sen derd-nâk itdüñ

Vücûdum âteş-i ‘ aşkuñla cânâ süz-nâk itdüñ

11b Tıttup dest-i firâkuñla yaqamı çâk çâk itseñ

Efendüm râzıyum derd u belâ ile helâk itseñ

Hayât-efzâ-yı ‘ âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğâmsun

Hemân ben hastenüñ cânı degülsün cân-ı ‘ âlemsün

Hevā-yı pāy-ı buseñle dil u cān pāy-mālūñdür
 Ğamuñla künc-i miñnetde za‘if u bi-mecālūñdür
 Dil-i bi-çārenūñ eglencesi resm-i hayālūñdür
 Bu maṭla‘ ey hilāl ebrū senūñ ḥod ḥabb-ı ḥālūñdür
 Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğāmsun
 Hemān ben ḥastenūñ cānı degülsün cān-ı ‘ālemsün

Ṭabībā ḥaste-i derd-i ğam-ı hicre devā itseñ
 Marīz-i ‘aşqa kânūn-ı vefā ile şifā itseñ
 Cihānuñ ḥalkını hep Āzeri-veş mübtelā itseñ
 Hezārān mürde-i derd u ğama gelseñ devā itseñ
 Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğāmsun
 Hemān ben ḥastenūñ cānı degülsün cān-ı ‘ālemsün

Tesdīs-i Āzeri

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Şanmañuz ‘ālemde ancaḳ sāde ruḥsār isterüz
 Şivekār u ‘işveger şūḥ u sitemkār isterüz
 Hüsn u ḥalka ṭālibüz bir ḥüb-eṭvār isterüz
 Baḳmazuz her mäh-rūya özge dil-dār isterüz
 ‘Āşıkuz biz ‘āşıkuñ ḳadriñ bilür yār isterüz
 Virmezüz nā-ehle dil yār-ı vefādār isterüz

(Bu kısımda sayfa eksikliği vardır.)

12a Şimdi dīvāne gönül ālem-i istiğnāda

Tahmīs-i Āzerī ğazel-i Mānī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Zerre-veş sevdüm bugün sen āfitāb-ı enverī

‘ Aşkuñı terk eylemem terk eylerüm cān u seri

Çeşm-i hūn-rizūñ gibi tiz eyleyüp ol hānçeri

Mū-be-mū kesseñ cefā tīgile cismüm ey perī

Ƙılca olmaz hātırım kayd-ı ta‘ alluğdan berī

Bī-kes oldum Ƙalmadı hiç mūnis u hemdem dirīğ

Ğuşşadan olmadı gönülüm bir nefes maħrem dirīğ

Ölmeyince benden ayrılmaz belā u ğām dirīğ

Bulamadum ölmekden özge yāreme merhem dirīğ

Pā-bürehne niçe kez gezdüm cihānı ser-serī

Görse rüy-ı tábāñuñ ger şağır u hem kebır

Mihr-i ruhsāruñ olur hātırlarında cāy-gır

Diyeler evvel nazarda rüyıñā olmaz nazır

Kim ki göre ‘ arızuñ mir’ātın ey mihr-i münır

Artuğ almaz ‘ aynına āyine-i İskenderī

Eglenürdüm bezm-i ‘ işretde nevāl-i vaşlile

Künc-i ğamda bī-mecāl oldum zevāl-i vaşlile

Bir ramağ Ƙalmışdı cismümde hāyāl-i vaşlile

Çıktı cānum līk ümmīd-i zülāl-i vaşlile

Çıkmadı gönülünden arzū-yı hañçerī

Āzerī şahrāya düşdüm terk idüp ğamhaneyi

Künc-i ‘aşka mesken itdüm hâtır-ı vîrāneyi

12b Kande gördüm bilmezem ol gözleri mestāneyi

Bir görünmez derde uğratdı dil-i dīvāneyi

Hiç bilmem neyleyem Mānī dehān-ı dilberi

Tesdīs-i Āzerī

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Gülşen-i ‘ālem gelür sen ğonçesüz gülhān baña

Nağme-i bülbül görünür nāle-i şiven baña

Çeşm-i cellāduñ olup her laħza tîr-efken baña

Reşk idüp gül-zār kūyuñ olduĝun mesken [bana]

Dostum ‘ālem senüñ-çün ger ola düşmen baña

Ĝam yemem zîrā yetersin dost ancak sen baña

Bülbül-i nālānuñam gül-berg-i ħandānuñ görüp

Sāye-veş üftāde kim serv-i ħırāmānuñ görüp

Cānıña meftūnūn oldum çeşm-i fettānuñ görüp

Baña ħaddümden ziyāde luṭf u iħsānuñ [görüp]

Dostum ‘ālem senüñ-çün ger ola düşmen baña

Ĝam yemem zîrā yetersin dost ancak sen baña

Ța' n ider 'ālem baña dildāre hem-demdür deyü
 Ğayrı ' uşşâķ-ı belā-keşden muķaddemdür deyü
 Cām-ı la' lün nüş ider her laḫzā bi-ġamdur deyü
 Bī-teklif bezm-i vaşl-ı yāre muḫarremdür deyü
 Dostum 'ālem senüñ-çün ger ola düşmen baña
 Ğam yemem zīrā yetersin dost ancaķ sen baña

13a Mā'il-i ṭab' -ı bülendüñdür ḫamu ṭab' -ı selīm
 Tīr-veş yanuñda yer eyler olanlar müstaķīm
 Göñlüm itmezseñ tenümde tiġ-i hecr ile dü-nīm
 Baña düşmen oldı 'ālem deyü çekmem ḫavf u bīm
 Dostum 'ālem senüñ-çün ger ola düşmen baña
 Ğam yemem zīrā yetersin dost ancaķ sen baña

Nāme göndermiş o meh dimiş dil-i āvāreye
 Benden el çeksün naşīḫat eyleñ ol divāneye
 Yoḫsa hep 'ālem ' adū olur atarlar pāreye
 Āzeri ben daḫi vardum didüm ol mehpāre[ye]
 Dostum 'ālem senüñ-çün ger ola düşmen baña
 Ğam yemem zīrā yetersin dost ancaķ sen baña

Taḫmīs-i Āzeri ġazel-i Meyli

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

' Ārižuñla eylemiş baḫş-ı leṭāfet yāsemen
 Kendüsin ol sine-i simine beñzetmiş semen

Bilmeyüp her peri Һaddin ey gül-i nāzük beden
 La' lüñe Һand öykünürmiş Һaddüñe serv-i Һemen
 Dādı ... var mıdur batdı ey şirîn dehen

Küh-ken taş yaşdanurken 'aşk ile şām u seher
 Olmadı cānān yanunda bunca sa' y-i mu' teber
 Nāvek-i āhı iderken seng-i Һārādan ol güzer
 İtmedi hergiz dil-i sengin [u] şirine eşer
 Taşı başa başı taşa urdı gerçi küh-ken

Dost şimdengirü düşmen Һulun istemem dimiş
 Mihr-i-bānum bī-vefāluk semtine gitmem dimiş
 13b Rāh-ı 'aşkumda olan 'uşşākı incitmem dimiş
 Yoluma cān virene vaşlum dirig itmem dimiş
 Ger bu 'ahdine vefā eylerse cānān işte ben

Һan yuṭar hicr-i lebünle gönçe-i şahn-ı İrem
 Reşk-i la' lüñle iҺer şirîn dehenler cām-ı ğam
 Ağzı dādın bilmeyüp bāğ-ı cihanda dem-be-dem
 La' l-i şirînüñe şekker dirmiş ey gönçe-fem
 Tūti-i güyānuñ ancağ ağzına budur düşen

Āzeri düşdi Һabāb-āsā meye ehl-i hevā
 Rehne Һondı bir Һadeh şahbā iҺün tād u Һabā
 Cezbe-i şevkı Һeker pīr-i muğānuñ güyiyā

Küşe-i hum-ḥāneye küb düşdi yārān-ı safā
Meyliyā çaķ böyle şimdi tövbe-kār olmaķ neden

Tesdīs-i Āzerī

..--/.--/.--/.--

İtme vīrāne meded zūlm ile beytü'l-ḥazenüm

Ḥāṭırım yıķma ḥarāb eyleme iķlīm-i tenüm

Baņa cevri itmege kāfidür o gül-pirehenüm

Beni öldürmege yetmez mi o nāzük bedenüm

Gele ey ṭüb-ı elem göñlüme toķunma benüm

Ṭaş mı şanduñ yüregüm ķal' a mı şanduñ bedenüm

Bir yūzi mihr-i cihān-tāba çün oldum nigerān

Zerre-veş eyledi yollarda beni ser-gerdān

Rāstı bükdi belüm bār-ı belā-yı hicrān

Çekdügüm baņa yeter bir yañadan hemān

14a Gele ey ṭüb-ı elem göñlüme toķunma benüm

Ṭaş mı şanduñ yüregüm ķal' a mı şanduñ bedenüm

Ben mi ķaldum dün u gün derd ile nālān olacaķ

Āteş-i āh-ı cihān-süz ile sūzān olacaķ

Niçe yüz derd ile dil-ḥaste-i giryān olacaķ

Yaķulup ḥāṭırı biñ zūlm ile vīrān olacaķ

Gele ey ṭüb-ı elem göñlüme toķunma benüm

Ṭaş mı şanduñ yüregüm ķal' a mı şanduñ bedenüm

Niçe şulṭānlara oldı bu gönül dār-ı selām
 Dest-i kudretle virüldi aña zib u itmām
 ‘Aşq-ı pākiyle yapıldı der u dīvārı tamām
 Ya‘ni oldum ḥarem-i Ka‘be-i ḥācetde enām
 Gele ey tūb-ı elem gönlüme toḫunma benüm
 Taş mı şanduñ yüregüm ḫal‘a mı şanduñ bedenüm

Cān u dilden o şehe Āzeriyā bende iken
 Gıce gündüz ḡam-ı zülfiyle bir efgende iken
 Sīne-i nār-ı ‘aşqile tābende iken
 Bu cihānuñ götüri ḡuşşaları bende iken
 Gele ey tūb-ı elem gönlüme toḫunma benüm
 Taş mı şanduñ yüregüm ḫal‘a mı şanduñ bedenüm

Tesdīs-i Cinānī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- Hūblardan bir nefes ḫālī degül kāşānemüz
 Tā ezelden ‘iş için bünyād olınmış ḫānemüz
 14b Rind-i dūrd-āşām olanlar söyleyüp efsānemüz
 Bezm-i ‘aşq içre nola nūş itseler peymānemüz
 Geçdi Mecnūn ‘aşqdan geçmez dil-i mestānemüz
 İllerin uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz
 Zūlf-i ḫūbānuñ anı bend itdiler zencirine
 Şerbet-i la‘l ile çok sa‘y eyledüm tedbīrine

Bulmadum bir çāre hīç tedbīrimūñ te'şīrine
 Gerçi tāb' dūr ʿarīḳ-i 'aşḳ içinde yirine
 Geçdi Mecnūn 'aşḳdan geçmez dil-i mestānemüz
 İlleriñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

Kūh-ken kem sevdi Şīrini muḥabbet eyleyüp
 Bī-sütūndan cān atup gitdi nedāmet [eyleyüp]
 Kıldı 'Azrā terkini Vāmıḳ inābet eyleyüp
 'Āḳıbet Leyli hevāsından ferāgat eyleyüp
 Geçdi Mecnūn 'aşḳdan geçmez dil-i mestānemüz
 İlleriñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

Cān virüp bir nev-civāna 'āşıḳ-ı zār olmağa
 Kaşdı cām-ı 'aşḳ ile sermest ü evkār olmağa
 Sa'y idüp dağ-ı ğam-ı hecr ile efkār olmağa
 Hāşılı hīç meyli yok bir laḫza hüşyār [olmağa]
 Geçdi Mecnūn 'aşḳdan geçmez dil-i mestānemüz
 İlleriñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

15a Aldı 'aḳlın 'arż-ı ruḫsār eyleyüp cānāneler
 Āşinā-yı 'aşḳ olaldan ʿān ider biğāneler
 Hüşyār olup Cināni-veş niçe mestāneler
 Uşlanup dārü'üş-şifādan çıḳdı hep dīvāneler
 Geçdi Mecnūn 'aşḳdan geçmez dil-i mestānemüz
 İlleriñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

Tesdis-i ‘Adlî

. --- / . --- / . --- / . ---

Nola saķf-ı semāya iriŗürse āh u efgānum
 Virürse seyle tañ mı ‘ālemi bu çeŗm-i giryānum
 Őehā Őir-i ğam-ı dehrüñ elinde ҡaldı çün cānum
 Germ ҡıl dest-i miŗnetden benüm ҡurtar giribānum
 Ğaribem bî-kesem yoķdur benüm aŗlā nigeħbānum
 Baña ҡıl merŗametle bir naŗar devletlü sulţānum

Belā u derd u miŗnetden ħalāŗ it bu dil u cānı
 Dem-ā-dem cünd-i ğam pāy-māl idüpdür ҡalb-i virānı
 Keremdür dest-i luţfuñla silersen çeŗm-i giryānı
 Nola ben bendeñe raŗm eyler isen ey kerem kānı
 Ğaribem bî-kesem yoķdur benüm aŗlā nigeħbānum
 Baña ҡıl merŗametle bir naŗar devletlü sulţānum

Bir avuc ħākim iŗyā eyle ҡaldum ħāk-i zilletde
 Belāda derd u miŗnetde cefāda künc-i ‘uzletde
 Benüm bir ğam-güsārum yoķdurur bu dār-ı ğurbetde
 Gözüm yaŗı daŗı hem-dem degüldür baña firŗatde
 Ğaribem bî-kesem yoķdur benüm aŗlā nigeħbānum
 Baña ҡıl merŗametle bir naŗar devletlü sulţānum

- 15b Beni redd eyleme luţf it kerem eyle Ħüdā ħaķķı
 Muŗammed ħaķķı u hem çār yār-ı bā-ŗafā ħaķķı

Yatan deşt-i belâda teşne-gân-ı Kerbelâ hâkķı
 Seher vaķtinde iren ‘ arş-ı a‘ lâya du‘ â hâkķı
 Ğaribem bî-kesem yoķdur benüm aşlâ nigejbânım
 Baña kıl merħametle bir nażar devletlü sulţânım

Dil-i bîmâre şimdengirü dermân itseñ olmaz mı
 Peyâm-ı şıhhat ile anı şādân itseñ olmaz mı
 Kemâl-i luţfuñı ‘ Adliye ihsân itseñ olmaz mı
 Muħaşşıl gülşen-i kûyuñda ħandân itseñ olmaz mı
 Ğaribem bî-kesem yoķdur benüm aşlâ nigejbânım
 Baña kıl merħametle bir nażar devletlü sulţânım

Tahmis-i Tîĝi

...- / ...- / ...- / ...-

Âh kim bu dil-i sūzân ile öldüm gitdüm
 Tıtuşup âteş-i ħarmân ile öldüm gitdüm
 Şem‘ -veş dîde-i giryân ile öldüm gitdüm
 Heves-i şoĝbet-i cânân ile öldüm gitdüm
 İrmedüm vaşlına hicrân ile öldüm gitdüm

Reh-güzârında döküp eşk-i revânım her-sū
 Bâd-ı âhum gibi her cânibe itdüm tek u pū
 Baña meyl itmez ise bârî o serv-i dil-cū
 Nâlišüm işide raħm eyleye öldüre deyu
 Âh kim nâle u efĝân ile öldüm gitdüm

Dest-i luṭf ile o ŧeh bir yaña gönlüm yıḳdı
 Bir yaña cismi felek künc-i firāḳa ṭaḳdı
 16a Her yañadan ğam u muḥabbet beni ğāyet ŧıḳdı
 Bir yaña ṭa' ne-i aġyāriḳe cānum ḳıḳdı
 Bir yaña miḥnet-i devrānile öldüm gitdüm

Dār-ı ğurbetde olup hicrile dā'im bīmār
 Ḳaldı ğam-ḩāne-i firḳatde gönül bī-kes u yār
 Ol ṭabīb dil u cān ise ider gülmege 'ār
 Ne ŧorar derdümi ne ḩālime raḩm eyler var
 Dostlar ḩasret-i dermān ile öldüm gitdüm
 Cān virürken yoluña Tiġi olup senden dūr
 Olmuŧ a' dā-yı denī dār-ı cihānda mañŧūr
 ḩidmet-i ḩāk-i rehūnde 'acebā noldı ḳuŧūr
 Segler āsūde eŧiġūnde bu 'āŧıḳ-ı meḩcūr
 Āḩ kim ğayret-i aḳrānile öldüm gitdüm

[Tedis-i Beyānī] Ġazel-i Beyānī

... - / ... - / ... - / ... -

Nazarıñ var idi bir nice zamān ednāya
 Beni irgürmüŧidūñ mertebe-i a' lāya
 Ḳadd-i bālāñile olmuŧdum ezel hem-sāye
 ŧimdi ben ḩāki neden böyle bıraḳmaḳ pāye

İtifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Belli sevdügimi başladuñ istiğnāya

Luṭf iderdüñ keremünden baña cānā her bār
Der-miyān idi aramızda şehā büse-i kenār
Ne sebep oldu cefā eylemege āḥir-kār
Var ise sevdügimi saña dimişdür aḡyār

16b İtifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Belli sevdügimi başladuñ istiğnāya

Bağmaz olduñ yüzüme ey yüzi māhum niyekı
Güşña almadıḡñ nāle u āhum niyekı
Ne ḥaṭā kıldum ola bārī günāhum niyekı
Ḳulıña böyle cefā kıлмаḡa şāhum niyekı
İtifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Belli sevdügimi başladuñ istiğnāya

Dili şimdengirü nā-şād ideyin sulṭānum
Āhile cismümi berbād ideyin sulṭānum
Kendümi cevruñe mu^c tād ideyin sulṭānum
Dem-be-dem nāle u feryād ideyin sulṭānum
İtifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Belli sevdügimi başladuñ istiğnāya

Bir zamān hem-dem idüm mihr-i vefāñile şehā
 Görmüşidüm kerem u himmetüñi müstevfā
 ‘Ahd u peymān şatmaq şimdi ne oldı ‘acebā
 Eyler olduñ bu Beyāñi kuluña istiğnā
 İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
 Belli sevdügimi başladuñ istiğnāya

Müseddes-i Veysi

..-- / ..-- / ..-- / ..--

Tiğ-i bī-dād çeküp ey şeh-i ‘ālī-şānum
 Boynuña alma güzel başuñ içün gül-i şānum
 17a Az qaldı ki çıqa hañcer-i şamla cānum
 Qalması bār-ı şamuñ çekmege hiç dermānum
 Ğarazuñ cevr u cefā ise yeter sulţānum

Bendeñi terk idüp ağıyār ile yār olmağdan
 Redd idüp bülbülüñi hem-dem-i hār olmağdan
 Her zamān raşş-ı cefā üzre süvār olmağdan
 Gidüp ağıyār ile tenhāya kenār olmağdan
 Ğarazuñ cevr u cefā ise yeter sulţānum

Nār-ı āhumla dutuşdı deyü bu çarğ-ı kühen
 Saña yandukça derūnumda olan āteşi ben
 Ta‘ n-ı teşni‘ ile hışm eyleyüp ey gonçe-dehen
 Tır-i āhuñ senüñ eflāke irişmez dimeden

Ġarazuñ cevr u cefā ise yeter sulṭānum

Veysi-i ḥaste-dilüñ derdine dermān eyle

Ḥāşılı yalvaruruz hep saña iḥsān eyle

Yine evvelki gibi bende-i fermān eyle

Geç günāhundan añā luṭf-ı firāvān eyle

Ġarazuñ cevr u cefā ise yeter sulṭānum

Tesdīs-i Cinānī

. . . - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Meded meded yine kalbümde infi‘ ālüm var

Belā-yı ‘aşq ile ḥayretdeyem melālüm var

Ne bellü yār ile peyveste ittisālüm var

Ne bir ferāgat-ı ḥāṭırla infişālüm var

Ne ‘azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var

Ne kâdirem ki ṭuram bir ġarib ḥālüm var

17b Dil-i ḥazīnūñ ise ḥayli muṣṭari ḥālī

Bedese bār-ı ġam-ı ‘aşkıñ oldı pāmāli

O şūḥuñ ise cefā müntehā-yı āmāli

Muḥaşşal olımadum inḳılābdan ḥālī

Ne ‘azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var

Ne kâdirem ki ṭuram bir ġarib ḥālüm var

İdüp ferāğatı dil gāh olur ki tā'ib olur
 Ferāğ-ı bāl ile terk-i diyāre t̄alib olur
 Hevā-yı 'aşq yine gāh olur ki ḡalib [olur]
 İķāmet-i harem-i kūy-ı yār vācib olur
 Ne 'azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ķādirem ki t̄uram bir ġarīb hālüm var

Uyup 'adūya baña bī-sebeb 'adāvet ider
 Cefā u cevr mezemmet kılup ihānet ider
 'Aceb bu kim yine baña dönüp ri'āyet ider
 Ne bellü ülfete ķābil ne bellü nefret ider
 Ne 'azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ķādirem ki t̄uram bir ġarīb hālüm var

Vişāl-i yār ile gönüller geçer geh h̄andānem
 Ğam-ı firāķ ile demler gelür geh giryānem
 Ķabül u redd ile geh şād u gāhī nālānem
 Cinānī gibi ķalup ortaluķda hayrānem
 Ne 'azm-i terk-i diyār itmege mecālüm var
 Ne ķādirem ki t̄uram bir ġarīb hālüm var

18a **Müseddes-i Cinānī**

...- / ...- / ...- / ...-

Āh kim bir gül için ġam-zede-i h̄ar oldum
 Ğuşşadan bülbül-i şūrīde-şifat zār oldum

Bir sehî-ķadd u ser-efrāza hevādar oldum
 Cūy-veş gönlüm aķup ‘āşık-ı dīdār oldum
 Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum
 Yine bir oñmayacaķ derde giriftār oldum

Sīneden mihr u muħabbet eşeri ġā’ib iken
 Hūblar sevmege bī-çāre göñül tā’ib iken
 ‘Aşķ maġlūb ħired ħayli aña ġālib iken
 Cümleden el çeküp āzādelige t̄alib iken
 Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum
 Yine bir oñmayacaķ derde giriftār oldum

Dil-i dīvāneyi uşlandı şanup ħalk-ı cihān
 Ber-tarāf olmuş iken meyl-i hevā-yı ħūbān
 Yine bir şūĥ-ı cefā-pīşeye meyl itdi hemān
 Hāşılı ķalmadı şabr itmege herġiz imkān
 Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum
 Yine bir oñmayacaķ derde giriftār oldum

Sā’id-i sīmi ucından t̄ama’ ħāma düşüp
 Ķadd-i bālāsı belāsı ile ālāma düşüp
 Mürġ-i dil āh ki bilmezlik ile dāma düşüp
 Lebleri şevķı ile bāde-i gül-fāma düşüp

18b Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum
 Yine bir oñmayacaķ derde giriftār oldum

Ey Cinānī n'ola bülbül gibi nālān olsam
 Gül-i şad-pāre gibi çāk-i giribān olsam
 Tıyulup 'aşq ile 'ālemlere destān (olsam)
 Kākül-i yār gibi n'ola perişān olsam
 Yine sevdā-zede-i zülf-i siyeh-kār oldum
 Yine bir oñmayacak derde giriftār oldum

[Taḥmis-i Cinānī ğazel-i] Cinānī

---/.---/.---/.---

Geh lāle-şifat cür' a-keş-i gūşe-i bāğ ol
 Gāh gül gibi mey-ḡāneye var bezme çerāğ ol
 Ḥāşıl gerek aḡyāra uyup benden ırāğ ol
 Bülbüllerüñi añma gerek hem-dem-i zāğ ol
 Her kande iseñ pādişehüm dünyede şağ ol

Sen kişver-i ḡüsn içre bugün şāh-ı cihānsın
 Dil-mürdelerüñ kālīb-ı bī-rūḡına cānsın
 İllerle ḡırām idici bir serv-i revīānsın
 Gerçi bilürüz dīde-i 'uşşāka nihānsın
 Her kande iseñ pādişehüm dünyede şağ ol

'Azm itmek için cānib-i 'uşşāka şitābān
 Ferdāya şalup itmiş idüñ 'ahd ile peymān
 Dür eyledi senden beni çün zulm ile devrān
 Şimden-girü zannum bu ki yok görmege imkān

Her ande iseñ pādişehüm dūnyede Őađ ol

- 19a Ol-dem çanı kim cām-ı leb-i la^ç lūñ idüp nūş
 Hıdmetde idüm Őevuñ ile gāşiye ber-dūş
 İtdiyse firāuñ beni Őimdi n'ola bī-hūş
 Luţf eyle gūzel başuñ içün itme ferāmūş
 Her ande iseñ pādişehüm dūnyede Őađ ol

Dūr oldu ise n'ola gōzūñden bu Cinānī
 Raħm eyle gōñūlden daħi dūr eyleme anı
 İtsūn o am-ı hicr ile tenhāda fiġānı
 Sen gūn gibi seyr eyle gezüp cümle cihānı
 Her ande iseñ pādişehüm dūnyede Őađ ol

[Tesdīs (Müseddes)]²

..--/...--/..--/...-

Māh-rūlarda saña kimse muġābil mi olur
 Rū-be-rū olmaġa encüm gūne ġābil mi olur
 Seni sevmez bu cihān ireye bir dil mi olur
 Saña meyl itse kişi ya^ç ni o zā'ıl mi olur
 Seni oyup dil u cān ġayrıya mā'ıl mi olur
 Gōkde ġurşide iren zerre ġā'ıl mi olur

² Başlık ve mahlas yok.

Ğonçe-i femler ger ola gülşen-i dehr içre hezār
 Geleler şalını her serv-i kıadd hoş-reftār
 Şaçları dām ola u dāneleri hāl-i 'izār
 Mürĝ-i dil anlara mümkin ola mı ola şikār
 Seni kıoyup dil u cān ĝayrıya mā'ıl mi olur
 Gökde hırşide iren zerreye kıā'ıl mi olur

19b Gelse meh-rūlar eger bir yere ey mihr-i felek

İtse kendülerine zīnet [u] zīverle bazak
 Olsa her biri güzellerde perī-çihre gerek
 Ne perī-çihresi ādem eger olursa melek
 Seni kıoyup dil u cān ĝayrıya mā'ıl mi olur
 Gökde hırşide iren zerreye kıā'ıl mi olur

Burc-ı hūsn içre şehā bir meh-i tībānsın sen
 Meh-i tībān dimezem mihr-i dıraşşānsın sen
 Hūblar içre bugün āfet-i devrānsın sen
 Mā-ħaşal şöyle ki maķşūd-ı dil u cānsın
 Seni kıoyup dil u cān ĝayrıya mā'ıl mi olur
 Gökde hırşide iren zerreye kıā'ıl mi olur

Tolsa ger tāze şanemlerle çü bu deyr-i kühen
 Her biri olsa anuñ serv-i kıadd u sīm-beden
 Seni sevdi dil u cānum seni ey ĝonçe-dehen
 Olsa bir yañe güzellerle bir yaña sen

Seni koyup dil u cān ğayrıya mā'ıl mi olur

Gökde ħurşide iren zerreye kâ'ıl mi olur

Taħmis-i Muħibbī Ğazel-i 'İydī

..--/..--/..--/..--

Güle bülbül gibi her kimse kihem-sāye düşer

Başına 'aşk-ı İlāhiden anuñ sāye düşer

Gice gündüz işi feryādile veylāya düşer

Her kimüñ kim nazarı ol ruħ-zibāya düşer

'Aqlını cem' idebilmez başı ğavgāya düşer

20a Bülbüle eyleme taķlīd-i gül ey zāğ-ı siyāh

Ṭağıdup berg-i güli kın idüben kılma tebāh

Çünkü el-cinsu ma' al-cins ħiṭāb itdi İlāh

Yüri ey zāğ-ı siyāh ğonçe için çekme gel āh

Gül için ağlamak ol bülbül-i şeydāya düşer

Geçelüm cümle şafādan bu geçenden geçelüm

Ma' rifet isteyelüm güher-i ma' nā seçelüm

Şaçalum tuħm-ı vefā mihr u maħabbet biçelüm

Sāķiyā şun kadehi bāde-i lebüñden içelüm

Ḥayfdur kim bu ğünüñ fırsatı ferdāya düşer

Dimezem çeşme-i ħayvān lebüñe cān sözüñe

İki āşüb-ı cihān fitne-i devrān gözüñe

... ey çeşm-i cihān bin nazār eyle özüñe
 Şanma zülf-i siyāhuñ ki tağılmış yüzüñe
 Şanasın nūr-ı tecelli şeb-i yeldāya düşer

... çü gönül mülküñe kıldıñsa nüzül
 Terk-i ‘ār eyleyelüm olmayalum daği melül
 ... nāmūs-ı nedür ‘aşka düşen eh-i ‘uķül
 ‘İydī sen müdde‘iler ta‘ nesini kıлма kabül
 Terk-i ‘ār itse gerek kim ki bu ğavgāya düşer

[Tahmis-i Cinānī Ğazel-i] Cinānī

... - - / ... - - / ... - - / ... - -

... ehl-i dilüñ ‘unvānı
 Viremez kimse kemāline anuñ noķşanı
 Buğzile eylerse ‘adū ...
 Nidelüm böyle imiş kavm-i hāsuduñ şanı
 Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulţanı

20b Yirümüz oldı bizüm künc-i ferāğ ile ğumül
 Ummazuz midĥat-i ğayr ile teraķķiye vuşul
 Tek hemān eylesesün red bizi erbāb-ı kabül
 Olalum neyleyelüm zemm-i edāniye ğamül
 Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulţanı

Bize kim ‘ arz-ı hülûş itse maḥabbet kı́luruz
 Kı́ul olup işigine cān ile hı́dmet kı́luruz
 Lık buğzeyleyene biz de ‘ adāvet kı́luruz
 Kı́ulumuz gibiihānetle haḳāret kı́luruz
 Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulṫānı

Medh ü zemm itse eḫibbā ile a‘ dā bizi ger
 Yokdur andan bize bir vech ile hı́ç nef‘ ü zarar
 Çāre yok çün ola tebdil-i ḳazā ile ḳader
 İtmezüz keşret-i a‘ dādan iñen ...
 Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulṫānı

Gāh ki bengi olup nūş iderüz geh bāde
 Ki yiyüp içmege geldük bu ḫarāb-[ābāda]
 Medh ü zemm ile muḳayyed degülüz dünyāda
 Hezerüz fāriğ olup ‘ ālem-i is[tiğnāda]
 Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulṫānı

Ey Cinānī ideli ‘ arz-ı maḥabbet cānān
 Ḫasedinden bize ḫasm oldı ḳamu[ḫalḳ-ı cihān]
 Kāinātun dilini tutmağa çün yok imkān
 Diyelüm sākin olup kuşe-i ...
 Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulṫānı

21a Ğazel-i Cinānī³

---/.---/.---/.---

Mihr-i ruḥun ey meh ki ziyā-baḥş-ı cihāndur

Her zerreye ḥürşid-şifāt feyz-resāndur

Erbāb-ı nazar çün aña her-dem nigerāndur

Kim dir ki yüzüñ dīde-i ‘uşşaka nihāndur

Ağyāra nihān ‘āşıka gün gibi ‘ayāndur

Bāzār-ı cihān içre bilüp sūd u ziyānuñ

Ḥarc eyleme sermāye-i ‘ömr-i güzerānuñ

Beyhūde telef eyleyüben naḳd-i revānuñ

Ey ḥāce gel aldanma metā‘ma cihānuñ

Sermāyesi miḥnetdür anuñ sūdı ziyāndur

Bağlanma dilā bāğına bu köhne serānuñ

Kim anda bulunmaz eşeri bŷy-ı vefānuñ

Nergis gibi aç ‘āḳıl iseñ dīde-i cānuñ

‘İbretle nazar ḳıl ki bu gül-zār-ı fenānuñ

Her ğonçesi ḥŷn-ı dil-i ‘uşşaka nişāndur

Kim dir ki aña nār-ı ğam-ı ‘aşḳ ile yanma

Pervāne-şifāt dŷd-ı siyāhuñla boyanma

Zŷhdini görüp meyl-i ferāğat ide şanma

Dil terk-i maḥabbet ideyin dirse inanma

³ Zemin şiir ‘Ārifî’ye ait olup Cinānî tarafından tahmis edilmiştir.

Da‘vā-yı ferāğ eylese ‘uşşāk yalandur

‘Aşkuñla Cināni ne ‘aceb fā’iķ olursa

Da‘va-yı maħabbetde sözi şādıķ olursa

Her ‘ārızı ‘Azrāya baķup Vāmıķ olursa

Her gördügi dīdāra n’ola ‘āşıķ olursa

21b Ey ‘Ārifī āvāre gönül āb-ı revāndur

Ġazel-i Medħi⁴

...--/...--/...--/...--

Benüm āşüfte vü sevdā-zede-i zülf-i ‘izār

Yaķdı yandurdı beni āteş-i rüy-ı dil-dār

Baña zulm oldı meded hüsrev-i ‘ālī-miķdār

Dün gice şubha degin eyler idüm āh ile zār

Bir siyeh çeşm ü siyeh pūş u siyeh çerde-nigār

Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

Beñler ol ħunī bizüm bağrımızu ħün itdi

Göz göre gözlerimiz yaşını ceyħün itdi

N’eylediyse bize ol ķamet-i mevzün itdi

Ṭoğrusı bu hele her vechle meftün [itdi]

Bir siyeh çeşm ü siyeh pūş u siyeh çerde-nigār

Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

⁴ Ġazel-i Medħi diye isimlendirilmiş olmasına rağmen şiir Medħi’ye ait bir müseddestir.

Görinür çeşm-i direm başuma çün kıadd-i nigār
 Bir gümüş serv bitürdi yine şahn-ı gül-zār
 Pâyüne yüz süre geldüm nitekim cüy-ı bahār
 Ğarazüm saña şikāyet degül ammā hünkār
 Bir siyeh çeşm ü siyeh püş u siyeh çerde-nigār
 Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

Hāne-i dil nazaruñ olmadı vīrān oldu
 Şoyınup tekye-i ğamda gönül 'üryān oldu
 22a Görüp esrār-ı lebün vālih ü hayrān oldu
 'Aql u fikr ü dil ü cān cümlesi tālān oldu
 Bir siyeh çeşm ü siyeh püş u siyeh çerde-nigār
 Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

Kulı kıurbānı olup ol şeh-i 'ālī-şānuñ
 Umarum mihrini her dem o meh-i tābānuñ
 Elem ü derd ü firāk ile çıkarsa cānuñ
 Medhiyā nām-ı şerīfin dime zinhār anuñ
 Bir siyeh çeşm ü siyeh püş u siyeh çerde-nigār
 Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

[Tedsīs-i Zā'ifi] Ğazel-i Zā'ifi

...- / ...- / ...- / ...-

Seherī gün gibi gül ruħların 'arz idüp o yār
 Eyledi ālüñe ben bülbüli āşüfte vü zār

Dilerin yār-i Te‘āliden ide ber-hūrdār
 Bāğ-ı ‘ālemde henüz irme dağı tāze bahār
 Bir siyeh çeşm ü siyeh hālle pür-lāle-i ‘izār
 Șomadı melek vücūdumda benüm şabr u qarār

O meh-i burc-ı sa‘ādetle karīn olımadum
 Cānla tapūsınuñ hıdmetini kılımadum
 Şorup iqdām idüp ağızı haberin alımadum
 Ne gülistān-ı şafā goncasıdır bilimedüm
 Bir siyeh çeşm ü siyeh hālle pür-lāle-i ‘izār
 Șomadı melek vücūdumda benüm şabr u qarār

22b Niçe demler gönül ‘uzlet çeküp ihfāda iken
 Heves-i kayd-ı civān olmadan āzāde iken
 Dem-i hāyretde ne a‘lāda ne ednāda iken
 Ne şafā var ise hep bu dil-i şeydāda [iken]
 Bir siyeh çeşm ü siyeh hālle pür-lāle-i ‘izār
 Șomadı melek vücūdumda benüm şabr u qarār

Bu fenā ‘āleminüñ ‘ālemine irmiş iken
 Rūzgār ile niçe derd ü belā görmüş iken
 Hāşılı mihr ü vefā nāmesini dürmüş iken
 ... ‘ālemine ‘ömrümi irgürmüş iken
 Bir siyeh çeşm ü siyeh hālle pür-lāle-i ‘izār
 Șomadı melek vücūdumda benüm şabr u qarār

Gözüm ol mäh-ı cemâle nitekim kıble-nümâ
 Ne yire ‘azm ide Zâ’ifi nigerân olur aña
 İhtiyâţ itdügi şeyden anı şaklaya Hudâ
 Nâmını yâda dilüm varmaz o mâhuñ ammâ
 Bir siyeh çeşm ü siyeh hâlle pür-lâle-i ‘ izâr
 Komadı melek vücūdumda benüm şabr u qarâr

[Tedsîs(müseddes)] Ğazel

..-- / ..-- / ..-- / ..--

Ey ruhı bağ-ı leâfetde gül-ğandânum
 Tıtdı bülbül gibi dünyâ yüzini efgânum
 Az çalupdur çıka burc-ı bedenümden cânım
 Ey lebi derd-i dile hikmetile Loğmânum
 Şerbet-i vaşluñla eyle benüm dermânum
 Düşmesün boynuña hicrûñle olursam ça’im

(Bu kısımda sayfa eksikliği vardır.)

[Müseddes-i Medhî]

..-- / ..-- / ..-- / ..--

23a Benüm derd-i derûnum ‘ âşık-ı zâr olmayan bilmez
 Muğabbet bir belâdur kim giriftâr olmayan bilmez

Cefâ vü cevı ider cân-ı ‘ azîze muttaşıl cânân

‘ Aceb mi Medhîyâ kılsa dem-â-dem nâle vü efgân

Muḥabbet-i nârla yandı yağıldı sine-i sūzân
 Görüp ḥâlüm baña ʿa n itmesün her zâhid-i nādân
 Benüm derd-i derūnum ʿ âşık-ı zâr olmayan bilmez
 Muḥabbet bir belâdur kim giriftâr olmayan bilmez

[Tedsîs-i Âzerî] Ğazel-i Âzerî

-. - / -. - / -. - / -. -

Hîç görmez oldum ʿ âlemi çeşm-i sirişk-efşânla
 Bir yirde ârâm eylemem bu kalb-i ser-gerdânla
 Efsâne oldum ʿ âleme endûh-ı bî-pâyânla
 Âsûde olmaz ḥâşılı mâ-beynimsiz devrânla
 Yârümden ayrıldum meded kaldum ğam-ı hicrânla
 Bilmem beni neyler felek âhir Muhammed Hûnla

Aldurdum elden yârümi pür-yâra kaldum hey meded
 Gitdi devâsı derdümüñ bî-çare kaldum hey meded
 Merhem bulunmaz yarama şad-pâre kaldum hey meded
 Bir ğam-güsârum kalmadı âvâre kaldum hey meded
 Yârümden ayrıldum meded kaldum ğam-ı hicrânla
 Bilmem beni neyler felek âhir Muhammed Hûnla

Ƙaldum belâda yalñuz bir ğam-güsârum kalmadı
 Halk içre gitdi raĝbetüm ʿ arz u vakârum kalmadı

23b Virdüm benekli şabrumı hıcre Ƙarârum kalmadı
 Bir ḥâlüm añlar hem-demüm bir yâr-i ğarum kalmadı

Yārümden ayrıldum meded qaldum ğam-ı hicrānla
Bilmem beni n'eyler felek āhir Muhammed H̄ānla

Āteş bırağdı cānuma çün düşdi tāb-ı teb baña
Cān virmek oldu hāşılı şimdengirüenseb baña
Bed- hāh u bed-hū oldılar ğam-hār olanlar hep baña
Bilmem kime hālüm diyem kim rağm ider yā Rābbaña
Yārümden ayrıldum meded qaldum ğam-ı hicrānla
Bilmem beni n'eyler felek āhir Muhammed H̄ānla

Mesrūr iken düşdüm ğama āzürde oldum bilmedüm
Geçdüm hevā-yı vaşldan efsürde oldum bilmedüm
Zerd oldu firqatde tenüm pejmürde oldum bilmedüm
İşret umarken Āzerī ğam-hürde oldum bilmedüm
Yārümden ayrıldum meded qaldum ğam-ı hicrānla
Bilmem beni n'eyler felek āhir Muhammed H̄ānla

[Tedsīs-i Cinānī] Ğazel-i Cinānī

. . . - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Melālet-i dil-i şeydā-yı zār mı diyeyin
Sağāmet-i beden-i pür-figār mı diyeyin
Harāret-i teb-i aşğ-ı nigār mı diyeyin
Kasāvet-i elem-i bī-şumār mı diyeyin
Hikāyet-i ğam-ı hicrān-ı yār mı diyeyin
Şikāyet-i sitem-i rüzgār mı diyeyin

24a Göñül firâķile bîmâr u ten za' if oldu
 Gözümnden aķdı ciger ķatre ķatre ĥûn oldu
 O mehden ayru sitârem felekde dûn oldu
 Sirişkûm ile cihân bâġı lâle-gûn old
 Ĥikâyet-i ġam-ı hicrân-ı yâr mı diyeyin
 Şikâyet-i sitem-i rûzgâr mı diyeyin

Ėamum ziyâde firâvân u ġam-güsârum yoķ
 Taĥammûl itmege hicrâna iķtidârum yoķ
 'Ulüvv-i ķadr ile ĥalk içre i' tibârum yoķ
 Fiġân u nâleye bir laĥza iĥtiyârum yoķ
 Ĥikâyet-i ġam-ı hicrân-ı yâr mı diyeyin
 Şikâyet-i sitem-i rûzgâr mı diyeyin

Ne dilde zevķ-i sürûr u şafâ-yı vaşl-ı nigâr
 Ne elde vüs'at ü ķudret ne dirhem ü dînâr
 Ne tende tâb u tüvân u taĥammûl-i ġam-ı yâr
 Ne bende devlet-i câh u celâl [ü]' arz u vaķâr
 Ĥikâyet-i ġam -ı hicrân-ı yâr mı diyeyin
 Şikâyet-i sitem-i rûzgâr mı diyeyin

Bulunmadı baña bu reh-güzârda bir yoldaş
 Ki zîr-i pâyuma muĥtâc iken ķoya bir taş
 Ayaġum elimdedür ey Cinânî her ķallâş

omaz ki dz başavuz ar-ı kec-rev  almaş
 ikyet-i am -ı hicrn-ı yr mı diyeyin
 Őikyet-i sitem-i rzgr mı diyeyin

24b [Tesds-i alender] azel-i alender

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Dernum bir mheyy tekye-i ‘aş-ı maabbetdr
 Dil-i sznum anda bir er-ı derd  minetdr
 Nie demler durur eşmm adı sana asretdr
 Gönül künc-i amuda aldı gitdi nie mddetdr
 Benüm Őultnum ldm asretile vat-i vuşlatdur
 Ele al aır-ı nşdumı yet mürüvvetdür

Dira eşk-i eşmm bir yaa ‘ummndan gedi
 am ise addn aşdı cevr ise pyndan gedi
 Cef b-add vef yo zlm ise orandan gedi
 Meded derd-i dernum bir yaa dermndan gedi
 Benüm Őultnum ldm asretile vat-i vuşlatdur
 Ele al aır-ı nşdumı yet mürüvvetdür

amula aır-ı bdumı yiter arb itdün
 Teraum eyle  zlim ne o cevr  ‘itb itdün
 Meded oranı yo mı zlmnn nie ‘azb itdün
 Neden  böyle birden ay efendi ictinb itdün
 Benüm Őultnum ldm asretile vat-i vuşlatdur

Ele al hâtır-ı nâşadumı gâyet mürüvvetdür

Nedür bu ' işve vü nâz u nedür yâ bunca istignâ

Maḥabbet itdüm ise saña kâfir olmadum cānâ

Fiğân u nâlede qaldum ğam itdi cismümi ifnâ

Nazar it kûşe-i çeşm ile aña bâriihyâna

25a Benüm şultânüm öldüm ḥasretile vaqt-i vuşlatdur

Ele al hâtır-ı nâşadumı gâyet mürüvvetdür

Qalender bendeñi qaşuñ ḥayâliyle hilâl itdün

Döküp qanın yire müjgânuñ ile özge âl itdün

Ğam-ı zülf-i dü-tâñile elif qaddini dâl itdün

Miyânuñ fikri ile cismümi gâyet ḥayâl itdün

Benüm şultânüm öldüm ḥasretile vaqt-i vuşlatdur

Ele al hâtır-ı nâşadumı gâyet mürüvvetdür

[Tedsîs-i Āzerî] Gazel-i Āzerî müseddes

...--/...--/...--/...-

Dimüş idün ki belâ-keşlerimi yâd ideyin

Dil-i vîrânelerin luḫf ile âbâd ideyin

Hicrime şabr ideni vaşluma mu' tād ideyin

Dir idün ' aşkımile zâr olanı şād ideyin

Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin

Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

Nāvek-i āh-ı seher eylemedi hergiz eṣer
 Dil-i sengüñ ne ‘aceb saht imiş ey gönca-i ter
 Ser-i kūyuñda fiğān eyler iken şām u seher
 Saht-ı dil olduğña şāhid-i ‘ādil bu yeter
 Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
 Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

Saña hıdmet idenün her biri ‘āşık diñle
 Da‘vā-i ‘aşk idenün sözleri şadık diñle
 25b ‘Āşık olana cefā ‘adle muvāfiq diñle
 Bir senün gibi kerem-kānına lāyık diñle
 Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
 Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

Quralıdan berü bu hayme-i berine tınāb
 Qapuñı halka penāh eyledi Rabbü’l-erbāb
 Hālünü hep saña ‘arz eyler iken şeyhle şebāb
 Sende inşāf ide ey Husrev-i niyāza cenāb
 Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
 Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

‘Ādetün ehl-i dili luṭfile yād itmek iken
 Qahrıla düşmen-i bed-gūya ‘inād itmek iken
 Derd-i ‘aşkuñla fiğān itmegi şād itmek iken
 Āh işitdükçe işün ‘adle dād itmek iken

Bunca feryādum işitdũñ dimedũñ dād ideyin
Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

Āzerīveş reh-i ‘aşkuñda olup efgende
Seni terk eylemezem niteki cānum tende
‘Arz-ı hāl itmege yok ğayriye kudret bende
Senũñ ihsānuña kalmışdı ümıddümsende
Bunca feryādum işitdũñ dimedũñ dād ideyin
Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

Ġazel-i Āzerī müsemmen

...- / ...- / ...- / ...-

26a Kime kıan ağlayayın ol ħandānı kıoyup
Derd-i dilden kime kıan ağlayayın anı kıoyup
Kime i‘ lām ideyin ħāl-i dil-i sũzānı [kıoyup]⁵
Kime yansun ğoñũl ol şem‘ i şebistānı kıoyup
Geldi ser-ħadd-i eķālīm ‘adem itdi zuhũr
Āh kim ħasretile derũñe cānānı kıoyup
Āħiret yolu gibi ğurbete tenhā gitdũm
Gıtdũm ammā ki‘ aceb vālih ũ şeydā gitdũm

Āh kim olmadı bir kerre ğoñũl maħrem-i dōst
Zaħm-ı ħũninũme olmadı devā merhem-i dōst

⁵ “kıoyup” redifı mana ve vezin gereği tarafımızdan eklenmiştir. Eklenen kelimeler kōřeli ayraç iķerisinde gōsterilmiřtir.

Ben ğam-ı hecrile vādilere düşdüm tenhâ
 ‘îş ider ŝevkle aġyâre olup hem-dem-i dōst
 Lazım oldu ki idem ‘azm-i pâyân-ı ‘adem
 Ne enîs-i reh-i firķat ne celîs-i ğam-ı dōst
 Āhîret yolu gibi ġurbete tenhâ gitdüm
 gitdüm ammâ ki ‘aceb vâlih ü şeydâ gitdüm

Eyledüñ gerçi beni kendüne ‘âşık âhîr
 Görmedüñ gitdi dili vaŝluña lâyıķ âhîr
 ‘Āķıbet terk-i diyâr itmege niyyet itdüm
 Böyledür ‘âķıbet-i ‘âşık-ı ŝâdık âhîr
 Reh-i firķatde refîķ olmaġa bir yâr ararum
 Bulmadum hem-dem ü hem-râh u mûvâfık âhîr
 Āhîret yolu gibi ġurbete tenhâ gitdüm
 Gïtdüm ammâ ki ‘aceb vâlih ü şeydâ gitdüm

- 26b Niçe bir ey yüzi ġül mekrile âl eyle bana
 Uyup a‘dâ sözine egri ġayâl eyle bana
 İşte gitdüm niçe pek derdile âhîr demdür
 Bâri bir kerre ġülüp ‘arz-ı cemâl eyle bana
 Seni ıŝmarladum Allaha Ĥudâ yârüñ ola
 Āhîret ġaķķını ey mâh helâl eyle bana
 Āhîret yolu gibi ġurbete tenhâ gitdüm
 Gïtdüm ammâ ki ‘aceb vâlih ü şeydâ gitdüm

Bir nazār kı́l baña ol nergis-i fettānuñ için
 Bir kez öpdür lebüñi ğonca-i ğandānuñ için
 Āzeri ğasteye rağim u mürüvvet demidür
 Cem^ç kı́l ğatırını zülf-i perīşānuñ için
 Bilmezem cürm ü ğünāhum nedür Allāh bilür
 Bağmaz oldu yüzüme ol yüzi ğül anuñ için
 Āğiret yolu gibi ğurbete tenhā gitdüm
 Gitdüm ammā ki ^ç aceb vālih ü şeydā gitdü

Ġazel-i Cinānī muhammes

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ķadüñsüz mā[']il olmam ğülşen içre serv-i bālāya
 Ruğuñsuz nāzır olmam āfitāb-ı^ç ālem-ārāya
 Beni sevĶ eyleyen şevĶ-i ruğundur cām-ı şahbāya
 Sen olmazsañ eger ey ^ç ömrümüñ varına sermāye
 Hezārān tevbeler her ^ç ıyş ü nūşa her temāşāya

Ġöñül ğavf-ı^ç adūdan niçe demdür pāy-māloldı
 Beden ğam bisterinde nā-tüvān u bī-mecāl oldu
 Şafā kesb itmez olduĶ niçe māh u niçe sāl oldu
^ç Adūnun ser ü şürından ğalāş olmaĶ muğāl oldu

27a Hezārān tevbeler her ^ç ıyş ü nūşa her temāşāya

Ķanı ol dem ğelüp ol [evc-i] hüsnüñ mihr-i rağşānı
 İderdük kūh u deşti ğeşt idüp şevĶ ile seyrānı

Ġam-ı ħavf ʿ adū kıldı mükedder ʿ ākıbet anı
 Virem ŧimdi kıluþ tenhāda mesken künc-i hicrānı
 Hezārān tevbeler her ʿ ıyş ü nūşa her temāşāya

Ne deñlü ihtirāz eylerse ħavf-ı ta ʿ n-ı a ʿ dādan
 Degül ħālī yine erbāb-ı ʿ işret ceng ü ħavġādan
 Çeküp el firķat-i la ʿ l-i lebüñle cām-ı ŧahbādan
 Uşandum ħāşılı ʿ ālemde her seyr ü temāşādan
 Hezārān tevbeler her ʿ ıyş ü nūşa her temāşāya

Cihānuñ ʿ ıyş u nūşı cām-ı la ʿ lüñsüz ħarām olsun
 Gerekse mürde cisme ŧerbet-i Yaĥyāü ʿ l-ʿ izām olsun
 Ne seyr ü ŧoĥbet ü ne ʿ işret ü ʿ ıyş müdām olsun
 Bu mışra ʿ la Cinānī ħāşılı ħatm-ı kelām olsun
 Hezārān tevbeler her ʿ ıyş ü nūşa her temāşāya

[Ġazel-i Āzerī] Bākī⁶

- . - - / . - . - / - . - - / . - . -

Aġladuġumca ben saña ħālūmi yüz niyāz ile
 Ĥandeler ile gül gibi ŧıveler ile nāz ile

Gülşene çık ki lāleler güller açıldı her taraf
 Serv gibi ħırāma gel bu ķadd-i ser-firaza

⁶ Gazel Āzeri'ye ait olup mecmuada Bākī diye yazılmıştır.

Maḥv idesin revā mıdur şafḥa-i dilden ādemi
Bende-i dil-şikestenüñ ya niçe gönli yaz ile

Bāde-i nāb ayak ayak geldi yetişdi meclise
Muṭribā deg ki başlasun yağmaya sūz u sāz ile

Ayağuña sürüp yüzüm zülfüne irgürem mi el
Başa çıķam mı Āzeri ol şeh-i ʿ işve-bāz ile

27b **Bākī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ezelden şāh-ı ʿ aşkuñ bende-i fermānyuz cānā
Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʿ āli-şānyuz cānā

Seḫāb-ı luṭfuñ ābın teşne-dillerden dirig itme
Bu deştüñ bağrı yanmış lāle-i nu ʿ mānyuz cānā
Zamāne bizde gevher sezdügi-çündil-ḥırāş eyler
Anuñ-çün bağrumuz ḥündur ma ʿ ārif kānyuz cānā

Mükedder kılmasun gerd-i küdüret çeşme-i cānı
Bilürsin āb-rüy-ı milket-i ʿ Osmānyüz cānā

Cihānı cām-ı nazmum şi ʿ r-i Bākī gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmī-i devrānyuz cānā

Bākī

--- / - . - . / . - - . / - . -

Cevr ü cefāña kâ 'il [olur]dum velī şehā

Mahşūş olaydı ol da cihānda hemān baña

Sabr u qarār u dil alıcı bir perī imiş

Ādem şanurdum ol şanemi gerçi şüretā

Bir kez tavāfın itmegi biñ' ömre virmezsin

Ey hācī saña Ka' be baña kūy-i dil-rübā

Evvel vefā[ya] [va' de]ler itmişken ey şanem

Cevr itdün āhir eylemedün [va' de]ye vefā

Vaşşafısın o serv-қadün rāstı bu kim

Ṭab' -ı bülend u tarzuña iḥsanat Bākiyā

28a **Bākī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Baña çok cevritdügün-çün ey sipihr-i bī-vefā

Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña

Eşkümüñ gevherlerin dizdüm işiği taşına

Yāre ' arz idem didüm silmiş raķib-i bed-liķā

Gömgök itdi sille-i āhum sipihruñ şūretin
Gök yüzine baq inanmazsañ eger ey meh-liqā

Gözüme ʿālem görünmez görme sem ruhsāruñı
ʿĀrızuñ mir ʾatıdurāyīne-i ālem-nümā

ʿAks-i hāl-i ʿārızından sākī-i gül-çehrenüñ
Lāle-i sīr-āb olur cām-ı şarāb-ı dil-güşā

Bāqī

..--/..--/..--/..--

Bilini kuçmadadur ol şanemüñ derd ü belā
Yoḥsa şīrīn lebi ʿāşıqlara ḥāzır ḥelvā

Āteş urmuş yüzi gül ḥırmenine ol māhuñ
devr-i sāğarda ruḥı ʿaksini kılmış peydā

Meclis-i meyde leb-i yāre tolaşur dirler
Elüme girmeye mi bir daḥı cām-ı şahbā

Öykünürdi lebüñe cām-ı mey ammā dönmiş
Bugün almışlar ele bir yire gelmiş zırafā

Lüle-i ḥāme ile çeşme-i dilden
Bāqī eyledi qāʿide-i āb-ı ḥayātı icrā

28b **Bākī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Şöyle olmuş cām-ı aşk-ı yârdan mest ü ħarâb

Kendüsin dīvârdan dīvâra urmuş âfitâb

Ŧoħınupdur bâde-i gül-gûna çeşm-i rûzgâr

Sâgar üzre şanmañuz peydâ olur yir yir ħabâb

Şaħne-i devrân n'ola çekse çevürse dem-be-dem

İki ħanludur añılmış bâde-i nâb u kebâb

Derd-i aşkuñ aşık-ı miskini âħir öldürür

Mestlik pâyâne irse irişür elbetteħâb

Bākīye senden ferâgat virdi ey gerdün-ı dñn

Südde-i devlet-me'âb-ı pâdişâh-ı kâm-yâb

Bākī

. . . - / . . . - / . . . -

Olsa zülfi o gül-ı izâra niħâb

Olur âşüfte sünbül-i sîr-âb

Dñd-ı âhum ruħuñ hevâsıyla

Ebr olur yaħdurur cihâna gül-âb

Ḳaddüm ey şeh-süvâr-ı hüsni itdi

Pây-ı büseñ hayâli şekli-i rikâb

Oldı deryâ-yı eşküme nisbet

Günbed-i çarḫ-ı nîl-reng ḫabâb

Gam-ı devrân-ı dünü çekme yürü

Bâkiyâ ol hemîşe mest ü ḫarâb

29a Va' dî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Fiğân u nâle eyler gice gündüz bülbül-i zârî

O gonca yâr idelden gülşen-i kûyunda ağıyârı

Senüñ derd u firâkuñla za' if u bî-mecâl oldum

Leb-i la' lüñ şarâbıyla ṭabîbüm eyle tîmârı

Ser-i kûyında ol servüñ yilüp yapurma bî-hüde

Gel eyle bād-ı şabâ anuñ sen olmazsın hevâdarı

Cemâli şevḳine teşbîh iden şem' -i şebistânı

Yürü pervâne-veş farḳ eylemezsın nûr ile nârı

Metâ' hüsniye yoḳ yire olmaṭâlib ey ḫâce

Anuñ naḳd-i sirişkiyle olur Va' dî ḫarîdarı

Selîsî

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Niçe gündür baña göstermez ol gül gül-ruḡ-ı yârı

Açılmaz kara bahtum âh kılmaz tâli' üm yârı

Libâs-ı şabrı çâķ itdüm olup bî-nâm u neng ey dil

Ki 'aşķ ehli gerekdür dünyede nâmûsdan 'ârî

Varılmaz keşret-i a' dâdan ey dil kûy-ı dil-dâra

Egerçi çarḡ idüp sen şarf idersen yolına varı

Nazîr kıl ḡâlûme luḡfuñla iḡyâ it didüm yâra

Yüzüme bakmadı oldum aña yalvarı yalvarı

Başın meydân-ı 'aşķ içre tutar tiġine dil-dâruñ

Selîsî ḡayl-i 'uşşâķûñ olupdur şimdi ser-dârı (Yıldız, 2018)

29b **Selîsî**

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Benüñe ḡayrân olup ol ḡurluġa oldum 'âşık

İstedüm bûs-ı lebün didi baña yoķdur ışık

Pek şıkardum ben anı bahşe çeküp meclisde

Bâde döst olmasa la' l-i leb-i dil-dâr ile şık

Yapmağ isterseñ eger göñlümi serv-i revân
 Bezmüñ içre beni cām^ç -ı leb-i mey-gün ile yıķ

Devr-i güldür içerüz bāde olup mest müdām
^ç Aklı başında olan şimdi olur mı ayıķ

Reh-güzāruñda Selīsī niçe gündür ki yatur
 Raħm idüp ħāline bir kere dimezsın yazıķ (Yıldız, 2018)

Va^ç dī

..-- / ..-- / ..-- / ..--

Şem^ç i ruhsā[r]ına bir yarlığuñ oldum^ç āşıķ
 Ĥān-ı vaşlın diledüm didi baña yoķdur ışıķ

Ĥürmeti ķalmadı rez duķterinüñ bir yirde
 Dün gice yatduğı-çün teyiķ ile ķatı şıķ

Ĥaşı yāyum ser-i peykān ġamuñdan bu dilüñ
 Ĥātırı münkesir āyine-i ķalbi de şınıķ

Sāķiyā sāğarı tōldur içelüm mest olalum
 Ĥalmasun bezm-i mey içre bir ayağ üzre ayıķ

Vāşıl-ı vuşlāt-ı cānān olayın dirseñ eger
 Va^ç diyā tırma yūri var reh-i^ç aşķı başa çıķ

30a **Bākī**

...--/...--/...--/...-

Pür olup devr idicek meclis-i mestānı adeh

arh olur halka-i rindān meh-i tābānı adeh

Felek-i işrete bir ater-i ferhunde iken

Yine Mirrih-şıfat tırma doker anı adeh

Meclis-i mey ki bedenlerle hiřār olmişdur

şehr-i iřretdür anuñ āfet-i devrānı adeh

Devr-i meclis ki řafā cāmi' inuñ enberidür

b-ı rengin ile andil-i fūrūzānı adeh

Yaraşur halka-i rindāna disem ey Bākī

Hātem-i Cemdür anuñ la' l-i Bedařřānı adeh

Bākī

...--/...--/...--/...-

Eylesün la' lini dermān dil-i bīmāra meded

Dostlar işte ben öldüm baña bir āre meded

Zaħm-ı sīnemden ouñ pārelerin hep alma

Tırsun Allāhı severseñ hele bir pāre meded

Güher-i cāmı yitürdük bizi ğam öldüriyor
Sāḳiyā gel bulıvir ḳanda ise ara meded

Gice tenhā işigi ḥākine yüzler süreyin
Şaḳınuñ kimse ḥaber virmesün aġyāre meded

Mededüñ ḳalmadı feryād u figān eyleyecek
Saña kimden ire ey Bāḳī-i bī-ḳāre meded

30b **Bāḳī**

---./-.-./-.-./-.-

İtdi şikār göñlümi bir şūḥ-ı şeh-levend
Müjgānı tīr ü ḳaşı kemān ṭurrası kemend

Bāzārlarda başladı naḥli ṭonatmaġa
Dil baġlayalı ḳāmet-i bālāña naḥl-bend

Her dūna şāḥ-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend

Telḥ-i şarāb-ı ġuşşa-i devrānı def^c ider
Şīrīn lebin dehānuma alsam nitekiḳand

A^c dā yanuñda ḥurrem u ḥandān u şādmān
Bāḳī ġamuñda zār u dil-efġār u derd-mend

Bākī

---./-.../...-./-..

Mihr-i ruḥuñla dilde kimüñ tāze dāğı var

Tāb-ı çerāğ-ı şems ü kamerden ferāğı var

Zülfüñ ḥamında ḥaddüñi ḥürşide virmez

Şem' i n'ider şu kimse ki anuñ şeb-çerāğı var

Āh itme na' l-i esb-i nişānın görüp dilā

Şāyed kimesne işide yirüñ kulağı var

Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dil-rübā xanı

La' lin tuḡağı dürr dişi gül-gün yañağı var

Bākī gözinden eyle ḥazer şorma leblerin

Zinhār gāfil olma şarābuñ yaşağı var

31a **Bākī**

---./-.../...-./-..

Ṭurmaz yanumda ḥançerini vaşfider nigār

Ya' nī baña toḡındurur ol şūḥ-ı şive-kār

Ġāyetde teşne idi gönül āb-ı vaşluña

Şusızlığını kesdi o şemşir-i āb-dār

Zülfî elinden almağa cân-ı belâ-keşi
Boynın kulağın öpdi giribân u gûş-vâr

Yâkût u la' li bir birine urdı lebleri
İdüp nişâr sözde nice dürr-i şâh-vâr

Haylî dimâğ bağladı ' âlemde Bâkiyâ
Hâl-i nigâra benzeyeli nâfe-i Tatâr

Bâkî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Nihâl-i kâmetüñ haqqâ ' aceb nahl-i dil-ârâdur
Egerçi kaddüñ a' lâ kâkülüñ a' ladan a' lâdur

Çerâğ-ı hüsniñ nûrî fûrûğ-ı şem' -i kâfûrî
Nigâr-ı ' anberîn-gisû nihâl-i sîm-sîmâdur

Beyâz-ı safha-i ruhsâruñ üzre zülf-i pür-çinüñ
Misâlin görmemişdür kimse bir tuğrâ-yı ğarrâdur

Gedâ-yı bî-ser ü pâyı semend-i nâza çignetme
İñende hüsne mağrûr olma sulţanum bu dünyâdur

Kenâr-ı baħr-i nazma yine dürler dizmiş ey Bâkî
Süñür-ı defter-i şî' rüñ meger emvâc-ı deryâdur

31b **Bākī**

--- / - . - . / . - - . / - . -

Dil beste-i kemend-i ser-i zülf-i yârdur

Cân haste-i kirişme-i çeşm-i nigârdur

Bir gâmze ile lahẓada biñ âdem öldürür

Ĥûnî gözün ki âhû-yı merdüm-şikârdur

Ķuçmağ degül garaẓ seni didârdur murâd

Deryâ-yı iştîyâğ begüm bî-kenârdur

Gird-âb-ı gâmda şarşar-ı âhumla fülk-i dil

Elbette [bir] kenâra çıkar rûz-gârdur

Bākī sūrûd-i bezm-i tarab-ĥâne-i ĥayâl

Savt u şarîr-i ĥâne-i gevher-nişârdur

Va' di

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ĥalka-i zülfini şalup boynuma itdi kemend

Ĥâtrum cem' iyyetin kıldı perişân bir levend

Başa çıkmaz yârla hem-pâ u hem-ser olımaz

Öykinemez kâmet-i bâlâsına serv-i bülend

Ḥastesin sen şerbet-i la' lün idersin ārzū
Cānuña kār itmiş ancak derd u firqat derd-mend

Bāde-i la' l-i lebinden zāhidā men' eyleme
Gūş tutmaz sözüñe yođ [yire] itme nuş u pend

Va' dī dīvānesin ol gözleri ' ayyārı gör
Eyledi zencir-i ' aşk ile esir-i kayd [u] bend

32a 'Ulvī

...--/...--/...--/...--

Gerçi kim ' āleme çok dil-ber-i mümtāz gelür
Ḥađ budur kim saña beñzer güzelim az gelür

Ḥaşre dek dāmenüñ elden kıomaz āvāre gönül
Sen anı şanma cefā itmekile vāz gelür

Ḥasret-i la' lüñile bī-kes u tenhā olalı
Bezm-i ğamda meges āvāzı baña sāz gelür

Kime kaçd itdi ' aceb ' ayna ḥarāmi ğamzeñ
Gūş-ı cāna ser-i kuyuñda bir avāz gelür

Gerçi yüz biñ bulunur yoluña cānlar viren
Şanma 'Ulvī gibi bir ' aşık ser-bāz gelür

‘Ulvi

---/.---/.---/.---

Bitmez yüregim yaraları işler oñulmaz

Sabr eyleyelüm çāre nedür bitmeziş olmaz

Günden güne artarsa n’ola hüsn-i dil-ārā

Gül-zār-ı ħubānuñ gül-i ra‘ naları şolmaz

Peymāne gibi ħasret-i lā‘ lüñle dem-ā-dem

Bir dem mi geçer dīdelerüm kanla tölmez

Bir ħamzesi kıttāli olup sevmiş o ħūñi

Sanmañ ki kişi kişiyē itdüğini bulmaz

‘Ulvi ħuluñı ħışmile redd itdi didiler

Ol şāh-ı keremden bu cefālar ħiç umulmaz

32b ‘Ulvi

...-/.---/.---/.---

Dün gice sīneme bir dil-ber-i ra‘ nā çekdüm

Subha dek la‘ l-i lebinden mey-i ħarra çekdüm

Bulmadum sīneme la‘ lün gibi bir dāfi‘ -i ħam

Gerçi mey-ħānede çok cām-ı muşaffā çekdüm

İki şîşede yeki rişte-i eşki ağıdup
 Levha-içihremibir haţ-ı menâ çekdüm

Sübhâ-i eşki ele alup idüp nâmını vird
 Ol perî peykeri teşhîr idüp esmâ çekdüm

‘Aşķ sultânı berât-ı ğamı gönderdi baña
 ‘Ulvîyâ hûn-ı ciğerden aña tuĝrâ çekdüm

‘Ulvî

..--/...--/...--/...-

Derdümi bilmege ey dil-ber-i ‘ayyâr benüm
 Hañcer-i ğamzeñ ile gel yüregim yar benüm

Seng-i ta‘ ne ile yıķar hâne-i ķalbi her dem
 Mütevellisi midür göñlümüñ aĝyâr benüm

Niçe bir kūh-ı belânuñ olayın Ferhâdı
 Niçe bir yâr yıķar üstüme ol yâr benüm

Vaşf-ı cām-ı mey-i la‘ lüñle kelâmum göricek
 Mest ü lâ-ya‘ kılum ola nice hüşyâr benüm

‘Ulvîyâ evc-işadâķatde hümâ-pervâzım
 Hem-cenâhum olımaz ca‘ fer-i Tayyâr benüm

33a ‘Ulvī

...--/...--/...--/...-

Satma ey hāce nebāt-ı ‘İsevīden bize hiç

Dehen-i yār tururiken şekerüñ ez şuyın iç

Yāre didüm ki niçün şabrumı yağma itdün

Faqr u fāqum göricek didi ki luğat birhiç

Dil-i şad-pāreme beñzetdügi-çün dendānın

Kākülün oldu bugün şāne ile bī-cā hiç

Sīnede gözlerimün yaşı revān oldu yine

Beñzer ol şehre içinde aқа Tuncayla Meriç

Meyl iderse seni koyup dil-i ‘Ulvī ğayra

Ķālīb-ı mürdesini tīg-ı müjeñle iki biç

‘Ulvī

...-/...-/...-/...-

Şol dil ki cām-ı ‘aşkuña mestāne olmaya

Lāyık budur ki şem‘ üñe pervāne olmaya

‘Aşık odur ki baħr-ı ğama āşinā ola

Ma‘ şūq odur ki ‘aşıka bī-gāne olmaya

Vuşlatmıdır ki dil-ber-i ‘üryânla қоçmayup
Göñlüñ yabāna gitmese cān cāna olmaya

Yāre didüm ki boynuña taқ bend-i zülfüni
Nāz ile geldi didi ki dīvāne olmaya

‘Ulvī añar mı Leylī vü Mecnūn hikāyetin
‘Āqıl odur ki sözleri ifşāne olmaya

33b ‘Ulvī

-. - / - . - . / . - - . / - . -

Ĥoş yaraşur cemālūñe bu haṭṭ-ı müşg-bār
Āmentü bi ’llezi ḥalaḳe ’l-leyle ve ’n-nehār

Ĥüsnüñ zamānenüñ meger evvel bahārıdur
Yir yir bitürdi tāze çemen şun‘ -ı Kird-kār

Devr-i ruḥunda ey şanem üstād-ı lem-yezel
Bir ḥüb naқş bağladı nāmı benefşe-zār

Zerd olduğı bu kim ḥaṭṭ-ı ḥüsnüñ berātunuñ
Ṭuğrā-yı zer-nişān iledür ḥükme‘ itibār

‘Ulvī çü gördi muşḥaf-ı ḥüsnüñde ḥaṭṭuñı
Sebā‘ l mesānī remzini fehm itse vechi var

‘Ulvi

...--/...--/...--/...-

Çekdüğün derdi dâ'im dil-ber-i ra' nâdan bil

Her belâ kim gelür ey dil saña mevlâdan bil

Bî-sebât olduğunı salânat-ı hayl u haşam

Taht- ı Key-hüsrev ile kudret-i dârâdan bil

Fehm kıl Ka' be-i çarhuñ niçe maḥv olacağın

Bezm-i fânide ḥabâb-ı mey-i şahbâdan bil

Cem' -i vaqt olsa da almaz eline la' lin-câm

Zevk-i Mecnûnı sıfâl-i seg-i Leylâdan bil

Zen-i gerdûna gönül virme şağın ey 'Ulvi

Görmedi' ahdu vefâ kimse bu dünyâdan bil

34a Āzerî

-.--/-.-/-.-/-.-

Başımız kuyuñda ğalḫan olduğın añmaz mısın

Küyveşin ḥâk ile yeksân olduğın añmaz mısın

Yâd idersen luḫfile a' dâyı her dem dōstum

Yâ kuluñ her laḫza nâlân olduğın añmaz mısın

Hâtırım yapdum diyü minnetler eylersin baña
 Bunca yıllar ğamla virân oldığın añmazmısın

Añdurırsın cânuma dâ'im hevâ-yı vaşluñı
 Ateş-i 'aşkûm fûrûzân olduğın añmaz mısın

Güldürürsün luḡfu iḥsānuñla dâ'im illeri
 Āzeri derdünle nālân olduğın añmaz mısın

Şādık

...--/...--/...--/...--

El şunar dāmenine ol gül-i nāzük bedenüñ
 Elleri ḡurıya gül-zār-ı cihānda degenüñ

Kesile gülşen-i 'ālemde nihāl-i 'ömri
 Seni ey ğonca-dehen ḡulmile benden kesenüñ

Baḡmadı dīdelerüm bir daḡı vech-i ḡüsne
 Gün gibi zāhir olaldan berü vech-i ḡasenüñ

İrmedi dāmenine destimüz ol serv-i ḡaddüñ
 Yoḡ yire yār belāsın çekerüz irişenüñ

Ṫöp-ı ḡabḡāb ile ḡarāb eylemek ister Şādık
 Yoḡsa ol şāh-ı cihān ḡal' a mı şandı bedenüñ

34b **Ḳabūlī**

. --- / . --- / . ---

Bahār irdi icāzet ʿiṣ u nūṣā

Otursun ehl-i meclis gūṣe gūṣe

Güzeller esb-i nāzanāzūkāne

Süvār olup gelürler ḳoṣa ḳoṣa

El urma ḥalḳa-i tesbīḥe şūfī

Ne ḥālet baḥş olursa ḥoṣa ḥoṣa

Gelür seyl-āb-ı eşküm taṣa taṣa

Aḳar cevr-i sirişküm cūṣa cūṣa

Zen-i dünyā tehī bir cāma benzer

Nazar ḳılma Ḳabūlī boṣa boṣa

Vişālī

. --- / . --- / . --- / . ---

Cihānuñ mülketi sen şāh-ı ʿālī-şānuñ olsun hep

Begüm emriyle ʿālem bende-i fermānuñ olsun hep

Şikeste bir sıfāl yarasıdur [ol] rind-i mey-ḥāre

Bu ne cām-ı sipihrūñ sāḳī-i devrānuñ olsun hep

Hicāb-ı cismi kaldur perde-i pendāri ref^e eyle
Vücūduñ mā-verāsı cümleten seyrānuñ olsun hep

Yiter hicr-i belāda kanlu yaşum ey leb-i mercān
Gerekmez gevher-i deryālaruñ ‘ummānuñ olsun hep

Vişāliden dırīg itme vişālūñ ey şeh-i ‘ālem
Cemālūñ ‘arza kı1 bir dem de dünyānuñ olsun hep

35a ‘Ulvī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Günāhum bildüm eylersem n’ola şefkat recāsından
Benüm devletlü şulţānum ħatā benden ‘atā senden

Beni zulm ile öldürmek diler ħançer çeküp ħamzeñ
Şehā dīvān-ı ħüsnūñde şikāyet var saña senden

Niçe nevrūzlar geçdi niçe bayrāmlar oldı
Müyesser olmadı ħaldı bize bir merhabā senden

Ĥayāt-ı cāvidānum şıĥhatüm ‘ömrüm ‘azizümsün
Ĥudādan isterem kim olmayam bir dem cüdā senden

Gerek öldür gerek dirgür seni terk eylemez
‘Ulvī cefāna razıdur lāzım degül aña vefā senden

Hüsrevî

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

‘ Ārız-ı gül-gūnuñ üzre hāl-i zibālar nedür

Lāle-i hamrā mıdur ol verd-i ra‘ nālar nedür

Ṭiğ çekmiş katlūme iki hārāmiler midür

Çeşm-i şehlālarla ol ebrū-yı ğarrālar nedür

Düş midür yāḥūd derūn-ı ğoncada şebnem midür

Ḥoḳḳa-i la‘ lūndeki lū’lü-i lālālar nedür

Geçdi ‘ ömrüm şām-ı firḳatde bugün yarın diyü

Hey kıyāmet ben helāk oldum bu ferdālar nedür

Dīdede kākül ḥayāli dilde fikr-i ḥaṭṭ u ḥāl

Ehl-i ‘ aşḳa Ḥüsrevā bilsem bu sevdālar nedür

35b **Kāmî**

. . - - / . . - - / . . -

Kişinüñ dil-beri ma‘ ḳül olsa

Ṭurup oturması maḳbūl olsa

Giceler şubha degin ‘ aşıḳınuñ

Boynına kāküli meftūl olsa

Eylese mihr u vefā dōne dōne

Būseler arada mebzūl olsa

Ehl-i ḥāl olsa raq̄ibi yāhūd

İplü aḥmaḳ olup gül olsa

N'eylesün ḥūr u perī vü melegi

Kāmīye olıcağız ol olsa

Beyānī

..--/.--/.--/.--

Niçe bir âteş-i ' aşḳ ile bu yanmaḳ niçe bir

Niçe bir dūd-ı siyāh ile boyanmaḳ niçe bir

Her gice bir ğam-ı nev-reste ile ḥaba varup

Her seḥer bir iki derd ile uyanmaḳ niçe bir

Güle inşāf idelüm kār-ı cefādan cāna

Yüregim ğonca gibi ḳana boyanmaḳ niçe bir

Āh idüp ağladuğumca baña raḥm itmedi niçe bir

Bir eser yile aḳar şuya ṭayanmaḳ niçe bir

Sen ferāgatde Beyānī gice şubḥa degin

Ser-i kūyuñda itüñ gibi ṭolanmaḳ niçe bir

36a Ğazel-i [Ümîdî]

..--/.--/.--

Câm çekdi lebûñ görüp haclet

Ƙızarup geldi beñzine humret

Sâkin oldı biraz havâdiş-i dehr

Ʀurmasun câm eylesün cür'et

içelüm bezm-i ğamda hûn-ı dili

ğörelüm [tâ] neye varur şöhet

Leblerûñ yâdına şarâba varup

Mey-fürüş eyledi bize 'izzet

Şundı pîr-i muĝân Ümîdî ayag

Dest-ĝir olup eyledi himmet

Ahmed

---/.---/.---/.---

Sen cânla cân oynamacağ hōşça degül mi

Yârile nihân oynamacağ hōşça degül mi

Yanmağdan ise âteş-i hicrân ile ey dōst

Sînemde sinân oynamacağ hōşça degül mi

Cān almağa qaşdı gözüñ ile n'ola qaşuñ
İnsāna kemān oynamacağ hōşça degül mi

Ol kām̄et-i ra' nā ile bŭstān-ı cihānda
Ey serv-i revān oynamacağ hōşça degül mi

Ey hŭr-i cinān ayağūñuñ tozına Aḥmed
Cān ile cihān oynamacağ hōşça degül mi

36b Bākī

..--/.--/.--

Olsa zŭlfi o gŭl-^ç izāra niḳāb

Olur āşŭfte sŭnbŭl-i sŭr-āb

Dŭd-ı āhum ruḥuñ hevāsıyla
Ebr olur yağdurur cihāna gŭl-āb

Kān-ı mihr u muḥabbetŭñdendŭr
Gŭher-i āfitāb-ı ^ç ālem-tāb

Oldı deryā-yı eşküme nisbet
Gŭnbed-i çarḥ-ı nŭl-reng ḥabāb

Ġam-ı devrān-ı dŭnı çekme yŭri
Bākīyā ol hemīşe mest u ḥarāb

Ümidî

..-- / .-. / .-. -

Zülf-i pür-çini sünbül-i sîr-âb

Rûy-ı rengini lâle-i pür-tâb

Sünbül-i zülf-i yâra irmek için

Dökilür saçılurmüdâm gül-âb

Ham-ı ebrû-yı yâr ehl-i dile

Zâhidâ saña gûşe-i mihrâb

Hal-i Hindûña kıldılar teşbih

Şevqden rakşa girse n'ola rebâb

Demidür âsitân-ı mey-kedeye

Düşegör ey Ümidî mestü harâb

37a **Bâkî**

-.-- / .-. / .-. / .-. -

Ârzü eyler kemend-i kâkül-i cânâneyi

Bağlasañ zencirler tutmaz dil-i dîvâneyi

Gerdiş-i câm-ı meyi görsün şürâhi üstine

Şem' -i bezmi devr iderken görmeyen pervâneyi

Medh iderdüñ lebleri devrinde ey pîr-i muğân
 ‘Aķıbet imānuña döndürdiler peymāneyi

Hāb-ı ğaflet nice bir ey tālib-i dünyā-yı dün
 Var ise rāhat yiri şanduñ bu miħnet-hāneyi

Zāhidā ‘aşķ içre te ’sîr eylemez Bākîye pend
 Mest-i lâ-ya ‘ķıl bilürsin diñlemez efsāneyi

Ümîdî

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

Boynına bend itmek olur kākül-i cānāneyi
 N’ideyin zencîrler tıtmaz dil-i dīvāneyi

Şem‘ nār-ı şevķ ile cānlar eritdi dün gice
 Şubħa dek görünce döndi üstine pervāneyi

Gördiler her dem tolaşur ‘anberin ğisūlara
 Pāre pāre ķıldılar tîğile cāna şāneyi

Halka itse ķāmetin ‘aşķile hātem ğam degül
 Dā’imā bağrına başar bir dür-i yek-dāneyi

Ķalbümüzde ğam ķomaz bir dil-ber-i gül-ķehredür
 Ey Ümîdî tıtsam el üzre n’olapeymāneyi

37b **Bākī**

..-- / .-. / .-. -

‘ Ārızuñ āb-ı nābdur gūyā

Ẓeḡanuñ bir ḡabābdur gūyā

Dilde envār-ı mihr-i ruḡsāruñ

Ābda mäh-tābdur gūyā

Bezm-i ḡamda dü çeşm-i pür-ḡūnum

İki şīşe şarābdur gūyā

Ṭutdı mihr-i cihānı ol māhuñ

Pertev-i āfitābdur gūyā

Bāḡiyā ḡāl-i ‘ anberīn anuñ

Nāfe-i müşḡ-i nābdur gūyā

Ümīdī

..-- / .-. / .-. -

Leb-i dil-ber şarābdur gūyā

Dür-i dendān ḡabābdur gūyā

Bu ḡadar lem‘ a-i dil-i pür-sūz

Dūd-āhum seḡābdur gūyā

‘ Aks-i āb-ı ‘ izāruñ ile gönül

Bir müzehheb kitābdur gūyā

Rūy-ı zerdüm nuķuş-ı haţţun ile

İki şīşe şarābdur gūyā

Āsumāndur Ümīdī kūy-ı nigār

Berķ-i āhum şihābdur gūyā

38a Şemsī

---./ .---./ .---./ .---

Sevdüm yine şol dil-beri yā taht ola yā baht

Ɔodum yolına bu seri yā taht ola yā baht

Yā ser viresin yā alasın yāri raķībā

Meydāna bugün gel beri yā taht ola yā baht

Fırķat meyın āfet niķe bir nūş idelüm gel

Ɔoldur iķelüm sāğarı yā taht ola yā baht

Baş oynayalum yoluna ol cān-ı cihānuñ

Gelsün beri ğam ‘ askeri yā taht ola yā baht

Cān ile ķadem baş bu yola gel berü Şemsī

Yā öte ola yā beri yā taht ola yā baht

Fevrî

---/.---/.---/.---

Sevdi şanemâ dil seni yâ taht ola yâ baht

Terk eyledi cân u teni yâ taht ola yâ baht

Yâ öldüre yâ öldürevüz gâyeti bu kim

Düşmen bizi biz düşmeni yâ taht ola yâ baht

Fülk-i dili girdâb-ı gama şaldı felek çün

âhum düzedür yelkeni yâ taht ola yâ baht

Dirler kişi ser virmeyicek yâr ele girmez

Yâ Râb göreyin ol günü yâ taht ola yâ baht

Biz ceng idelüm yâr için ağıarla Fevrî

Yâ ol beni yâ ben anı yâ taht olayâ baht

38b **Ġazel-i [Sürürî]**

.---/.---/.---

Çocarken düşde dil-dârı n'olaydı

Uyana kişi koynında bulaydı

Mağabbet olmaz idi bende zâ'il

Güzellik sende ger bâkî kalaydı

Yaşam yārūñ degerdüm dāmenine
Eger bir kez elim aña ileydi

Teraḥḥum eyler idi ol ṭabībūm
Benüm ger çekdigüm derd bileydi

Raḳīb ol yāre cānumdur dirimiş
Sürūrī cānını anuñ alaydı

Mesīhī

. - - - / . - - - / . - -

Eyā ḥüsn ilinüñ şāhı n'olaydı
Senüñ 'aşıklara meylün olaydı

Be-ğayet ḥüsnüñe maḡrūr olayduñ
Güzellik geçmeyüp bāḳī ḳalaydı

Raḳībī cin duṭup yatmış görendir
Bunuñ 'aḳlın alan cānın alaydı

Seni dilden geçen gibi ideydüm
Eger dilden gelen elden geleydi

Mesīhī ey şanem ḳadre irerdi
Seni bir gice ḳoynında bulaydı

39a Süheylî

..--/...--/...--/...-

Gözlerüm nûrî çeker vaşlını cân-pârecigi

Göñül eglencesi bî-çâre dilüñ çârecigi

Gördüğine baqıcı göz kısıcı dil kanıcı

Zâlimüñ öte ucu gamze-i mekkârecigi

Başlu bağruma devâ merhem olan zaḥm-ı dil

Cânuma cân kıtıcı ḥaste-dilüñ çârecigi

Şîve vü nâz idici göñlümi benden alıcı

Çâh-ı Bâbil zeḳanı beñleri seḥḥârecigi

Niçe bir ide cefâ bir gün ola ide vefâ

Ey Süheylî kıala ağıyâra yüzi kıaracığı

Ḥaṭâî

.----/.----/.----/.----

Raḳîbüñ bir senüñ gibi nigârı var benüm yoḳdur

Ki bir itce it ağızında şikârı var benüm yoḳdur

Şarâbı dil-beri sâzı bahârı tâze gördükçe

Elinde her kişinüñ ihtiyârı var benüm yoḳdur

Hevā-yı zülf-i sevdāsı bu gönüm bî-ķarār itdi
Eser yilüñ aķar şuyunuñ ķarārı var benüm yoķdur

Belā dāmında dil-murġı seķer vaķtin fiġān eyler
Ķamu bülbüllerüñ bāġ u bahārı var benüm yoķdur

Ne düşķün yıldızum vardur ne özge t̄ālī'ümvardur
Ĥaṭāi illerüñ zībā-ı nigārı var benüm yoķdur

39b **Aḥmed**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Cān neler çekdüġini cānān bilür mi bilmezem

Bendenüñ aḥvālını sulṭān bilür mi bilmezem

Her gice sevdā-yı zülfile perişān-ı ḥāl olup
Olduġım reyḥānına ḥayrān bilür mi bilmezem

‘Üd gibi eglesem feryādum işüdüür velī
Ben niçün kılduġım efgānı bilür mi bilmezem

Ḥürmetini ‘ömrümüñ ol kendüm gün ‘āceb[ā]
Niçe yaķar āteş-i hicrān bilür mi bilmezem

‘Aşķımı terk eylemiş Aḥmed dir imiş ol şanem
Cāna müşkil geldüġin bühtān bilür mi bilmezem

Mecdî

---/.---/.---/.---

Ey ʿaşıkını öldürici şâh-ı levendüm

Ey bendesinüñ hâline raḥm itmez efendüm

Reftâruña güftâruña destâruña baḫdum

Bu şive[yi] vü cünbiş ü bu tarzı begendüm

Pâ-der-gil-i endüh [u] ḡamum ḫaldum ayaḫda

Dâmânuña irişmez el ey serv-ibülendüm

Bir mertebe germiyyeti var âteş-i ʿaşkuñ

Ser-tâ-ba-ḫadem şemʿ-i pür-âteş gibi yandum

İnkâr idemez Mecdîyi şâhum gerek oldur

Va ʿllâh sevüpdür seni sulṭânüm efendüm

40a **Necâtî**

---/.---/.---/.---

Sen bu ḫışm-ı çeşmile ḫan eylemezsen işte ben

Derdümi dünyâda destân eylemezseñ işte ben

ʿİd-i adhâdur cemâlüñ bir nice ʿaşıkları

Kaʿbe-i küyuñda ḫurbân eylemezseñ işte ben

Al ele āyīne ol cām-ı cihān-efrūza baḡ
Gül gibi çāk-i girībān eylemezseñ işte ben

Ol güle şeydā için sen ey göñül bülbül gibi
Gice gündüz āh u efgān eylemezseñ işte ben

Ey Necātīnūñ ümīdi sen bu genc-i hūsñile
Ser-te-ser dünyāyı vīrān eylemezseñ işte ben (Tarlan, 1997)

Ġazel-i Çeşmī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Eşk-i çeşmüm dil-berā ḡan eylemezseñ işte ben
Gözlerüm nem-nāk u giryān eylemezseñ işte ben

Ṭıfl iken cevr ü cefāya başladıñ bir vechle
Milket-i dünyāyı vīrān eylemezseñ işte ben

Gülşen içre gül gibi cāna dehānuñ götürüp
Ġoncayı çāk-i girībān eylemezseñ işte ben

Kūh-ı miḡnetde bugün derd ü belā çekmekdesin
Ey göñül Ferhādı yalan eylemezseñ işte ben

Gözleri yaşı gibi Çeşmīnūñ ey şāh-ı cihān
Terini dünyāda destān eylemezseñ işte ben

40b **Cinānī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Emmege la^ç lüñ cihān virmezse cānı işte ben

Saña şarf itmezse il naqd-i revān işte ben

Bādeden hālkı geçürmek kaçd ider zāhid velī

Kendü içmezse şarāb-ı ergāvānı işte ben

Mülk-i dehri ser-te-ser ğarķ eylemezse ^ç āķıbet

Ehl-i ^ç aşķuñ seyl-i eşk-i hūn-feşānı işte ben

Saña bir ^ç aşķ beni luţf ile ihyā it dimiş

Tiğ-i hūn-rizūñle öldürmezseñ anı işte ben

Cennet-i kūyın görüp yārūñ harīm-i huldden

Hālk terciħ eylemezlerse Cinānī işte ben

Āzerī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Yoluña ^ç ālem ķomazsa hānümānı işte ben

Hālk virmezse reh-i ^ç aşķuñda cānı işte ben

Gördi hem-şoħbet beni dil-dār ile düşmen beni

Saña irmezse belā-yı nā-gehānī işte ben

Bir güherdür nazm kim gitdükçe hâk olmaqdudur

Var ise ol gevherüñ 'âlemde kânî işte ben

Cân u dilden bunca bîmâruñ olurken yoluña

Yâd iderseñ yine sen ben nâ-tüvânı işte ben

Âzerî cân virdi câna didiler dil-dâruma

Didi yüz biñ nâz ile virdiyse cânı işte ben

41a **Dervîş**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Şıyâmet kâmetüñ nañl-ı dil-ârâoldı gitdükçe

Cemâlüñ bâğı şöhret buldı garrâoldı gitdükçe

Cihânı ğarğa virmezse 'acebdür işüñ hüninüm

Firâkuñla yaşum ırmağı deryâ oldı gitdükçe

Dimezsem n'ola sîmurğa senüñ kâf-ı kanâ' atde

Ġnâ-yı 'aşkla dil-i murgı 'anķa oldı gitdükçe

İşigüñ bekleyenlerde benüm devletlü sulţānum

Niçe kemter gedālar şāh-ı a' lā oldı gitdükçe

Şikeste-beste meddāhuñ olaldan Dervîş ārāmî

Çıķup 'âlemde nāmuñ vaşfuñ ifşā oldı gitdükçe

Şemsi

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Benüm derd-i [d]erūnum bī-şümār olmağda gitdükçe

Gözümün kanlu yaşı cūy-bār olmağda gitdükçe

Teraḥḥum eyleyüp bir gün gözüm yaşını silmezsün

Göñül mir 'āt-ı ğamdan pür-ğubār olmağda gitdükçe

Düşelden başuma sevdā-yı zülfün kalmadı ' aqlum

Qara zülfün gibi dil tārūmār olmağda gitdükçe

Derūn-ı ' aşqum artar geldügince hatt-ı ruḥsāruñ

Meded rāz-ı nihānum āşikār olmağda gitdükçe

Nedendür ey kamer-ruḥ fer virürseñ Şemsiye ' aşkuñ

Yoluñda sāye gibi ḥāk-sār olmağda gitdükçe

41b **Bākī**

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Dem-i subḥ irdi getir bādeyi şoḥbet demidür

Mey-i nābile pür it sāğarı ' işret demidür

Yār ise maḥrem-i aġyār göñül hem-dem-i zār

Gözlerüm kan aqıdursa n 'ola ğayret demidür

Çok [belâ] çekdi senüñ çeng-i ğamunda dil-i zâr
Nâyveş nâleler eylerse şikâyet demidür

‘ Aşkuñı şaqlar idüm sinede ammâ şimdi
Fâş idersem beni ‘ ayb eyleme firkat demidür

Miḥneti dil ser-i zülfinde çeker ey Bâķī
Kâfiristâna düşen kimsede miḥnet demidür

Ġazel-i Remzī

..--/...--/...--/...-

Ala Ferhâd ile bir yerden alup baş ikimüz
Yapmaĝa ‘ aşk sarâyın taşaruz taş ikimüz

Yaķa çâķ idüp anuñla tutaruz taĝ iken
Ķardaş olduķ çıkarup bir yaķadan baş ikimüz

Kimse fark eylemez Leylī vü Mecnûndan eger
Yâr ile naķl ide bir yire çü naķķâş ikimüz

Câm içenlerde ayaĝın çeker olmaya Cemüñ
Oluruz anuñla ancaķ ayaķdaş ikimüz

Gel aĝız bir idelüm Remzīyüm ey ĝonca-dehen
Kimseye itmeyelüm sırrımız fâş ikimüz

42a Necātī

---/.---/.---/.---

Ġamzeñ çalışur lâhçada kan eylemek ister

Büseñ dürişür anı yalan eylemek ister

Her âdemi bir büsede biñ yıl yaşadurlar

Sâķilerimüz tayy-ı zamân eylemek ister

Cânâne gelür şöhbete gelmez degül ammâ

Kendüzini cân gibi nihân eylemek ister

Ben kaçd iderin şaķlamaġa ‘aşķuñı ammâ

Göñlüm talabur âh u figân eylemek ister

El virmiş iken ayaġına baş ķo Necātī

K’ol şūķ-ı cihân serv-i revân eylemek ister

‘Ulvi

...-/.---/.---/.---

Her kaçan kim gözüme şūret-i cânân görünür

Ne cihân fikri қalur anda ne ġod-cân görünür

Leb-i la‘lini ışırmaġa yine diş bilerem

Ġamzesidir gözüne yine senüñ kan görünür

Her ne vaktin ki ben ol mähı otağında görem
Şanma dağı gözüme ravza rıdvân görünür

Qur‘ a şalup nitekim kaçd-ı tefe ’ül iderüm
Hâl-i dil zülfi gibi çatı perîşân görünür

Bir şehüñ kapusına bende durur ‘Ulvî kim
Ayağı toprağı t̄ac ser-i h̄akân görünür

42b Āzerî

--- / --- / --- / ---

Tiğ-i ğam-ı hicrânile āzürde kılduñ cānumı
Dür itdüñ āhır felek benden Mehemmed h̄anumı

Yārüñ gül-âb-ı kûyına yâr eyledüñ evvel beni
Āvâre kılduñ ‘ākıbet bu qalb-i ser-gerdānumı

Mihr ile mähı rüz u şeb eyler fiğānum muẓtarib
Sanmañ qulağına felek koymaz benüm efgānumı

H̄ak eyledi firkāt tenüm oldu der[d] ü miḥnet yerüm
Bilmem niçe şerh eyleyem bu derd-i bî-pāyānumı

Endüh-ı hıcre h̄aşılı cān virmedi ey Āzerî
Bir kez görmem mi ben ‘aceb ol şâh-ı ‘ālî-şānumı

Haşimî

. --- / . --- / . --- / . ---

Sevüp biñ cān ile çünkim kul olduñ bir dil-ārā mı

Ne emr eylerse ol şimdengirü anuñ dil-ārā mı

Düşelden ayru gül-zār-ı cemālũnden benüm cānum

Dem-ā-dem nāle eyler eylemez murğ-ı dil-ārā mı

Şalınsuñ nāz ile cāna kaçan bāğ-ı leţāfetde

Göreñ dir çametũñ ‘ ar ‘ ar mı yā serv-i dil-ārā mı

Sevād-ı nũn nāzũk mi cebĩn altında ol ebrũ

Yazılmış ‘ ayn-ı ra‘ nā üstine yāhũd dil-ārā mı

Üşer naţ‘ -ı hüsũnde Haşimî menşũba bāz olmuş

İki ruğ gösterince māt ider yüz biñ dil-ārā mı

43a **Rũhî**

. --- / . --- / . --- / . ---

Gõñũl bir meclis-ārā şũh u nāzũk řab‘ a mā ‘ildür

Ki erbāb-ı nezāket çarz-ı güftārına ķā ‘ildür

Açıķdur şab‘ -ı çarz-ı iřtilātı hũb bilmişdür

Melāhāt var sözinde şũhđur řirĩn řemā ‘ildür

Açılmaz ğayra kāfir şīvenüñ üstâdı olmışdur
Göñüller almada yođ mişli bir maĥbūb-ı kāmildür

Teġāfūl itdüğinden çekme ğam ey dil ki ol şūĥun
Murādı hep cefādur ĥāl-i dilden şanma ğāfildür

Bugün ol şūĥla hem-şoĥbet olduđ fırsat el viridi
Ĝam āĥir oldu şimdi Rūĥiyā maĥsūd ĥāşıldur

Rūĥī

..--/...--/...--/...-

Mā' ilüz duĥter-i rez şoĥbetine ele girmez

Sāĥiyā hū çekelüm şāyed ayağıyla gele

N'ola rez duĥterine mā' il olursa dil ü cān
Meyl ider cān u göñülden kim olursa güzele

Gerçi var deş-t-i maĥabbetde niçe çeşm-i ğazāl
Sensin ammā güzelim lāyık olan bu ğazele

Reh-i miĥnetde eger şāye-şifat pāy-mālüz
Senüñ üfādeñüz eyserv-i ser-efrāz hele

Baĥışından sañadur kaçdı hemān ey Rūĥī
Yine almış kılıcın ğamze-i ĥūn-rizi ele

43b **Yaḥyā**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Cān revān oldı çü sen serv-i dil-ārādan yana
Sidre ḥaḳḳı bakmayam cennetde Tūbādan yana

Görinen encüm degül ḥüsnuñ temāşa kıılmağa
Revzen açmışdur melekler dār-ı dünyādan yana

Sen dūr-i yek-dāneye keştī olur gūyā şadef
‘Āzm-i deryā eyleyüp gitseñ Ğalaṭadan yana

Yerlere geçdi ḥayādan ḥavfile lertzān olup
Ḥıışm ile baḳduñ meger ṭāḳ-ı mu‘allādan yana

Cānib-i Ḥaḳdan olurdı ey şanem añna nazār
Bir nazār kılsañ eger ‘ālemde Yaḥyādan yana

Ḥayretī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ehl-i ‘aşḳı şīve-i la‘l-i şeker-ḥā öldürür
Bu ne ḳavm olur ki bunları Mesīḥā öldürür

Meşhedinde bitmeye nergisden özge bir giyāh
Şol şehīd-i ‘aşḳı kim ol çeşm-i şehlä öldürür

Rūhınuñ olsa maķāmi ʿ arş- ı a ʿ lādan yüce
Şıve ile her kimi ol ķadd-i bālā öldürür

Umarum kim ʿ ālem-i ma ʿ nide ola rūhı şād
Ĝam bucağında şunı kim derd-i sevdā öldürür

Ėayretı gel bugün öldür begüm feryadı ķo
Kim sen öldürmezseñ anı tıĝ-i ferdā öldürür

44a **Mesıhı**

..--/...--/...--/...-

Rūy-ı dil-dāra nazār eyle ki devletdür bu
Kime yüz tıtar ise ulu sa ʿ ādetdür bu

Cān baĝışlar söze geldükçe lebün ĥastelere
Ey şabıb söyle dil ü cān söyle ne ĥikmetdür bu

Olma her hāra muşāĥıb ruĥ-ı gül-günile kim
Reng ü rūy ile yazılmış gül-i cennetdür bu

Şafĥa-ı hüsnüñe ĥař geldüğüne incinme
Yine ey dōst güzellüğüñe ĥüccetdür bu

Zaĥm urmaĝa Mesıĥıye gelürken tırün
Cānı ķarşu çıķuban didi ne zaĥmetdür bu

Ġazel-i Miskīn

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ne āfet dil-rübāsın kim senüñ derdüñ beni aldı

Baña cevr ü cefā kılmak cihānda saña mı kaldı

Çü düşdüm rāh-ı ‘ aşkuñda senüñ ben bir ‘ aceb derde

Ne çāre eyleyem bilmem yolumda var imiş geldi

Deler ‘ aşıkıların bağrın şadā-yı nāy-ı pür-sūzuñ

Benüm nālem bugün meclisde nāyuñ bağrını deldi

‘ Acebdür yine dīvāne olup tağlara düşmezsem

Kemend-i zülfini dil-ber düşümde boynuma şaldı

Vefālar eyleyüp her dem yaparsın gönlin ağıyāruñ

Dimezsın kim bu Miskīnüñ bu yaña hātırı kaldı

44b **Ġazel-i La‘ lī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Zāhidüñ fikrinde cennet ‘ aşıkuñ didārı var

Her kişinüñ lā-cerem başuñda bir sevdāsı var

‘ Aşıkuñ hālet-i vecden ihtiyārı şanmanuz

Dil-rübālar şivesi ādemde kıomaz ihtiyār

Haste şol kıya baqışlar ile bakma kim
Şıve vü nâz ile öldürdüñ bizi ey ğamze-kâr

Ey muqallid kişide âyine şaf olmağ gerek
Tâ ki konmaya aña jeng-i kudüretden ğubâr

Didüm ey gül var mıdur La^ç lî gibi bir bülbülün
Ğoncaveş kıldı tebessüm nâzile didi hezâr

‘Ubeydî

..--/...--/...--/...-

Ğamze-i mestün ucından niçe ğavgâlar ola
Fitne-i ğâl-i ruğuñla ne temâşalarola

Kâkülün kim şalına mülket-i ğânlar ola
Hey ne diller alına anda ne yağmalar ola

Bu leţâfetle bu ğâletle görünürseñ eger
Ğalk-ı ‘âlem götüri vâlih ü şeydâlar ola

Ebedi açmayasın diye inşâf mıdur
Ben yetimün gözi yaşı ağa deryâlar ola

Gel götür ğâkden üftâde ‘Ubeydî bugün
Hey kıyâmet niçe bir va^ç de-i ferdâlar ola

45a **Cinānī**

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Güzellerde dilā sen şanma ʿ ālemde vefā gelmez

Ḥaḳīḳat ʿ āşık-ı dīdār iseñ ancaḳ saña gelmez

Sitārem yoḳ çıkar aḡyārla seyrāna ol meh-rū

Velī yüz şive vü biñ nāzider bizden yaña gelmez

Niçe cām-ı belā nūş eyledi dil ʿ aşkına ammā

Elinden ol gözi mestānenüñ bir merḥabā gelmez

Yüri pervāneden eyā tālib-i şūrīde ta ʿ līm al

Ki nār-ı ʿ aşka yanar kül olur andan şadā gelmez

Cinānī bende-i maḳbūlüñ idi bir zamān ey dōst

ʿ Aceb ol ḥātır-ı ʿ ātır niçün şimdi aña gelmez

Cinānī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Yār kim aḡyāriyle nūş-ı şarāb itmekdedür

Āteş-i firḳāt benüm baḡrum kebāb itmekdedür

Genc-i ʿ aşk-ı pāke cāy olsun diyü ol seng-dil

Gönlümüñ ma ʿ müresin āḡir ḥarāb itmekdedür

Āfitābum key şaķın ol ħüsne mağrūr olma kim
Tiz geçer bu lem' adur her gün şitāb itmekdedür

Ķankı bezmün şem' isin bilmek diler cānum seni
Ol sebebden cismüm içre ıztırāb itmekdedür

Bu Cinānī niçe şād olsun vişāl-i yārla
Çünkü ol dil-ber be-gāyet ictināb itmekdedür

45b Şevķī

---./ .---/ ---./ .---

Ta' mīr-i mizāc için bir şīşe şarāb olsa
Yāķūt-ırevāngibi sāfimey-i nāb olsa

Ayağın ele alup dūr eylese sākīler
Çengü defü nāy ile āvāz-ı rebāb olsa

Şīrīn-lebiveş yārūñ naķl olsa şekerden yek
Bağrum gibi önümde bir baķt-ı kebāb olsa

Faşl-ı gül ü mül oldı ' iş itmege yār ile
Bir yaña gül ü sünbül bir yaña da āb olsa

Soķbetde iken Şevķī yār ile aramızda
Geh şīve geh ' işve geh nāz u ' itāb olsa

‘Ulvi

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Vefā gelmek muḥāl oldu nigār-ı pesendümden
Ulumam ihtiyār itdüm uşandum kendü kendümden

Beni öldürmege ‘ahd eylemişken şimdi el çekdi
Umulmazdı bu deñlü bî-vefâlık şeh-levendümden

Ġarib ü bî-kes oldum çâresiz kaldum cüdâ düşdüm
Begümden sevdüğümden pâdişâhumdan efendümden

N’ola şükr iderisem rûzgâr-ı nâ-muvâfıqdan
Ayırdı cebrile dil murğını serv-i bülendümden

Ḥaṭı geldükde didüm yâre zülfi geçdügi pendi
Didi şükr eyle ey ‘Ulvi ḥalâş olduñ kemendümden

46a **Ḳabûli**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Maḳâlüm ḥasb-i ḥâlümdür şikâyet egleme cânâ
Ġarâz ‘arz-ı maḥabbetdür ḥikâyet egleme cânâ

Seg-i kūyuñ geçinmekden mûradum maḥz-ı ülfetdür
Anı akrân arasında riyâset egleme cânâ

Bize ‘ arz-ı cemāl itmek efendi kendü lutfuñdur
Şaķın ol hālete bizde liyāķat egleme cānā

Şafa-yı vuşlatuñ var iken eglenmek hayālūñle
Żarūret dendür anuñla ķanā‘ at egleme cānā

Ķabūlī nā-murāduñ bir murādı yoķ cenābuñdan
Maķabbetdür murādı ğayrı hālet egleme cānā

Ķabūlī

..--/...--/...--/...-

O nezāket o leķāfet o ķarāvet o şafā

O riyāset o siyādet o sa‘adet o edā

O zārāfet o feşāķat o belāģatol cūd

O ‘adālet o ‘ināyet o seķāvet o ‘atā

Meveddet o maķabbet o mürüvveto raķm

O ri‘āyet o ķimāyet o şefā‘at o vefā

O muraşşā‘ o mülemmā‘ o muşanna‘ elfāz

O tebessüm o tekellüm o terennüm o nidā

Nedür ol yāre Ķabūlī bu ķadar ‘izzetler

O teşevvüķ o ta‘aşşuķ o ta‘alluķ o hevā

46b **Ḳabūlī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Göñlüm aldı ālile bir gözleri ala yine

Gözleri alalaruñ cānlar fedā alayına

Al tūḫīdūr femūñ gūyā ki sükker leblerūñ

Anı seyr itmek dilerseñ destüñe al āyine

Ārzū-yı dāne-i ḥālūñle ṭarf-ı pāyüñe

Saḫf-ı gerdūndan kebūterveş niçe ala yine

Ehl-i ‘aşḫ ālāyınuñālāy-ı ğamduryidügi

Bu simāṭ-ı bezm-i ğamdur daḫı çoḫ ala yine

Ey Ḳabūlī yāriyle bir kez olur alış viriş

Sanma kim bir göñlüñ alan bir daḫı ala yine

Ḳabūlī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Şāh-bāz-ı ṭab‘ şaldum ḥūblar alayına

Umarım aralarından bir şikār ala yine

Ġamze-i ḥūn-riz ile yoḫ yire ḫanum dökmege

Göz ḫarardursın ola mı ey gözi ala yine

Ārzū-yı dāne-i ḥālūñle ey meh kūyuña
Süzülüp gökden kebūterveş niçeala yine

Çıkmaz ālām-ı ḥaṭuñ efkārīgār-ı sīneden
Mürdan görmüş yatur gūyā niçealayına

Dirhem ü dīnārile girmez meṭā^ç-ı vaşl ele
Tek Ḳabūlī naḳd-i cānum vireyin alayına

47a **Ḳabūlī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Cism-i pākin görmek isterseñ soyup ḥammāma koy
Olmaz olnāzük-bedengibi efendi pāk soy

Ol tezerv-i ḥōş-ḥırāmuñ şimdi ey şeh-bāz-ı dil
Saydınuñ eyyāmıdur zīrā raḳībi daḥı toy

Āb-ı istiġfār ile çirk-i günāh-ı cismi yuy
Naḳş-ı gayrı levḥ-i dilden tīg-ı ç irfān ile yoy

N^çola pest olsa nazarda[n] serv-i bālā-yı çemen
Ḳadd-i yāre uymadı başka başına çekdi boy

Ḥazret-i ç İśāda olsañ yaramazsın düşmene
Ey Ḳabūlī sūzen-i zerle gerekse gözin oy

Ḳabūlī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Ruḥların nērd-i leṭāfetde dimiş ḥūrşide ṭāv

Ey ḳamer ṭās-ı felekde ṭāvın bi 'llāh ṭāv

Dōst ardınca ' adūnuñ sözi vü şāvı çoğ olur

Soḥbet-i ḥāş idelüm gel dōstum aḡyārı şav

Āhın āteş-i zenān-ı ' aşḳdan āteş aḡz idüp

Penbe-i cism göyünüdi dutuşup mānend-i ḳāv

Vāv-ı zūlfūñ ' aṭf ider saña zamīr-i ' āşığı

İrtibāṭ olmaz bilürsin ' aṭf için olmazsa vāv

Oldı olalıdı āḫir dāma düşdi ol tezerv

Ġaflet itme bir daḡı düşmez Ḳabūlī böyle av

47b **Hüdāyī**

. - . - / . . - - / . - . - / . . -

Kimüñle şalınur ol serv-i ser-firāz ' aceb

Kimüñ ḳolındadır ol çeşmi şāhbāz ' aceb

' Aceb ne ḥārile açıldı bāḡa ol ḡonca

Kimüñ hevāsına uydı o serv-i nāz ' aceb

O nāzenin-i cihānum kimüñle hem-dem iki
Kim eyler iki anuñ nāzına niyāz ‘ aceb

Beni belā vü ğam u derd ü firqat öldürdi
O kankı hastasına oldu çāre-sāz ‘ aceb

Olup raķibe ķarib eyleyüp vefālar aña
Hüdāyiden niyeki bunca ictināb ‘ aceb

Hüdāyī

---./ .---./ .---./ .---

Gel saña revān idecegüm tuħfe-i cāndur
Saklarum anı sen şeh için niçe zamāndur

Naķd-i dil-i ağyārı ķo geçmez direm-i ķalb
Al genc-i revānum ki benüm naķd-i revāndur

Göz merdümi ‘ aynıdur o hürşid-perestüñ
Gün yüzüne her ķanda ki gitseñ nigerāndur

Meyl eyleme dünyāya baķup çarķ-ı kebūda
Bu vādī-i esfeldür ol üstinde tımāndur

‘ Āşkuñ niçe demler n’ola şaklarsa Hüdāyī
Virānede yıllarlayatan genc-i nihāndur

48a Hüdāyī

..--/...--/...--/...-

Gitdi ‘aqlum gibi ol rūḥ-ı revānum gelmez

Yine ḥaşr olmayıcaḡ sīneye cānum gelmez

Ḳalbi āyīnesi ter düşdi meger āhumdan

İncinüp bendesine şāh-ı cihānum gelmez

Geçüp ol serv-i revān gelmedüğinden bu yana

Añladum anı ki ‘ömr-i güzerānum gelmez

Düşdi girdāb-ı yem-i firḡate bu keşti-i dil

Ġarḡa vardı dahı ol Hızır-ı zamānum gelmez

Ey Hüdāyī ‘acebā ḡandaduro ol māh-liḡā

Çıḡdı gökler yüzine āh u fiḡānum gelmez

Hüdāyī

-.--/.---/-.--/.---

Geldi güneş gibi seḡer māh-ı melek-cemālümüz

Muşḡaf-ı ḡüsnini görüp oldu ḡuceste fālümüz

Güvveş itdi bī-ḡarārsıtma-işavlecān-ı hecr

‘Ākif-i kūy-i vaşl idük varidi ḡōşca ḡālümüz

Ƙol şala boynuña ridāsın aña viresin rızā
Ėam bizi öldürür řehā boynuñadur vebālümüz

Zinde-dil eylemiş bizi ‘ aşķile hayy[u] lā-yemūt
Ölmeden eylemez hazer ģātır-ı pür-melālümüz

Bir kez oķursa luķfile yār Hüdāyī şi‘ rümüz
Ravzada rūģ-ı ķudsiyān vird idene maķālümüz

48b Hüdāyī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gelmege bāzāra ķavl itdi bizümle yārümüz
Müşteri bī-ģad bozarlar ķorķarın bāzārumuz

Ol büt-i sīmin-tenüñ olmiş dil-i pūlādı nerm
Var ise itmiş eşer bu āh-ı āteř-bārumuz

Üstüme pertev şala gibi sa‘ ādet pertevi
Göre gibi rüy-ı baģtı çeşm-i pür-envārumuz

Dönmezüz tek gelsün alsun naķd-i cānı olmehüñ
Va‘ de-i ‘ aşķ itmezüz iķrārda ķarārumuz

Gel Hüdāyī bendeñe ey Yūsuf-ı Mıřr-ı cemāl
Ėadre irsün nūr görsün dīde- i bī-dārumuz

Ġazel-i Nazmī

..--/...--/...--/...-

Ān [u] ħüsn ile görenler güzelim sen güzeli

Didiler olmaya bu ħüsnile añun bedeli

Şāneveş zülf-i perīşānuña irmek ‘ömrüm

Dil-i şad-çākümün oldu yine t̄ul-ı emeli

Leylī zülfüñle göreñ ħāl-i perīşānumı dir

Sen de bu dünyede Mecnūna bedelsin bedeli

Zāhidüñ bātımı pür-kibr ü riyā ile ħased

Zāhiren şūret-i Ħağdan geçinür ħalka velī

Vaşf ider çün leb-i cān bağşını sen Hızr-ı ħaṭuñ

Nazmīñ āb-ı ħayāt olsa n’ola her ġazeli

49a **Revānī**

---/...-/...-/...-

Şol serv gibi k̄āmet-i dil-cūya ne dirsın

Şol güller ile sünbül-i ħōş-būya ne dirsın

Ħiç almayalum ħāl ü ħaṭ[u] zülfini nāşih

Şol şive ile ħālet-i ebrūya ne dirsın

Bir hūyuñ ile şūfī cihāna sığamazsın
 Üftādelerüñ itdügi yā hūya ne dirsın

Cānānelerüñ va‘desi çok ‘aşıkā cānā
 Ğayrīyi kıoyalum hele pehlūya ne dirsın

Zāhīd dir imiş tevbelüyemcām-ı şarāba
 Bi‘llāhi Revānī ya şu bed-hūya ne dirsın

Ğazel-i Zātī

. - - - / . - - - / . - -

Beni itdi gözüñ olmalı şayru
 Görenler didiler dirlik degül bu

Gerekmez cennet-i kūyuñ var iken
 Baş uçmağ dimişler yād-ı tamū

Diriğā kaçmaz ırağdan çemende
 Kaçar cayır cayır benden ol āhū

Bilüñ ağzuñ-çün eyler cān u dil ceng
 Ne ol var arada şorsañ ne hūd bu

Delü kıanlulığ itmiş Zātī işigüñ
 Bulınmayınca turlamaz imiş şu

49b **Ṭālī'ī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Geh şehāb zülfin açup [ol] āfitābın gösterür

Geh döner hicrān şebinde mäh-tābın gösterür

Didim ey cān kimden öğrendüñ bu nāz u şīve[yi]

Gül gibi çıkardı koynından kitābın gösterür

Ḥüsn bāzārında tolandurdu zülfüñ göñlümi

Şimdi tırmuşdur bize barmaq hesabın gösterür

Zülfünü geh piçtāb eyler gehī perçem qalur

Ṭurmadın 'aşıklara nāzu' itābın gösterür

Ṭālī'ī gördüm seg-i kūyuñla şehri seyr ider

Ya'ni ḥalkā itlerüñle intisābın gösterür

Fevrī

-. - . / . - - - / - - . / . - - -

'Aşq eyleyli cānı derd ü ğamile mu' tād

Şahrāda benüm Mecnün tağlarda benüm Ferhād

Var ise cihān içre 'aşkuñla benüm ancak

Mecnūna bedel maḥzūn Ferhāda bedel nā-şād

Mecnûnla Ferhâda ‘aşk içre benüm mürşid
Pîr-i ğamuñ idelden ol yola beni irşâd

Vâdî-yi meşâkkatde Mecnûna benüm hâdî
Kûh-1 ğam-1 miñnetde Ferhâda benüm üstâd

Esrâr-1 ğam-1 ‘aşkı Fevrî kime şerh itsün
Mecnûn ise bir câhil Ferhâd ise bir ırğâd

50a Hüdâyî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Cemâlûñ Ka‘ be-i cândurcebînüñkible-i dildür
Şaf-1 ehl-i şafâ cânâ anuñ-çün saña mâyildür

Görüp mir ‘ât-1 rûyuñ medh ider kand-1 leb-i la‘ lûñ
Güzeller içre cânâ tûti-i dil saña kâyildür

Müşerref itmede hercâyîol mâh-1 seri‘ üs-seyr
Meger şadr-1 maĥâfildür yâhûdbedr-i menâzildür

Ġurûr itme tütarsa dehri nûr-ımihr-i ruhsâruñ
Zamân-1 devlet-i hûbı mişâl-i berķ-i ‘âcildür

Hüdâyî pây-1 ‘aqlına ‘ikâl-i ‘aşkı bend itdi
Aña divâne dimeñ katı ma‘ kûl itdi ‘âkildür

Hüdāyī

---/.---/.---/.---

Zerrīn-ķadeḥ aldı ele lāleyle şaķāyık

Sūfi delüdüdür şol ki bu demde ola ayık

Hengām-ı bahār oldı ‘ arūs-ı gül ü zanbaķ

Açıldı çemen seyrine boyun ķulaķ açık

Şarıldı yine yāsemenüñ ķolları serve

Şarmışdı gelüp bir yire gūyāiki ‘ āşıķ

Serviyle çınār el ele almış çemen içre

Nāz ile şalınur şan iki yār-i muvāfık

Cām al ele gül gibi bu demlerde Hüdāyī

Nūş eyle ‘ alā raġm-ı ḥasūdān-ı münāfık

50b **Vaḥdetī**

.---/.---/.---/.---

Kaçan kim ‘ āşıķa rū’yāda yāri gösterür bārī

Aña aşḥāb-ı Keḥfün ḥābımı luḫ eylese bārī

Seg-i kūyı bilenüñ āsā yolını aldı aġyāruñ

Biḥamdi’llāh ki kūy-ı yāre ġayruñ ķalmadı bārī

Taḥammül idemez yārũñ cefāsına raķīb-i ḥar
Be-gāyet ey gönül sengin olur zirā belā bārī

Vefāsı mīvesin her kimse hergiz görmedi ammā
Cefādur šāḥ-sār-ı naḥl-i ḳadd-i dil-berũñ bārī

Elüm gelmezdi ḳaṭ‘ ā Vaḥdetī ‘ ömr-i inḳıṭā‘ indan
Beni bir kez vişāl-i yāre vāşıl eylese bārī

Revānī

..--/..--/..--/..--

Dişlemişler ne ḳılalum leb-i cānānı yine
Ellemişler bu gice ol gül-i ḥandānı yine

Gitmeye gönül şafāsı şu gibi ‘ alemde
Kim kenār itdise ol serv-i ḥırāmānı yine

Bana cānum ḳayısı vü saña şeftālū gerek
Kim ışırdı ‘ aceb ol sīb-i zeneḥdānı yine

Ḳanḳı bezm ehline yā Rab lebi sāķilig ider
Ḳanda reyḥāncı bigi zülf-i perişānı yine

Bilmezem kimlerle seyr ider ol māḥ-liķā
Nice gündür ki Revānī göremez anı yine

51a Fevrî

. --- / . --- / . --- / . ---

Dehānuñ mīm ü zülfüñ cīm ü aşuñ nūn olmuřdur

Seni ey zülf-iLeylā her gören Mecnūn olmuřdur

Turuncu ğabğab u sīb ü zeneğdānuñ firākından

řararup beñzüm ey ‘unnāb-ı leb-leymūn olmuřdur

Firā u asret-i la‘l-i lebūñle ğūn olup bağrum

İki eřmūmden aan an iki [Ceyhūn] olmuřdur

İdersūñ sākıyā cürm-i mey-i ‘ařkuñla demdür kim

Ĝam-ı zülfūñle miskin dil ‘aceb mağzūn olmuřdur

Eger teşĥir ider dirseñ cihānuñ her perī-rūyın

Oı eř‘ār-ı Fevrīyi ki hep efsūn olmuřdur

Fevrî

. --- / . --- / . --- / . ---

Gözüm yařı baña sākı mey-i ğül-ğūn olmuřdur

Piyālem bezm-i ğamda kāse-i gerdūn olmuřdur

Ĝayāl-i ‘ařkuñ ey dil-ber bozu ğōñlinde ‘uřřakuñ

... .. gendūr vīrānede medfūn olmuřdur

Gözüm ... ..

Sözüm dendân-ı vaşf ile dūr-imeknūn olmışdur

Ġaraż ‘ālemde devletden eger .....

Benümde sīm olup eşküm yüzüm altun olmışdur

Belürsiz oldı batdı sīne-i ħākide ey Fevrī

Ġam-ı ‘aşq ile gönlüm var ise Ķārūn olmışdur

51b ‘Ulvī

...--/...--/...--/...-

Cāna geçdi Ķad ü zūlf ü dehen-i yār eleme

‘Ālemi başuma țār eyledi aġyār eleme

Ne muħaşşāl görünür bunca elemde ne māl

Ĥāşılı țūl-i emeldür bu sitem-kār eleme

Başuma ța‘n ... ..

... ..

Sālīk-i rāh-ı Ĥudā ol niçe bir ey ħāce

Çekesin keşret-i emvāl ile her bār eleme

‘Ulvīyā fenn-i cefāda ne ‘aceb kāmīl itmiş

Cāna kār itdi kemāliyle o dil-dār eleme

Cinānī

...--/...--/...--/...-

Baňa yetmez mi ğam-ı ‘aşķile dildār elemi

Ne belādur bu benüm başuma aĝyār elemi

Bilürüz yāri rāķīb ile olur hem-pehlū

Bilmezüz şoñra nedür yine bu inkār elemi

Seni sevdük diyeli başladı nāz eylemege

Ne imiş ‘āşık-ı şeydāya bu izhār elemi

Țolaşur [dām]en-i dil-dāra kaçan ‘azm itse

Ne iki zāhide bu cübbe vü destār elemi

Görüp aĝyār ile dil-dārı Cinānī yime ğam

Güle hāşşiyet imiş rüz-ı ezel hār elemi

52a ‘Ubeydī

...--/...--/...--/...-

Saňa ey dil dimezem sünbül-i dil-dāra yapış

Beni zülfeyni helāk eyledi anlara yapış

El uzatduñ ruķına yanduguña açmazın

Ey gönül Țıflı saňa kim didi var nāra yapış

Kāha döndüm ğamile bendeñe vaşl ol diyicek
Didi dil-berini o var yüri divāra yapış

Seni ol yadı o da ğayrıdan añlama şaın
Yüri ey dūd-ı dilüm çar-ı sitem-kāra yapış

Ey Ubeydi ser-i kūyına irem dirseñ eger
Yolına a oluben dāmen-i dil-dāra yapış

Maālī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gözün sirile alum almasa dīvāne olmazdum
Lebūñ ılmasa efsūn āleme efsāne olmazdum

Murādum dest-res olmasa zūlf-i anber-āsāna
Bugün ben tāze minetle şekl-i şāne olmazdum

oş ol demler ki la lūñ yādına bezm-i maabbetde
ouz cāmın sipihrūñ nūş idüp mestāne olmazdum

Ben ol ehl-i ferāgat sākin-i peygūle dehrüm ki
Tecerrüdde Mesīā gelse hem-kāşāne olmazdum

Semendervar āteş-dān-ı minet olmasa yirüm
Maālīveş cemālūñ şemine pervāne olmazdum

52b ‘Ālī

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Rāzıyım cevruñe halk içre dil-i nāşāda
Tek vefā eyle begüm güldür anı tenhāda

Gāh hicr ile nizārum gehi bülbül gibi zār
Hāşılı yaqdı beni āteşe bir beg-zāde

Yüzine toğrı geçer dil uzadur ardınca
Yitişesin taşā çalarsa yiridür Ferhāda

Niçe demdür döğünür seng-i gam-ı ‘aşkuñla
Nıl rengi görünürse yiridür deryāda

Füls-i aḥmerce degüldür kelimātuñ yāra
‘Āliyā aqçe vü altun var iken dünyāda

‘Ālī

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Kime feryād idem derd ü belā vü mācerādan hem
Vefādan cānumı dūr itdi cānānum cefādan hem

Ne sende raḥm u şefkat var ne bende kuvvet ü tākāt
Saña senden şikāyet iderin ben mübtelādan hem

Ġarīb illerde deryā itme yaşum merḥamet eyle
Cüdā düşdüm senün-çün meskenümden āşinādan

Niçe yaş dökeyim kim muṭṭaşıl hem-bezm iken yāre
Elüm çekdüm şarāb-ı şāfiden ehl-i şafādan hem

Bilür bir kimse yoġ bī-çāre ‘ Ālīnūñ nedür derdi
Geçüpdür ölmeden dirilmeden fikr-i devādan hem

53a Ḥayālī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Elüm çekdüm bu bâġuñ lālesinden sünbülinden hem
Ferāġım var bu gül-zāruñ gülinden bülbülinden hem

Günāhımdan beni pāk eylemezler bir kadeḥ meyle
Ḥarābāt-ı muġāna gerçi kim geldim yolundan hem

Palās-ı fakrile nefse kanā‘ at geldi fāriġdür
Eşigi itlerinden şehlerüñ atlas çulundan hem

Dili fāriġ eden bu ḥalkā ḥalkā dūd-ı āhımdır
Perī-peykerlerüñ ḥam der ḥam olmuş kākülünden hem

Ḥayālī gözi açık bir ser-āmed şāh-bāzem kim
Ġulaġa egmezem baş uçmazam şehler ḳolından hem

‘Ulvī

. --- / . --- / . --- / . ---

Vefāsız yārūñ el çek ‘arızından kākülinden hem

Ferāgat kııl cihānuñ lālesinden sünbülinden

Nesīm-āsā görüp b̄y-ı vefādan yoğ eşer gördüm

Gözüm nergis gibi yumdum bu gülşenden gülinden hem

Baña hem-dem yeter dāğı maḥabbet hem-nefes nālem

Fenā gül-zārınuñ geçdüm gülinden bülbülinden hem

Dehān u gerdenüñ b̄s eyleyen sākī olur fāriğ

Şafā-yı devr-i sāğardan şūrā kulculından hem

Ḥazān olur bahārında ḥumār olur şarābında

Geçilmez ‘Ulviyā dehrüñ gülinden hem mülinden hem

53b Selikī

- . --- / - . --- / - . --- / - . -

Ayrılıp ben bir yaña gitsem o cānān bir yaña

Gider ol demde hemān ten bir yaña cān bir yaña

Yerde gökde bulmağa ol serv-kadd ü meh-veşi

Göz yaşı bir yaña gitdi āh u efgān bir yaña

Vaşf-ı hadd ü ceb̄nũñ ey sa‘ âdet aḡteri
Māh-ı t̄abān bir yaña ḡürşid-i raḡşān bir yaña

Acır aḡlar firḡatũñde gözlerũm yaşın gören
Bir yaña ebr-i bahār [ey] d̄ost ‘ummān bir yaña

Ey Selik̄i‘ āḡıbet bir yaña eylerler seni
Cevr-i cānān bir yaña ḡa‘n-ı raḡībān bir yaña (Zülfe, 2009)

Hicrī

..--/...--/...--/...-

Yüz dürürsin göricek nazile ey meh yüzümüz
Yokdur ey ḡonca-dehen daḡı senũñle sözümüz

Dũn ü ḡũn zũlf ü ruhuñ hicri ile aḡlayalı
Fark olunmaz ḡicemũzden n’idelũm ḡündüzümüz

Göricek s̄inede şevḡile dilũñ yandũḡını
İçimüz acıyuban vāy ki göyũndi özümüz

Ḳomazuz biz bu hevāyı yanaruz ḡāk oluruz
Kũl olursa yaḡılup şöyle ki küllī cüzümüz

Yüz çevürmez ḡılıcından yine Hicrī‘ uşşāk
Biñ ölǖr ise eger bir dem içinde yüzümüz

54a **Mesîhî**

---/.---/.---/---

Ben hasteyi bârîk iden ol mûy-miyândur

Ben bülbüli dil-teng iden ol ğonca-dehândur

Gelmez diyü haţţum öginür yürür o meh-rû

Ey devr-i zamân yüzine ur anı utandur

Mūsâ gibi kır âlini fir'avn-ı raķibüñ

Tâ sen şeh-i hüsne diyeler âl kırandur

Sihr ile meger aķçe getürür o şanem kim

Her laħzada bu dirhem-i eşk aña revândur

Sovuķluk iderlerse eger saña Mesîhî

Sen daħı yalıñ yüzlülere aķçeyi yandur

Firâkî

...-/.---/.---/---

Bir ki gündür leb-i cânân görünür gözlerüme

Bu ne sırdur 'acebâ cân görünür gözlerüme

Bezm-i dil-dâra niçe tâze gülistân dimem

Her ķadeħ ğonca-i ħandân görünür gözlerüme

Sāḳiyā la‘ lūne öykindi meger bāde-i nāb
Yine meclisde benüm ḳan görünür gözlerüme

Benüm ey rūḥ-ı revānum dem-i firḳatde raḳīb
Ḥālet-i niza‘ da şeyṭān görünür gözlerüme

Kūy-ı dil-berde Firāḳī ne ‘ aceb ḥālet var
Her gedā bir ulu sulṭān görünür gözlerüme

54b Ḥayālī

---./ .---/ ---./ .---

Virme dil ü cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez
Bir derdini isterseñ yüz cāna ḳabūl itmez

Mescidde yerim yoḳdur mecnūn olalı ḳıblem
Rüsvā-yı cihānem kim mey-ḥāne ḳabūl itmez

Nāṣih sözünüñ gerçi çoḳ va‘ de-i ferdāsı
Ammā ki benüm göñlüm efsāne ḳabūl itmez

Bilmem niçe mecnūnamhem-şoḥbetim olmaḡa
Zencir-i melāmetde divāne ḳabūl itmez

Dedim ki ḡamuñ ṭursun göñlinde Ḥayālīnüñ
Dedi bu şafā genci virāne ḳabūl itmez

Qıvāmī

..--/...--/...--/..-

Yüri hey ' aşıkına cevr ü cefâlar kılıcı

Yüri hey ğayrılara mihr ü vefâlar kılıcı

Bî-günâh öldürücü zulmile kıanlar dökici

Nâzla cân yâkıcı dürlü ' anâlar kılıcı

Saňa gönül vireli ğamzen elinden güzelüm

Eksük olmadı başumuza belâlar kılıcı

Qahr u cebr ile helâk eyleyici hasteleri

Luṭf-ı tiryâki ile halka devâlar kılıcı

Bir kuluñ var mı Qıvāmī gibi kapuñda şehâ

Cân u dilden ṭapûna medh ü şenâlar kılıcı

55a **Zâtī**

-.--/-.--/-.--/..-

Bir şanurdum ölmegi ey mâh-rû ' âlemde ben

Gün olur firqatde biñ kez ölürüm her demde ben

Sen benüm ey mâh bir gün saqlamazsın hâṭırum

Bunca yıllardur ki mihrüñ saqlarum sinemde ben

Ey şabā yārān şorarsa saña aḥvālüm benüm
Padişāh bî-taḫsîrem şimdi şehr-i ğamda ben

‘ Ālemde ol seni incitmezem var ey raḳîb
Kimsenüñ yatar itin ƣaldurmazam ‘ ālemde ben

Ƙanlara azıƣ eyle Zātî hicrümü ğamzeñle kim
Ola kim görem cemālün ol mübārek demde ben

Ġazel-i [‘ İlmî]

---./-.-.-/-.-.-./-.-.-

‘ Ālemde ‘ aşƣ-ı dil-ber müşkil belādur el-ḫaƣ
Lîk[in] murādum oldur benden ayırmasun Ḥaƣ

Didim ki vir ‘ icāzet dîdāruña baƣalum
Nāz ile ol yüzi gül güldi didi ki baƣ baƣ

Vîrān olursa tañ mı ‘ āşıƣuñ vücûdı
Kim şāh-ı ‘ aşƣ çekdi dil kişverine sancaƣ

‘ Āşƣuñ sarāyı içre bu şekl-i çarḫ ey meh
Şan iki şemse ile bir ƣop durur mu‘ allaƣ

‘ Aşƣında dil-berinüñ şıdƣ üzre oldı dā’im
Va’llāh bu cihānda ‘ İlmî’ anberîne şadaƣ

55b **Zātī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

‘ Āşıkũñ āhı felekde zühreye dem-sāz olur

Ƙaddi çeng ü cismi Ƙıldan ince beñzi sâz olur

Āşıkâre eylemezdüm mihrũni ey meh velī

‘ Āşıkũñ āh-ı derũnı āh kim ğammâz olur

‘ Ādeti ‘ âşıkľaruñ çevre taħammül eylemek

Şan‘ atı leblerũñ cevr ü cefâ vü nâz olur

Az dil-ber görmedüm memleket seyr eyledüm gördüm

Sen Ƙadar çok cevr ider cānâ cihānda [az] olur

Döne döne oynadur dil-ber hevâyī göñlümi

Dil-rübâlar Zātīyâ ekser kebüter-bâz olur

Vişālī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Dil-rübâlarda vefâ olmaz olursa az olur

‘ Ādeti dil-berlerũñ cevr ü cefâ vü nâz olur

Nâmelerde nâm-ı yârı yazmağıl ey cāme kim

Yârı sevdüğim Ƙuyarlar nâmeler ğammâz olur

Açılıp geldi habībüm gidicek yār u raķīb
 Kış aradan gitse lā-būd gül açılır yaz olur

Dil-berüm gāyet güzeldür beñzemez āhirlere
 ‘ Ārifūñ sā ’ir güzelden sevdügi mümtāz olur

Bu Vişālī pīrūñ olsa sözleri gāyet laţif
 Tutma ey muţrib ‘ aceb kim çeng hōş-āvāz olur

56a ‘Ulvī

..--/...--/...--/...-

Nūr-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bīmāra fedā
 Dil ü cānum ol iki gāmeze-i hūn-hāra fedā

Gözlerümden bu iki merdüm-i gam dīdelerüm
 Ruĥlaruñda şol iki hāl-i siyehkāra fedā

Dil-i bīmārımı itdüm reh-i ‘ aşkuñda ğubār
 Ten-i şad-pāre mi kıldum seg-i dil-dāra fedā

Çeşm-i pūr-hūndan aķan dāne-i eşküm güheri
 La‘ l i dil-berde yazılmış dūr-i şeh-vāre fedā

‘ Aķl u şabr u ten ü cān u dil ü dīdem ne ki var

‘ Ulviyā cümlesi ol tırra-i tırrāra fedā

‘Asrī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

‘Āşık oldum derdüme yokdur devā şimdengirü

Günde biñ kez olurum ben mübtelā şimdengirü

Yāri aġyār ile görmekten ölem yegdür baña

Ey ecel ehlen ve sehlen merħabā şimdengirü

Dōst düşmen āh idüp kāfir müselmān raħm idüp

Aġlaya ben ħasteye şāh u gedā şimdengirü

Ĥüblar sevmekden özge her günāh kim işlerüm

Şad-hezārān tevbeler yā Rabbenā şimdengirü

‘Aşķ cāmın nūş idüp ser-mest ü ħayrān ol yüri

Vara gel zühd ü riyādan ‘Asriyā şimdengirü

56b **Zühdī**

- . - - / . - - - / - . - - / . - - -

Dehr-i denīde kimseden zerrece yok murādumuz

Dergeh-i Ĥaķķadur bizüm şıdķ ile i‘ timādumuz

Olsa ‘aceb midür bize ħazır bu yolda reh-nümün

‘Āzim-i şehr-i vaħdetüz zühdümüz oldu zādumuz

Gül gibi pāk-meşrebüz hâtırımızda kīne yok
Ehl-i kemāle bendeyüz cāhile yok ʿ inādumuz

Vāʿ iz-i şehriñ ey gönül kılına aşmazuz kulağ
Pīr-i muğana hağ bu kim pākdür iʿ tiğādumuz

Gerçi ʿ adū-yı seg-şifat ʿ aynına almadı bizi
Līk cihānı Zühdiyā nazm ile tutdı adımız

Rahmī

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Bir ayak teklīf iderse ol sehī-ķamet baña
Bezm-i devrān içre sāķi el vire devlet baña

ʿ ĩş ider ādem şanup her dem raķīb-dīv ile
Gerçi ay olur görünmez ol perī-şūret baña

Ger görürse ehl-i diller hālūme hayrān olur
Dil-berā esrār-ı ʿ aşkuñ virdi bir hālet baña

Ṭabl-ı ʿ aşkı niçe yıl Ferhād çaldı gerçi kim
Mīhr-i ʿ aşkım dögüpdür şimdilik nevbet baña

Añıcağ kūyum itidür dir imiş dil-ber müdām
Rahmiyā yiter cihān içinde bu ʿ izzet baña

57a **Ḳāsımī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Bir nefes ʿālemde dil-berden ırağ olmak ne güç

Sine-i şad-pārede dāğ üzre dāğ olmak ne güç

Derd-i ruḥsār-ı nigāra bağ-bān olmuş rakīb

Bülbül-i şūrīde varken anda zāğ olmak ne güç

Dil tavāf-ı yār için vardıkça menʿ eyler ḥasūd

Geçdükçe āsitānından yaşağ omağ ne güç

Yıl gibi yilmek ne var şol şeh-süvāruñ şevkine

Ḥār-ı ḥasretle reh-i gamda yayağ olmak ne güç

Ḳāsımī cevrüñden olsa cānına minnet şehā

Devr-i ḥüsnuñde velī ağıyāra sağ olmak ne güç

Ḳāsımī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Dāʿimāʿ aşıkların ferdāya şalan yāre yuf

Leb-be-leb ʿüryān olup şayd olmayan dil-dāra yuf

Yārsuz zindān degül mi ehl-i ʿaşka cennet āh

Nʿeyleyem bāğ-ı cināni zeyn olan gül-zāra yuf

Āşinālîk itmez oldu geçdügince ol şanem
Dōstlar müşkil degül mi ayıran ağıyāra yuf

Dehre aldanma vü inanma cihān beglerine
Bī-vefādur bī ... itdükleri ikrāra yuf

Ķāsımī meyl itmeyem şimdengirü dil-berlere
Vāz geldüm cümleden ebyātile eş'āra yuf

57b Şem'î

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Gül gibi hurrem olurdu yār ağıyār olmasa
Başlar üzre yiri vardı hem-dem-i hār olmasa

Yār ile esrārımı bir kimse hergiz bilmese
Kāşki cümle cihān mest olsa huşyār olmasa

Genc-i 'aşkuñ sırrını açmazdı kimse cān virüp
Yirde çalurdı eger Manşūr ber-dār olmasa

Kim olurdu hem-demüm ğurbetde olmasa yaşum
Kim dönerdi üstüme āhum hevā-dār olmasa

Būse cerr itse lebünden Şem'îyi' ayb itme kim
Suhte mezmüm olur 'ālemde cerrār olmasa

İshāk

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Sūfî seyr itmez döner hüsni-dil-ārâdan kaçar

Gör ne eblehdürneneñ gibi temâşâdan kaçar

Dilerüm şoñ demde yâ Rab kıbleden dönsün yüzi

Şol ki hâttuñ göricek ol tāk-ı ebrûdan kaçar

Mekrini bilmez n'ola şūfî hâttuñdan kaçmasa

Seh̄hare inkâr eyleyen şanma ki cādûdan kaçar

Hey ne sihr eyler cemâlûñ şayd-gâhından gözûñ

Şırlar görse zebûn olur ol âhûdan kaçar

Soh̄bet-i ağıyârdan İshāk men' eyler seni

Oda atmaz cânını göz göre tamûdan kaçar

58a **Ġazel-i [Nişānî]**

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ķısmet olmasa bize 'aşq [u] maḥabbet ezeli

Cân gibi sevmez idük gördüğümüz her güzeli

'Āşık-ı şadıkuñum ben senûñ ey nûr-ı Ĥudâ

Sûretûñ naqşını tâ kâtib-i kudret yazalı

Peyk-i hürşid ki yedi ʿiklîmi ser-tâ-ser idüp
Saña beñzer güzeli görmedi şâhumgüzeli

Şuʿarâ silkine sâlik olan ehl-i nazma
Haber idüñ diyicek böyle disünler gazeli

Sen kaşı yâya nişân oldı Nişânî âhîr
Nʿeylesün böyle imiş kısmet efendi ezeli

Fürûgî

..--/...--/...--/...-

Başuma ʿaşkuñı Hakk yazduğuçün ezeli
ʿĀşık-ı vâlihüñ oldum be güzeller güzeli

Gerçi yazdı hükemâ dürlü şifâ-sâzlarımı
Haste-i ʿaşka devâ yazmadı kânûn yazalı

Vişâl-i dil-dârî ümid itmekle geçdi günüm
İtmedi zerre vefâ dilde maḥabbet sezeli

Sûz-ı Hüsrev gibi nazmında suḥan-verlere diñ
Şiʿr-i dil-keş diyicek böyle disünler gazeli

Eyledi cân-ı ʿazîzini Fürûgî teslîm
Biricik nâzla sen sürmeli gözüñ süzeli

58b **Ḥayālī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Şu kim evvel bahār irdi kadeḥ nūş itmez ayıḳdur

Otursın ḥānede seyr-i çemen aña ne lāyıḳdur

Ne māhından şafā kesb it ne mihrūnden sa‘ ādet um

Şaḳın bu çarḥa aldañma iki yüzli münāfıḳdur

Bahāra ta‘ n ider faşl-ı şitāda künc-i mey-hāne

Ḳadeḥler lāleler pür-mey şurāḥiler şaḳāyıḳlar

Şabāveş ḥatırından eksük olmasun ḡubār-ı ḡam

‘ İzāruñ nārına her kim dir ise mā’-i rāfıḳdur

Etine cānına tolu güzeller ḳuçmaḳ olurdı

Ḥayālī n’eylesün cür’et deminde kime arıḳdur

Gülābī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Diyenler la‘ l-i dil-dāra şeker yā şehd-i fā’ikdür

Şeker ḳandan ü ol ḳandan aña nisbet ne lāyıḳdur

Geçer ‘ aşıḳların ḫurmaz girüp yanına her demde

Ḥayanmaḳ ḥançer-i yāre iki yüzlü münāfıḳdur

Maḥabbet sebze-zārındabenüm bu çeşm-i pür-ḥünüm
Açılmış yâr şevk ile şanur iki şakayıkdur

Şalındı yüregüm gamdan ceres var nâle iderdüm
Hemîşe ıztırâb içre olur şol dil ki ‘âşıkdur

Helâk itdün Gülâbî ‘itâb u cevr ü nâz ile
Be hey yolında öldüğüm seven olsun mı yazıkdur

59a **Sücûdî**

..--/...--/...--/...-

Yine cânum sevinür ol ruḥ-ı zibâ mı gelür
Ol gözüm nûrı ya ol mihr-i tecellâ mı gelür

Ṭolaşur sünbülüñe dil göricek gül yañağun
Nev-bahâr içre ‘aceb başuma sevdâ mı gelür

Derdümi ağlıyacaḡ baña gülersin güzelim
‘Āşıḡun ḡâli saña yoḡsa temâşâ mı gelür

Ġarḡ olursa ġam-ı ‘aşḡunḡa n’ola keşti-i dil
Ṭalîbidür olanun gözine deryâ mı gelür

Gerçi var ey yüzi gül gülşen-i kūyunḡa hezâr
Bu Sücûdî gibi bir bülbül-i ġüyâ mı gelür

Ža'îfî

..--/...--/...--/...-

Sevinür dil ' acebâ dil-ber-i ra' nâ mı gelür

Şādılık lar görünür yâr-ı dil-ārâ mı gelür

Cânı hōş böyle pür itdi bugün bād-ı şabâ

Göre bi 'llâh dilâ' anber-i sārâ mı gelür

Eşer itmez nitekim ney gibi efgân iderem

Bilmezem yâre fiğân um kır ı gâv gâ mı gelür

Ne gülersin benüm ağladuğuma gâmzeñ o kı

Cânuma geçdi benüm saña temâşâ mı gelür

Gerçi ' aşkuñla şehâ yeltenür ' aşık çoğ olur

Dil-i Ža'îfî gibi bir ' aşık-ı şeydâ mı gelür

59b **Mânî**

..--/...--/...--/...-

Yâre teklif-i vişâl eyleme gelse tenhâ

Yalıñuz gelmesi ' uşşâka yiter mihr ü vefâ

Yâr gelmişdi gice soñra çıka geldi raķib

Dilerin soñ gelişi ola be-ħaķķ-ı Mevlâ

Gelmeden men' idemez düşmen o baħr-i keremi
 H̄ār u ħaslar tuta mı bir yaña aħsa deryā

Baña luřf eylemege gelmez iseñ sulřānum
 Bāri gel düşmen-i bed-ħāhacefā 'en maħzā

Gün toĝardı başına Mānī-i üftāde-dilüñ
 Ćin-i seħħar ħānesine gelse o ħürşid-liķa

Fevrī

..--/...--/...--/...-

Yār destārını her gāh ki başdan çıkarur
 Niçe sevdā-zede-i ķāküli başdan çıkarur

Ceng-i ĝamdan dil-i mecrūhı çıkarırsa n'ola dil
 Kişi Ćün yaralı yoldāşı şavaşdan çıkarur

H̄āl kim zāhir ider bād esicek çatıdan
 Beñzer ol tıflaki yağmacı Ĥabeşden çıkarur

Germ olup āteş-i ' aşķ ile iñen baş ķoşma
 Şem' veş yoksa seni bir gün o başdan çıkarur

Yār göñline girüp ħān-ı vişāle irdi
 Āferin Fevrīye kim rızķını taşdan çıkarur

60a Ğazel-i [Kevserī]

--- / - . - - / - - . / - . - -

İtdüğini raķībūñ ‘uşşāķ-ı nā-murāda
İtmediler Hüseyme zūlm ehl-[i] Kerbelādan

Hicrūñde ey vefāsız göynüklü āh idersem
Uçduğı yerde ķuşlar büryān olur hevāda

[He]vāsını raķībūñ faşl itmesūñ efendi
‘Uşşāķa zūlm iderseñ bu bābda ziyāde

[Didüm] ... oldı beñzer ceng-i ‘adūda ‘āşık
[Di]di ħesāb olur mı ölenlere ğazāda

Ey dōst ... ‘ālemde Kevserīnūñ
[Maķsūdı] sen degülsūñ irişmesūñ murāda

Ğazel-i [Bahārī]

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Bend-i ğamdan göñül āzād ola dirseñ olmaz
Sensizin bir dem anışād ola dirsən olmaz

Derd-i hicrān ile ben ħasteyi öldürmekle
Ger cihānda eyü ad ola dirseñ olmaz

Deşt-i ğam yıķdı ħarab eyledi dil ħānesini
 Çatı virānedür ābād ola dir iseñ olmaz

Ĥüsrevā san' at-ı ğamda baña Ferhād añma
 Benden özge anı üstād ola dirseñ olmaz

Oldı dil murĝı Bahārī ħam-ı zülfinde esir
 Anı ol rāhdan āzād ola dirseñ olmaz

60b **Aĥmed**

- . . - / - . . - / - . . -

Vaķt-i bahār oldı çemen isterin

Yāsemen ü serv ü semen isterin

Tevbelüyüm vaķt-i gül irişdi āh

Sāķi-i ĥōř-tevbe-şiken isterin

Bülbül-i gül-zār-ı cihānam bugün

Bir yüzi gül ğonca-dehen isterin

Dāĝ-ı firāķıyla şehid olmuşam

Lāle gibi şanlı kefen isterin

Saf naşar olaĝı-çün Aĥmedi

Bir şanem-i şim-beden isterin

Uşulî

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Çanı şol gün kim cemâl-i yâr idi eglencemüz

Devletüñde her cihetle vardı eglencemüz

Cân u dil Mûsâsı ğark oldu tecellî nûrına

Ûr idi seyrânımız dîdar idi eglencemüz

Murğ-ı dil ‘aşk âyetin okurdu bülbüller gibi

Ûsn-i bâğında gül-i gül-zâr idi eglencemüz

Besler idi tatlu dillerle dili tûtî gibi

Mısr-ı cânda bir şeker-ğüftâr idi eglencemüz

Şoğbetüñde yoğ idi ağyardan ğavf-ı melâl

Ey Uşulî bir gül-i seğĥâr idi eglencemüz

61a Sürûî

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Yine bir âşüb-i şehre mübtelâyum n’eyleyem

Bî-dil ü bî-cânânum bî-nevâyum n’eyleyem

Vaşl için sa‘y itmişüm ey dil beni men‘ eyleme

Sevdüğüm sulţân-ı ğüsnü ben gedâyam n’eyleyem

Ey baña ol zülf için dīvāne Mecnūnsun diyen
İhtiyārum yok giriftār-ı belāyam n'eyleyem

İtlerin gördükçe yüz sürüp tevāzu' eylesem
Dōstlar ' ayb eylemeñ kim āşināyam n'eyleyem

Çande bir gül-çehre görsem secde-i şükr eylerem
Ey Sürūrī t̄alib-i nūr-ı Hūdāyam n'eyleyem

Ḥayretī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Cemālūñ gülşeni her laḥza ḥandān ola sulṭānum
Hezārān bülbül ol gülşende nālān ola sulṭānum

Nihāl-i kāmētūñ kim serv-i būstān-ı melāḥatdūr
Hūdābād-ı muḥālifden nigebān ola sulṭānum

Şu göz kim nazaruñ olmaya çıksun ey gözüm nūrı
Şu dil kim menzilūñ olmaya vīrān ola sulṭānum

İderken sāyesinde bumca diller kesb-i cem' iyyet
Siyeḥ kāküllerūñ n' için perīşān ola sulṭānum

Gedā-yı kūyuñ olsa Ḥayretī miskīn ' aceb midür
Gedā mümkün degül midür ki sulṭān ola sulṭānum

61b Lem'î

..--/...--/...--/...-

Mülk-i 'aklı yûri al cünd-i dil ü cânı bile

Tiz kıll nâvekûñi hañçer-i müjgâñı bile

Qurş-ı dağum göricek hañde-i şûr-engizûñ

Hôşdur ol yâre ki haqq-ı nemek u nânı bile

Çanmazuz gerçi dili şunar ise çan içerüz

Teşne-i 'aşqa güç işdür şu ile çanı bile

Çarf-ı rüyûña hicâb olmasun ol hañ-ı siyâh

Dil muqayyed durur ey meh çanı ol cânı bile

Leb-i cân-bağşunı almağ dileseñ ağızından

Döner ol mürdeye Lem'î ki henüz cânı bile

Ümîdî

..--/...--/...--/...-

Muñtaşıl ağıyâra sulñanum vefâlar kem degül

'Âşık-ı dil-hasteye cevr ü cefâlar kem degül

Şâhlar iqlîm-i istiğnâda hep âsûde-hâl

Derd-i hicr ile helâk olmuş gedâlar kem degül

Yādlarla ʿiṣ ider ʿuṣṣāqını yād eylemez
 Serv-ḳadler lāle-ḫadler dil-rübālar kem degül

Öldürürler ādemi ḫavf eylemezler kimseden
 Şehr-i Çin içre güzeller meh-liḳālar kem degül

Ey Ümidī vaṣf-rüy-ı yārda eşʿāruñ senüñ
 Dir gören erbāb-ı dil rengin edālar kem degül

62a Lemʿī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Derün ʿaşḳı ol yār yāre yāre diler
 Dilini ḫançer-i hicr ile pāre pāre diler

Dili dilim dilim itdükçe ḫōṣ gelür yāre
 O yār cānumı gör ḫastesine çāre diler

ʿAceb midür zeḳanından dilerse dil zülfin
 Ḳaçan ki bir kiṣi girdāba düşse çāre diler

Ne bir perī ne melek buldılar saña beñzer
 Fiḡānum ile yaşum yeri gögi ara diler

Kesilme kūyına varmaḳdan ol mehüñ Lemʿī
 Egerçi şimdi dolanmazsa vara vara diler

Yaḥyā

---/-.../.../---

Egler faḳīri va' de-i vaşluñ ne ḥāl ise

Cāndur umar efendi ne deñlü muḥāl ise

Cānā cemālün āyine-i Zü'lcelāldür

Añlar bu sırrı şūfi eger ehl-i ḥāl ise

Yūsuf düşünde görmedi burūy-ı mehveş

Ancağ olur zamānede ḥüsn ü cemāl ise

Mecnūnı ' aşıkuñ yirine bağlamağ olur

Leylī itine kāse-i çeşmi sıfālise

Eş' aruma Necātī nazīre disün eger

Yaḥyā gibi ğazelde faşihü'l-maḳāl ise

62b **Yaḥyā**

.../-.../.../---

Dūd-ı āhum gibi ' aşkum āşikār olup gider

Seyl-i eşküm gibi gönüm bī-ḳārar olup gider

Atını yārūñşabāya beñzedür ehl-i nazar

Kim anuñ öñince ' aşıklar ğubār olup gider

Yâr şehrinde maḥabbet ehli ârâm idemez
Nâ-murâd olup yürür bi-iḥtiyâr olup gider

Yalimum alcaḳ olaldan seyl-i ğam aḳup gelür
‘Aḳl u fikrüm ḥânumânı târumâr olup gider

Minnet Allaha ki ey Yaḥyâ hemîşe murġ-ı cân
Şah-bâz-ı ‘aşḳ-ı dil-dâra şikâr olup gider

Yaḥyâ

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

‘Âlemüñ yoḳdur şafâsı derd-i bi-pâyânı var
Bu metâ‘ı vuşlata aldanmañuz hicrânı var

Cevr-i yâr u ta‘n-ı aġyâr u cefâ-yı rûzgâr
Ĝam degül ol ‘âşık-ı şeydâya kim cânânı var

Her fıraḳuñ bir vişâli her belânuñ âḫiri
Her cefânuñ bir vefâsı her ğamuñ pâyânı var

Günde yüz biñ ‘âşığın giryân ider bülbül gibi
Bu gülistân-ı cihânuñ bir gül-i ḥandânı var

Muḳtezâ-yı yâra râzı ol cefâdan aġlama
Ḥâne-ḳâh-ı ‘aşḳuñ ey Yaḥyâ yolu erkânı var

63a **Yahyā**

---./-.../...-./-..

Alsa eline tîgini ol gül-^ç izârumuz

Cân virür ölmege bir uğurdan hezârumuz

Eglençe fikr-i vuşlât u ğamdur nedîmimiz

Hem-dembelâ vü şeh-i fenâdur diyârumuz

Şâyed esirgeye beni hayr ile yâd ide

Cânânenüñ yolında kızasız mezârumuz

Yollarda kalur atı izi gibi gözlerüm

Geçse semend-i nâzile ol şeh-süvârumuz

Yahyâ tenümde kalmadı âh itmege mecâl

Derdâ ki geçdi miñnetilerüzgârumuz

Yahyâ

---./-.../...-./-..

Budur kilâb-ı kıyuña minnetler itdügüm

Ma^ç zür olsun anlara zañmetler itdügüm

Cânâ düşüm mi idi benüm ^ç izzete irüp

Sen Yūsuf-ı zamânile şöbetler itdügüm

Düşdi delü gönüm maḥabbete yeñilmedi
 Hep zāyi‘ oldı aña naşihatler itdügüm

Beñzer ḥayālüm idi o gice benüm begum
 ulluqlar eyleyüp saña ḥıdmetler itdügüm

Yaḥyā hemişe ol gözi bīmāra ḥōş gelür
 ‘ Ayb olmaya raḳıbine ḥürmetler itdügüm

63b [‘Ubeydī]

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Beni zencir-i ‘ aşqa şanma kim bağlanmadum gitdüm
 Senün dīvāneñ oldum ey perī uşlanmadum gitdüm

Ḥarim-i kūyuña irmiş iken ayrıldım dirīgā kim
 Döne döne işigün Ka‘ besin tolanmadum gitdüm

N’ola pervāne gibi odlara yanayım benüm şem‘ üm
 Murādumca saña sūz-ı derünüm yanmadum gitdüm

Ṭoyınca yüzüne baḳmaduğımdan ğayrī sulṭānum
 Şarāb-ı la‘ l-i rūḥ-efzā ki ḥayfā ḳanmadum gitdüm

Saña ‘ aşık olup derd-i ğam-ı hicrünle cān virdüm
 ‘ Ubeydiyem belā-yı ‘ aşḳdan uşlanmadum gitdüm

[Fazlî]

- . . - / . . . - / - . . - / . . . -

Sen bu kemâl-i hüsniyle mihr-i felek misün nesin
Nev^ç-i beşerde görmedüm yoğsa melek misin nesin

Gözlerüm içre oynıyan sensin iki gözüm müdām
Bilmem iki gözümde sen yoğsa bebek misin nesin

Ꞑutb-ı murādum üzre çün dönmedüñ yıķıl yıķıl
Ey başum üzre devr ideñ çarḥ-ı felek misin nesin

Dünye ğamın ^çalef gibi gelyime ^çişret itdirin
Hiç kulağ kabartmaduñ şūfî eşek misin nesin

Lezzetini kelāmumuñ ehl-i mezāk olan bilür
Yoğsa ne Fazlî sözdesün kân-ı nemek misün nesin

64a **[Bākî]**

- . . - / - . . - / - . . - / - . . -

Şāḥ-ı gülde jāle düşmiş ğonca-i ra^ç nāmıdur
Şāh elinde yā muraşsa^ç sāğar-ı şahbā mıdur

Zinet-i bāğ u bahār olmış nihāl-i ergāvān
^çİd-gehde şalınur maḥbūb-ı müstesnā mıdur

Mevc urur bād-ı seherden sebze-i ter mi ‘aceb
Yā bisāt-ı bezm-i ‘iṣ olmaz yeşil hārā mıdur

Şu gibi zencirler tutmaz dil-i divāneyi
Hāşılı āvārelik vaḳti bahār eyyāmıdur

Dehre meftūn olma ey Bākī felek rām oldı tut
Bī-vefā dūnyā hele ben bildüğüm dūnyā mıdur

[Ümīdī]

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ağzuñ ey gonca-dehen cām-ı mey-i hamrā mıdur
Düşmiş ol cāma lebūñ yā bir gül-i ra‘ nā mıdur

‘Ākıbet zūlfūñ gibi sevdāyi kılduñ göñlümi
Hāl-i ruhsaruñ nigāra ḥabbetü’s-sevdā mıdur

Görinen ey mäh-rū zerrin benek midür yāhūd
Yüz sürer dāmānuña mihr-i cihān-ārāmıdur

Sāye-i ḳaddūñ mi yā baḥt-ı siyāhum mı benüm
Düşmiş ayağūña yāhūdzülf-i ‘anber-sāmıdur

Cān-ı nālānum Ümīdī sine-i şad-çāḳde
Āsitān-ı yārde bir bülbul-i güyā mıdur

64b Ğazel-i [Bāķi]

---./---./---./---

Fermān-ı ʿaşka cānile var inķiyādumuz

Ĥükm-i kazāya zerre kadar yok ʿinādumuz

Baş egmezüz edāniye dünyā-yı dūn için

Allahadur tevekkülümüz iʿ timādumuz

Biz müttekā-yi zer-keş-i cāha tayanmazuz

Ĥaķķuñ kemāl-i luṭfinadur istinādumuz

Zühd u şalāha eylemezüz ilticā hele

Ṭıtdı egerçi ʿālem-i kevni fesādumuz

Minnet Ĥudāya devlet-i dünyā fenābulur

Bāķi kalur şaḥife-i ʿālemde adumuz

Ümīdī

---./---./---./---

Mihrüñle varur ise yile ḥāksārumuz

Zerrāt gibi raķşa gire her ğubārumuz

Deryā-yı eşk-i mevc uralı bād-ı āhile

Dürrü cevāhir ile ṭolupdur kenārumuz

Gird-âb-ı ğamda zevrağ-ı dil bulmadı ħalâş
 Ħayfâ mavâfiğ olmadı bu rûzgârumuz

Şevküñle ħâk olursam eger gird-âbveş
 Āhum yiliyle rağsa gire ħâk-sârumuz

Ħarc itmedin Ümîdî telef nağd-i ‘ömrüñi
 Gel ‘iş u nûşa ħarc idelüm cümle varumuz

65b Ğazel-i [Bâķî]

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Baňa çok cevr itdüğüñ-çün ey sipihr-i bî-vefâ
 Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña

Eşkümuñ gevherlerin dizdüm işigi taşına
 Yâre ‘arz idem diyü silmiş raķib-i bed-liķâ

Gömgök itdi sille-i āhum sipihrüñ şüretin
 Gök yüzine bağ inanmazsañ eger ey meh-liķâ

Gözüme ‘âlem görünmez görmesem ruĥsâruñı
 ‘Ārızuñ mir ’atıdur āyine-i âlem-nümâ

‘Ağs-i ħâl-i ‘arızından sâķi-i gül-çehrenüñ
 Lâle-i sîr-âb olur cām-ı şarâb-ı dil-güşâ

[Ruhlaruñ vasfında Bâkî bir gazel nazm itdi kim
Ehl-i diller kodılar adını mir'âtü's-safâ] (Küçük, 1994)

Ümidî

-. - - / - . - - - / - . - - / - . -

Zülf-i pür-çinüñde hâl-i 'anberinüñ dil-berâ
Bir megesdür düşdi dâm-ı 'ankebûta gūiyâ

Mâcerâ-yı didemi ağladuğum-çün dil-bere
Eşk-i çeşmüm egnüme geydürdir gül-gün kabâ

Dide kaçırını harâb itse n'ola âb-ı sirişk
Hâne kim bünyâdı âb üzre ola olmaz beķâ

Yâd-ı la' lüñle bu ğam-gin hâırum bulur şafâ
Çün şarâb ey gül-çehre olur ...

Ey Ümidî hâk olursam râh-ı kûy-ı yârda
Çeşmüne ehl-i cinân ide ğubârum tütüyâ

65b Bâkî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Göñül dâğ-ı gamuñla sinede bir şem' uyandurmuş
Çerâğ-ı 'aşka bir ğarrâ kıızıl altını yandurmuş

Göñüller naḳdin almış yār girmiş ḥalka-i zikre
 Bir iki derd-mend āvāreyi varmış ṭolandurmış

Dimeñ Mecnūna gelmiş ‘aḳıbet Leyliden istiḡnā
 Bir iki belā-yı ‘aşḳ o ser-gerdānı cānından uşandurmış

Bulup saḳḳā-yı hicrān teşne-dil şahrāda Mecnūnı
 Ecel peymānesin şunmış ḥayāt ābına ḳandurmış

Bu gün Bāḳīye ol āfet visālin va‘ deler ḳılmış
 Yalanlar söylemiş miskini gerḳekden inandurmış

Ümidī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gözüm yaşın ḥayāl-i ruḥları ḳana boyandurmış
 Bahār ḥüsni cūy-ı eşki başından bulandurmış

Bu gün mestāne sâḳī leblerüñ yādına meclisde
 Şurāḥīden bir āl ile cāmı almış ṭolandurmış

Göñül vaşf eyleyüp āb-ı zülāl-i tiḡ-i cānānı
 Ten-i şad-pārede her yaranuñ aḡzın şulandurmış

Metā‘ ı vaşluña biñ cānile olmuş ḥarīdārı
 Gice dil naḳdini pervāne şem‘ -i bezme yandurmış

Ümîdî bî-vefâdur didügin ol şüh işitmiş dün
Bugün gelmiş vefâlar eyleyüp anı utandurmış

66a **Bâkî**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Sînesine yakmada şem^ç-i ruhuñ şevk ile dâğ
Mâh-ı enver mihr-i ^çâlem-tâbdan yaqarçerâğ

Bî-sütünü gülşen itmiş hün-ı çeşm-i Kûh-ken
^çĀşıkâ sevdâ-yı vaşl-ı yârile dağ olmuş bâğ

Gül gibi ter-dâmene teşbih iden kimdür seni
Yâsemen gibi cihânda alnuñ açuq yüzüñ ağ

Mâh-ı çarh üzre nedür bilmek dilerseñ ol sevâd
Yağdı yâre şunmağa devrân turunc üstine dâğ

Şem^ç veş süz-ı derünün ^çarz ider Bâkî saña
Yana yana qalmadı bî-çârenüñ bağrında yağ

Ümîdî

.. - - / .. - - / .. -

Sînede şanma şehâ na^ç l ile dâğ
Medhüñe cânile dil açdı kulağ

Niçe teşbîh ideyin gül yüzüne
Bir dürük yüzlü durur gonca-i bâğ

Ėam-ı Leylâ ile Mecnûn öliceğ
Geldi feryâda görüp zâğ u kelâğ

Niçe bir öpme nihânî lebüñi
Boğazı âhîr ele virdi kabağ

Qaldı ayağda Ümidî şol kim
Dest-gîr olup aña şun bir ayağ

66b

Bâkî

...- / ...- / ...- / ...-

Hağ-ı ruhsâruña teşbîh idüp ey şûh senüñ
Bâğda gonca birez rişine güldi çemenüñ

Hağ-ı nev-ğâste kim ‘ârızuñ üzre görünür
Döndi dendâneleri şekline sîn-i semenüñ

Bâğda dürr-i ‘Aden gibi yine yâsemenüñ
Cigerin deldi bugün şive-i çâh-ı zeķanuñ

Hele ey lâle-i sîr-âb-ı çemen-zâr-ı cefâ
Bağrumuz yağdı senüñ hasret-i Ėâl-i dehenüñ

Elüñ irişmedi ol serve [diyü] ey Bâkî
 Ta^ç n u teşnî^ç i belâsın çekerüz irişenüñ

Ġazel-i [Ümîdî]

...--/...--/...--/...--

Niçe beñzer diyü hâl-i ruĥ-ı zîbâña senüñ
 Rîşine geldi şabâ nâfe-i misk-i Hutenüñ

Leblerüñ biri birine düşicek mestâne

Ayırup ikisini araya girdi süĥanuñ

İre mi zevraĥ-ı cân u dil-i ^çuşşâka ĥalâş

Baĥr-i ĥüsnüñde çü gird-âb-ı belâdur zeĥanuñ

Kendüyi ĥatı-ı ruĥ-yâra kılmış teşbîh

Yine bâlâda dili ĥaylî uzadı çemenüñ

Eli uzunluĥını ĥüsnine yârüñ gördi

Kesdi meşşâta elin zülf-i mu^ç anber-şikenüñ

67a **Bâkî**

...--/...--/...--/...--

Devr-i la^ç lüñde ümîdüm bu ki ĥakkâk-i felek

Güherüñ nâmın ide şafĥa-i ^çâlemden ĥaĥ

Dehenûñ var ise bir bûse kıl ikrâr didüm
Nâzile yoğ didi ol ğonca-i ğandân ğülerek

Telğ-kâm itme beni dōstum acı söz ile
Lebûñ emdürmez iseñ tatlu dilûñ bâri gerek

Kimse ğall idemedi müşkil-i zârfelegi
Var ise ıkd-ı Şüreyyâdur aña noğta-i şek

İltifât itmesin alçaqlara ey Bâķī
Himmetûñ mürğ-i hümâyûnı hümâdan yüksek

Ümîdî

...- / ...- / ...-

Akıdup cûy-ı eşkümi o melek
Döndi bir âsyâba çarğ-ı felek

Sâlik-i râh-ı aşğ olanbî-dil
İrişür bir selâmetegiderek

Bağr-i ğamdan ğalâşa fülk-i beden
Dōstum ğaylî rûzgâr gerek

Ķatı diller dili ğadeng-i müjeñ
Delek ey kaçları kemân delek

Zen-i dehre Ümîdî virdi ʔalāk
Görmedüm bir anuñ gibi erkek

67b **Baḳî**

..--/.--./..-

Ḥaṭṭ-ı la‘ liyle ʔaşı cānānuñ
Bir rubā‘ isidür gülistānuñ

Göricek sîn-i miske beñzetedüm
Şāne-i zülf-i ‘anber-efşānuñ

Bir belādur şalındı ‘uşşāḳa
Dōstum ʔāmet-i ḥırāmānuñ

Degenek lāzım oldı aḡyāre
Olmaḡ ister ʔapuñda der-bānuñ

Bāḳî senden cefā vü cevr ummaz
Eger olursa lutfuñ ihsānuñ

Ümîdî

..--/.--./..--/..-

Ālile öpdügi için lebini cānānuñ
Ḳanıñı içmelüdür cām-ı mey-i ḥamrānuñ

Müntehā kâmetüñi ideli cânâ teşbîh
Sidrede ayağı yirler mi başar ẗübânuñ

Dâğ-ı mihrüñ ideli gün gibi sînemde zühûr
Hadd u pâyanı mı var zerre gibi a' dânuñ

Sâye şanmañ yiter ayakladuñ âfâkı diyü
Düşdi ayağına zülfi o ¼ad-i bâlânuñ

Ey Ümîdi ser-i zülfine gönül bağlayalı
Hadd ü pâyanı mı var uzun uzun sevdânuñ

68a **Bâkı**

---./---./---./---

¼addüñ nihâli hem-ser-i serv-i sehî degül
ẗübâyı alma sâyeñe ol kûtehi degül

Kevn ü mekânı şev¼-i ruhuñ şöyle tutdı kim
Hürşîdi kimse zerreye şaymaz mehi degül

Sulþân-ı çâr-bâliş-i i¼lîm-i dehre dil
Kemter gedâyı beñzedemez sen şehi degül

Meclisde büseñe ¼olaşur şöyle anların
Câmuñ efendi bir ¼araızı var tehî degül

Bākī peleng-i kulle-i kühsār-ı ‘ aşkdur
Sālūs u zerķ bişesinüñ rübehi degül

Ümīdī

-. / - . . / . . . / - . -

Cānlar fedāķılur saña ‘ aşķ seri degül
Da ‘ vā-yı ‘ aşķ ehl-i dile ser-seri degül

Bār-ı riyāyı meclise ‘ arz itme zāhidā
Zirā anı kimesne götürmez yiri degül

Seyr-i cemāl-i yār ideli merdüm-i çeşm
Hūrī görünmez oldı gözine perī degül

Kimse gedā-yı dergeh-i ‘ ālī-cenāb iken
Sultān-ı Mışrı benzedimez Kayşeri degül

Ser-i ‘ asker itdi şāh-ı maħabbet Ümīdiyi
Kimdür ki aña diye begüm ‘ askeri degül

68b Bākī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Beter buldum dil-i dīvāneyi her çend bend itdüm
Saçuñla bend idüp āķir giriftār-ı kemend itdüm

Hādīs-i tār-ı zülfüñden faķihe bir su 'āl itdüm
Cevāba ķādir olmayup herifi end-bend itdüm

Fürüg-ı şu' le-i āhum güneşden tāb-nāk oldı
Duĥān-ı āteş-i āhum felekden ser-bülend itdüm

Gice şem' -i ruĥuñ vaşfında bir kaç beyti yandurdum
' Aceb ĥüb u dil-efrüz eyledüm ĥoş dil-pesend itdüm

Sözüm Bāķi kemālin buldı vaşf-ı nev-cevānumla
Özüm luţf-ı suĥanda hem-ser-i pīr-i Ĥocend itdüm

Ümīdī

...- / ...- / ...- / ...-

Ķanlı yaşumla belā deştini ' ummān itdüm
Ĥāru ĥāşākin anuñ pençe-i mercān itdüm

Ĥāne-i āĥ çıķup yazmaĥa sūz-ı ' aşķı
Şerer-i sīnemile çarĥı zer-efşān itdüm

Ser-i ķūyında nişān-ı süm-i esb-i yārı
Eşķ-i ĥūn-ābile berg-i gül-i ĥandān itdüm

Ser-nigūn olsa n'ola zevraķ-ı çarĥı-i sīm-āb
Bād-ı āhumla bugün ' ālemi tūfān itdüm

Ferah-ı vaşlına imkân yok Ümîdi gördüm
Dili mu' tād-ı ğam u ğuşşa-ı hicrân itdüm

69a **Bâkî**

...- / ...- / ...- / ...-

Reşk-i firdevs-i berîn olsa n'ola rûy-ı zemîn
Âb-ı cû Kevşer aña nergis ü gül hûr'ül' ayn

Demidür bezm-i şafâda açıla süfre-i gül

Yiridür nergis alursa ele cām-ı zerrîn

Rûz-ı 'îd irdüğünü tıydılar eţfâl-i çemen

Şubh-dem geydiler envâ' -ı libās-ı rengîn

Ħân Meĥemmed şeh-i 'âdil ki zamân-ı 'adli

'İd u nev-rûz gibi kıldı cihânı tezyîn

'Âleme 'îd-i sa'îd ol yiter ey Bâkî kim

Ola pâyende sa'âdetle şehen-şâh-ı güzîn

Ümîdî

...- / ...- / ...- / ...-

Yâr ğuşına taķınmış yine bir dürr-i şemîn

Oldı bir güher-i dürri şanasın mâha ķarîn

Cem' olup dîdede eşkümle hayâl-i ruḥ-ı yâr
Burc-ı âbide kırân eyledi mâh u Pervîn

La' l-i cân-baḥşuñı gördükçe idersin pinhân
Döstüm n'ola gözüm yaşı düşerse rengin

Büy-ı zülf-i siyehüñ vaşfidicek bād-ı şabâ
Nâfesin yirlere çaldı götürüp âhû-yı Çîn

Virmedi vaşlı metâ' ını Ümidî cânân
Almayınca dil ü cân naḫdini evvel pişin

69b **Bâkı**

---./---./---./---
Bildüñ mi sen de kendüñi ey bî-vefâ nesin
Âşüb-ı dehr ü âfet-i devr-i zamânesin

Saña bahâne idi cefâ-pîşe olmasañ
Haḫḫâ budur ki bî-bedel ü bî-bahânesin

Ḳandîl gibi dîde pür-âb u dilümde tâb
Eflâke çekdüm âteş-i eşküm şerâresin

Ey çarḫ gerçi cânuma geçdi cefâñ oḫı
Ammâ ḫadeng-i âhuma sen de nişânesin

Bākī yolında dōke şaça harc idüp yaşum
 Āhır dūketdi naqd-i şirişküm hızānesin

Ümidī

-. ./ -.-. / .-.-. / -.-

Gördi ruhumda didemüzüñ āb u dānesin
 Murğ-ı hayāl idindi gelüp āşiyānesin

Öldürmege bahāne ararken cihānı āh
 Eyler baña gelince cihānuñ bahānesin

Ey qaşları hilāl gören mäh-ı nev şanur
 Burc-ı felekde āteş-i āhum zebānesin

Seyr itdi yār dağ-ı gamuñ eşrefilerin
 ‘ Arz itdüm aña sīnemüñ ey dil hızānesin

Hālāt-ı ‘ aşq neydüğini bilmek isteyen
 Görsün Ümidinüñ gazel-i ‘ aşıkānesin

70a Bākī

-. ./ -.-. / .-.-. / -.-

Berfüñ eritdi bād-ı şabā bağrı yağını
 Yağdı çemende nergisüñ altun çerāğını

Gülşende lâle şanma ' arak-nāk olup çemen
Bir al dest-māl ile sildi yañagını

Odlar yaqardı başına mürğüñ çemende gül
Şeb-nem şuvarmayaydı seherden kulağını

Rez duhterinüñ adı añulsa ' aceb degül
Hınnālar oldı illere qarşu ayağını

Mestāne şoydı ol mehi Bākī geçen gice
Nāzüklik ile çözdı muqaddem kuşagını

Ümīdī

---./---./---./---

Lāle çemende tāzeledi bağrı dāğını
Yağmağa bezm-i gülde maḥabbetçerāğını

Bād-ı nesīm n'eyler ise eyledi bugün
Gülşende egdi kendüsine gül budağını

Mestāne sāqiyā gice meclisde sāğaruñ
Toldurdı nāle ile şurāḥī kulağına

Girdi gözine göñline gülşende jāleler
Nergis n'ola yidürse aña gözi yağını

Qılsun Ümîdî âyine-i qalbûñe nazâr
Görsün ‘adû-yı siyeh [anuñ] yüzi ağını

70b **Bâkı**

. - - - / . - - - / . - -

Qıyâm itdi çemende yâre qarşu
Çenâr u ‘ar‘ ar u şimşâd kamu

Yağardı tâb-ı ruhsârı cihânı
Güneşde olsa ger ol çeşm ü ebrû

Gelüp miskinlik itdi hâl-i yâre
Hağadan nâfe-i müşğîn-i âhû

Yağod birnev-hağ a‘ lâdil-rübâdur
İki mışrâ‘ olupdur aña ebrû

Cihân enfâs-ı müşğînüñle taldı
Saña Hağdan ‘ağâdur Bâkıyâ bu

Ümîdî

. - - - / . - - - / . - -

Ne sihr itdi ‘aceb ol çeşm-i cādū
Ki baş egdi aña ol iki ebrū

Yine ceng eyledi Tātār-ı çeşmüm

Kaḫā-dār oldu aña iki ebrū

Seg-i a' dāya ḫalmadı dirhem

Bugün ' uşşāḫā rām oldu ol āhū

İdinmişmār-ı zülfin tāziyāne

Yine bir sihrile ol çeşm-i cādū

Ümīdī muḫtarib hicrān elinden

Fiḡāna başladı cismümde her mū

71a **Ümīdī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Bugün meclisde sāḫī sāḡar almaḫ dest-i dil-berden

Hemān bir gül ḫoparmaḫ gibidür şāḫ-ı gül-i terden

Olalı cür' a cām-ı leb-i dil-dāra dil hem-dem

Kesildi berşile afyūndan el çekdi o sāḡardan

Ḥaḫ-ı ruḫsārımı zülf ile mestūr itmiş ol kāfir

' Aceb mi ' āşıḫ-ı miskīn oḫursa küfri ezberden

Demidür ḫolularla buse iḫsān eyle ' uşşāḫa

Efendi beglere ' ādetdür iḫsān çünki beglerden

Ümîdî olmaz ise menzil-i maḳḫūdına vāşıl
 Reh-i ‘aşḫında yārūñ geçmeyen evvel ḳadem serden

Bāḳî

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Naḡamāt eylemege başladı şanma anı sen
 Ehl-i sūzuñşanemā âteşin üfler ney-zen

Meclis-i ‘aşḫda ney-zen ne çalar yanumda
 Ğam-ı hicrūñle ser-âġāz idicek nāleye ben

Şem‘ lâzım degül ey sākî yiter meclisde
 Şu‘ le-i şām-ı şeb-efrüz çerāġ-ı rüşen

Ğoncalar dügmelerin çözdü bahār oldı diyü
 Sīnesin açdı giribānını çāk itdi semen

Bāḳîye ‘işret ü ‘iş itmege devrūñde yiter
 Nāle ney göz yaşı mey fikr-i vişālün gülşen

71b **Bāḳî**

. . . - / . . . - / . . . -

Ḳanā‘ at ḳıl gönül pā-būs-ı yāre
 Elinden buse alınmaz ne çāre

Saňa taşvîr-i mâhı beñzedince
Ne gözler nûrını dökdi sitâre

Yıkar bünyâd-ı çarhı dūd-ı âhum
Efendi nesne döymez rûzgâra

Qıyâmı kâmet-i bâlaña eyler
Anuñ-çün mescide girmez menâre

Saňa açmaz efendi saňa Bâkî
Ġamuñdan gögsin itdi pâre pâre

Ümîdî

. - - - / . - - - / . - - -

Çıqup âhum odından her şerâre
‘ Aceb hicründe olur bir sitâre

İdüp Ferhâda mâtem bî-sütûnda
Siyeh-pûş oldı her bir seng-i hâre

Nişân na‘ l-i esb-i şeh-süvârum
Tağar ğuş-ı zemîne ğuşvâre

Bu çüb-ı âhum ile çarh-ı atlas
Olupdur mehter-i ‘ aşka nağâre

Ümîdî her perînüñ hasretinden
Dönüpdür çeşm-i pür-eşküm bîñara

72a **Bâkî**

...- / ...- / ...- / ...-

Ağlayup inlemeden derdile dülâb gibi
Oldı çehremde yaşum yolları mîzâb gibi

Ağlamağdan ğam-ı hicrânile bi-hüş oldum
‘Aqlumı kanlu yaşum aldı mey-i nâb gibi

Gönlümü rüşen ider şu‘le-i dâğ-ı ‘aşkuñ
Pertev-i meş‘ale-i mihr-i cihân-tâb gibi

Bâd ğisûların açduğça görünür rûh-ı yâr
Bâğ-ı cennetde açılmış gül-i sîr-âb gibi

Şâyed ol servi kenârağtürem ey Bâkî
Varayın yüz süreyin ayağına âb gibi

Ümîdî

...- / ...- / ...- / ...-

İñlerüm çarğa girüp derdile dülâb gibi
Şerhalar kan akıdur sînede mîzâb gibi

Düşmesün halkuñ iñen ağızına la‘ lüñ şanemā
Şunma leb her kişiye cām-ı mey-i nāb gibi

Mīve-i vaşluñı ağıyāra idelden mebzūl
Dökilür kanlu yaşum yirlere ‘unnāb gibi

Şağar-ı bādeyi meclisde şağın görme tehi
Ki aqar halk-ı cihān ayağına āb gibi

Bāğ-ı kūyuna irem diyü Ümīdī ey serv
Ağlayup zārī ider derdile dūlāb gibi

72b

Bāqī

...- / ...- / ...- / ...-

Lebüñi ālile öpmiş ola mı peymāne
İçeyin ölmez isem kanını қana қana

Nüş-ı cām eyler iken meclis-i mestān içre
Lebüñ ol hāletile girmemek olmaz қana

Bezm-i meydür güzelüm қan ola şāyed arada
Çekmesün hañçerini gamzelerüñ mestāne

Rāzumı nāle ile ‘āleme fāş eyledi dil
Bizi rüsvāy-ı cihān eyledi bir dīvāne

‘îş u ‘îşret demidür çekme ğam-ı devrânı
Bâkiyâ gel berü sâgar çekelüm rindâne

Ümidî

...- / ...- / ...- / ...-

Nâleye derdile âġâz idicek mestâne
Nâlemüñ nâyına âheng tutar kâşâne

Dil-i sevdâ-zedemi böyle perişân idicek
Elledi zülf-i dil-âvîzüñi muhkem şâne

Kaţ‘ ı zünnâr kı lup kâkül-i kâfir-kışüñ
Ruġuñ âyâtını geldi göricek imâne

Dil-i sūzānumı ğam âteşine yakma yūri
Düşdi ayaġına şem‘ üñ bu gice pervâne

Şevkden ayaġı yirler mi başar meclisde
Bezm-i dil-dārâ Ümidî ireli peymâne

73a Bâkî

...- / ...- / ...- / ...-

Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u ħurrem
Ġoncanuñ gönli açıldı güle düşdi şeb-nem

‘ Ālemüñ n’eyleyeyin bâğ u bahārın sensüz

Baña sen ruğları gülzârile hõşdur‘ âlem

Dâne-i hâline bağ cennet-i ruhsârında

Niçe şabr eylesün Allahı severseñ âdem

Dil-i şürideye kıl pend ü naşihat geh geh

Nefesüñ gelsün eyā şūfi-i nāşih dem dem

Āb-dār olsa n’ola mīve-i şi‘ r-i Bākī

Urmadı kimse bu bâğ içre dağı böyle kalem

Ümidī

...- / ...- / ...- / ...-

Cennet añılsa ruğıñ hâtıra eyler âdem

Ka‘ be yād olsa ser-i kūyuña varur‘ âlem

Mīve-i zevk u safā kında olurdu haşıl

Bâğ-ı sīnemde gelüp nāveküñ urmasa kalem

Şāhid-i bâğa dür-i eşkini kılmış işār

Derlemiş haylī yine şahn-ı çemende şeb-nem

O büt-i muğ-beçe nāz ile tekellüm kılsa

Nuṭqa kâdir olımaz zerrece yanında şanem

Belimi bükmiş iken bār-ı belā-yı hicrān
Geldi bir bār-ı girān oldu Ümidi ğam [u] hem

73b [Bākī]

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Bahār-ı ʿālem-i vuşlatda ol sulţān-ı hūbānı
Temāşā itdügüm gündür bana nev-rūz-ı sulţānī

Bahār oldu dem-i seyr u temāşādur ħudāvenda
Semend-i ʿizzetüñ itsün ʿarşa-i ʿālemde cevlanı

Yüri Rūm illerin seyr it ħırāman eyle yanuñca
ʿĀlem gibi sehī-ķāmet nigār-ı pak-dāmānı

Felekden seyr idüp rezmüñ disün Behrām-ı ħaşm-efgen
Hezār aḥsent ey rūz-ı vegānuñ merd-i meydānı

Du ʿāmuz oldur ey Bākī ħaţādan şaklasun Bārī
Ĥudāvend-i cihan sulţān-ı ʿādil Şeh Süleymānı

[Ümīdī]

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ayaĝa şalma diyü zülf-i ʿanber-efşānı
Şarıldı boynına ol kāfirüñ girībānı

Bu cism-i zerd ü nizārum ile niçe bir
Yanam firākuñ āteşine nitekim sipend

Her dūne şah-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend

Efendi bir kılna degmez ol siyeh zülfüñ
Diyār-ı Çin [ü] Hıta vü milket-i Karamanı

Egerçi fāris-i meydān-ı nazma had yoqlık
Semend tab^c ile aldı Ümīdi meydānı

74a [Bāki]

---./---./---./---

İtdi şikār gönlümi bir şūh u şeh-levend
Müjgānı tır ü qaşı kemān tırrası kemend

Bu cism-i zerd ü [zār]u nizār ile niçe bir
Yanam firākuñ āteşine nitekim sipend

Her dūna şah-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend

Telh-i şarāb-ı guşsa-i devrānı def^c ider
Şirin lebin dehānuma alsam niteki qand

Āyīne gibi halkamürāyilikeylemez

Bāķi şafā-yı hātīrile giydi birnemed

[Ümīdī]

---/---/---/---

Şayd itdi göñlümi yine bir şūh-ı şeh-levend

Çıldı kemend-i tırrasını gerdenüme bend

Beñzer ğazāl-i çeşmüñe kıлмақ diler şikār

Şayyad-ı zülfüñ almış ele ‘anberīn kemend

Çorçum odur ki dil döke la‘l nigāruma

Yoқsa lebin dehāna alurdum niteki қand

Zāhir olur mıyıldı duḡān-ı ḡaṭ-ı ‘izār

Nār-ı ruḡuñda yaқmasa ḡālūñ eger sipend

Kimdür Ümīdī dir iseñ ey şūh-ı şīve-kār

Bir derd-mend ü bī-kes ü bī-çāre müstemend

74b **Bāķī**

---/---/---/---

Göñül almağa gelür şīveye āġāz eyler

Dil-i bī-çāreyi ben ‘arz idicek nāz eyler

Ne hümā kaydı ser-i zülfi hevāsında baña
Göñül ol mertebelerden yüce pervāz eyler

Kāmet-i naḥle göre ḥālet-i reftār olsa
Yine bu şiveyi ol serv-i ser-efrāz eyler

Göreyin ṭur seni bir laḥza disem yollarda
Baña ol şūḥ-ı cihān şiveyi ṭurmaz eyler

Bend-i zülfinden elem çekme iñen ey Bākī
Seni aḡyārdan ol kaydile mümtāz eyler

Ümidī

...- / ...- / ...- / ...-

Dil kebāb oldu diyü aḡlayup itdükçe niyāz
Birez ol şūḥ-ı cefā-pīşe kıllur puḥte piyāz

Siḥr ider gerçi dil almaḡda o çeşm-i cādū
Naḡd-i cān urmada ammā müjeler tīr-endāz

Dil-i ferzāneyi bir lu^ç b ile māt itmegçün
Zīr-i zülfinde o şeh ruḡların itdi açmaz

Ṭab-ı ruḡsāruña üftāde degülse cānā
Şem^ç -i meclisde nedür yā bu ḡadar sūz u güdāz

Ṭur begüm ‘ahdüñe cevr itme dil-i zāra disem
Cevr ider ol büt-i sîmîn-ten Ümidî ṭurmaz

75a **Bâķî**

...- / ...- / ...-

Ḥaremüñ ravza-i cinâne deger

İşigüñ saķf-ı āsmâne deger

Ḥaçerüñ sînemi delerse eger

Şöyle bir ḥayr ider ki cāna deger

Oķlaruñ sehmi sîneye iricek

Ser-i peykānuñ üstüḥâne deger

Bilüñe yoķ [bedel] velî saçuñuñ

Girihin çözseñ ol miyâne deger

Elüñ ol zülfe degmek ey Bâķî

Ḥāşılı ‘ömr-i cāvidâne deger

Ümidî

...- / ...- / ...-

Eyledük tîr yāra sîne siper

Ey dil ammā içeñ bulur ne çeker

Göñline girdi ğonca-i bâğuñ
Vaşf-ı dendānuñ ile ğonca-i ter

Ĥāk-i pāyüñ getürdi bād-ı şabā
Didiler aña genc-i bād-āver

Bâğ-ı kūyuñda ey nihāl-i şafā
Lāzım oldı ĥar-ı raķıbe semer

Naẓmuña ey Ümīdī yoķ kıymet
Ṭab^ç-ı pāküñ olalı kân-ı güher

75b **Ümīdī**

...--/...--/...--/...--

Ehl-i ^ç aşķ içre girüp gögsi kemān-ı ğamı çek
^ç Āşık-ı şādık iseñ ey dil-i şeydā ...

Cām-ı billūr ile nūş mı ider pīr-i muğān
Görmege şāhid-i maķşūdı toķunmuş ...

Gitmege ğayr ile seyrāne şafā eĝlersin
Elemiñ ey gül ... çekersin giderek

Nāz u şīve ṭotalum ... ..

Dil-rubālarda gehī letāfet u mürüvvetde gerek

Reh-i ‘aşkıında Edibî ... çokdan sürinür
Pâyüña olmasa müyesser ne ‘aceb yüz sürmek

Va‘dî

...--/...--/...--/...-

‘Āşık-ı bî-dil iseñ ol kaçı ... gör çek

Tiğ-i cevriñ anıñ sine-i ... çek

Bülbüle lāyık olan zār u figān eylemedür
Dā’imā gülmek açulmak gül-i ra‘nāya gerek

Reh-i ‘aşkıında anuñ vuşlat ümîdin kesme
‘Ākıbet maқşad-ı aқşāya irersin giderek

Tiğ-i қahr ile döker қanını ehl-i ‘aşkıñ
Geçmez ol gāmzesi cellāda ... ..

Pāy-mālde hier olduğıña gām ... ..
Va‘diyā olur ise pāyine yüzler sürmek

76a Selîsî

...--/...--/...--/...-

Zāhidā baña yüri pend idüben çekme emek
Göñlümi cām-ı leb-i yārdan olmaz çekmek

Elemin şoñra çekersin seni ...

Rind-i mey-ḥārelere ṭa' nı ҡo şūfi el çek

Yıķılıp şarşar-ı ' aşķ ile olurdı ber-bād

Dūd-ı āh-ı dilim olmasa eger göge direk

Çek kemān-ı ğamın ol sıḥḥat-ı diliñ mā'il isen

Ḳatı meşhūr durur buña ya dek ṭur yā bek

Ey Selīsī yine tenhā düşer isem fırsat

Ḥālimi ağlayayın pāyüne yāriñ düşerek

Muḥīṭī

...- / ...- / ...- / ...-

Ehl-i bezm içre girüp sīneñi cām-ı ğamı çek

Rind-i mey-ḥāre iseñ ey dil-i rüsvā ger çek

Cām-ı billūr ile gördüm reh-i maḳşūdı ben

Merhabā bī-ḳadeḥiñ oldu baña çün ' aynek

Gitme gel ğayrı ile pīr-i muğān meclisine

Sāḳiyā sen ayağı çünki çekersin giderek

Gerçi ķahr ile ğazab ... şāḥıdur

Gāḥī cevr eyler isek gāḥī mürüvvetde gerek

Bu Muḥīṭi sürinür yolda mişāl-i sāye
 apuṅa azm idüben maşadıdur yüz sürmek

76b **aifı**

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Hedef-i sineñe gel tır-i ğam-ı aşkıñı çek
 Eger ol aşı kemāñı sever iseñ ger çek

Çoğ olur rāh ḥatırına ki ari-i aşkıñı
 Ey gönül özr u behāne ... .. aynek

Va de-i vaşlı ider ol āfet-i devrāñ ırmaz
 urup ol ahde vefā ide mi bilmem giderek

Uyup ağıyar ile gülzāre şehā varma şaın
 Hic revā mı ki enis ola şeyāṭine melek

Lebi cāñ perver ola rūḥa ğıda ola seveni
 aifıya sevmege dil-ber olıca böyle gerek

Edibi

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Dem-i ser dem şı deñlü lerze virdi arḥ-ı devvāre
 Işındı āteş-i sūzāñ alb-i aşık-ı zāre

... berf eglemek hākister-i nār-ı derūnum
 ‘Urūc itmişdi bād-ı āh ile çarḥ-ı nükūnsāre

Neden īsār kılmak sīm-i berfi şāhid-i bāğa
 ... bulur isen aqçe ‘ arz itmek felek yāre

İrişdi qara kış ‘ ālem ... bārān u berq oldı
 Cihānı kıldı zulmet ... qardan qare

Felek ...-pāreye döndi Edībī şiddet-i diden
 Velī bir çāre yoq teskin söz qalb-i bīmāre

77a

Va‘dī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Dem-i ser dem derūnumdan çıkan ... çarḥ-ı devvāre
 Daḥi oldum bu demdür kim denür ser-geşte āvāre

... berf eglemek pervānelerdür yanmaḥ isterler
 Firāq-ı yār ile her dem derūnumdan çıkan nāre

Baḥa ey tıfl ... atarsın top idüp berfi
 Dimezsın kim düşer bir gün ... qalb-i bīmāre

Vücūdum felegini şaldı felek deryā-yı ‘ ummāna
 Şu deñlü berfi yāgdırdı görünmez qardan qare

Şitâde nev-bahâr ‘âlemi görmek dilersiñ sen
Nazar kı1 Vâ‘ diyâ her dem bahâr rûy-ı dildâre

Hişâli

---./---./---./---

Raħm eyleyüp şormaz ğamum ölseñ fiġân u zâr ile
Bilmem n’olur ħâlim benüm yâ Rab Muħammed şâh ile

Meylüm görüp baħmaz baña göñlüm alup eyler cefâ
Bir derde düşdüm yoħ devâ ben bu dil-i gümrâh ile

Ķan ağlayup her dem gözüm geçmekde ġicem gündüzüm
Ķitdi felekde yıldızum barışmadı ol mâh ile

Cânlar virüp anı seven vaş1 ummasun derdin çeken
Hep böyledür ‘âşık geçen ol dilber-i di-ħâh ile

Nazmıñ Hişâli al ele ‘arz it aña şâyed ele
Şanma güzeller râm ola ‘uşşâħa mâl u câh ile

77b Edîbî

---./---./---./---

İller ne bilsün ħâlimi ‘aşķ-ı Muħammed şâh ile
Zülfi ğamı ile çekdüġüm ben bilürem Allah ile

Genc-i belāda nāleler eyler göñül şeb tā seher
 ‘Ömrüm geçer ise āh eger böyle fiğān u āh ile

Ey şāh-ı iklīm vefa şāhān-ı behcet kul saña
 Hāşā rikābīñ biro la ‘ālemde mihr u māh ile

Ey dil seniñ nālişleriñ komaz kapusunda yeriñ
 Yok yere kūyun dilberiñ pür itme āh u vāh ile

Hicrini çekme bī-ğam ol vaşlıyle şād u harem ol
 Sa‘ y-i Edībī hem-dem ol sen de Muḥammed şāh ile

Va‘dī

--- / --- / --- / ---

Yandum yağıldum ben dilā sūz-ı şerār-ı āh ile
 Hālüm neyse varır ola hicr-i Muḥammed şāh ile

Ağlar baña rayb u şekk yerde beşer gökde melek
 Firqat deminde ey felek derdüm görüp ol āh ile

Ey Yūsuf-ı Mısrīden ey mālīk-i baḥr-i ‘adn
 ‘İzzetdedür kuluñ olan olmaz muḥayyed-i cāh ile

Şanmañ idüm ‘aşqdan gelen esrār-ı mey eller bile
 Düşem hemān dilden dile ben bu dil-i gümrāh ile

Bu ‘arşada Va‘dī seri terk eyle gezme serseri
 ... başa varsun yürü ol dilber-i dil-ḥah ile

78a **Şecā‘ī**

...--/...--/...--/...--

Dostum şarılalum gel beri vuşlat demidür
 İkimiz bir olalum mihr u muḥabbet demidür

Niçe ... olasun benden ayā rūḥ-ı revānum
 Āşināluḡ kūyundur ḥaşılı ülfet demidür

Senden ayru güzelüm iki gözüm ḡan aḡlar
 Ḳana ḡarḡ itme beni şefḡat u raḡmet demidür

Saḡiyā ‘īş-i müdām eyleyecek günlerdür
 Bādesüz olımaz ziyār ile şoḡbet demidür

Bu Şecā‘ī ḡuluña bir gice ‘ömrüm vārı
 Pādişāhum kerem u luḡf u mürrüvvet demidür

Ḳabūlī

...--/...--/...--

Çemen gülzāre dil lāle tuḡaḡdur
 Gül u nergis aña gözdür ḡulaḡdur

‘ Arūs-ı dehre gök zerrin cibinlik
Şafağ bir āl-i vālā tuvağdur

‘ Aceb mi hāşıl-ı ‘ ömri biçer ise
Felek dihkân u mäh nev orağdur

Oķuñla sîne pürdür ey kaşı yā
N’ola terkeş dinür ise mā-şadağdur

Ķabūlī nāzır olma şeş cihāte
Bilünmez dār-ı dünyā kaç bucāğdur

78b Ğazel-i [Ğubārī]

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Kemend-i zülf-i yārūñ dilleri çekmiş çevirmişdür
Ğidnūñ ğamzesi Ğūd ‘ ālemi kırmış geçirmişdür

Ṭururken fikr u ‘ aqlum mürĝ-i başum āşiyānunda
Ol ... zülfünūñ sevdaları çıkmış uçurmışdur

Yaşıma el virür ise ayağuna sāķi-i dehrūñ
Ki ṭolu cām-ı zehri çoķlara şunmuş içürmişdür

... sineden şabr u ķarārūm leşkerin şāhā
Niçe demdür ğamuñ Ğaylī gelüp ķonmuş göçürmüşdür

Ġubārī cevher-i ŧī' ri diz ... riŧte-i nazma
Sūhan ŧarrafıdur çok cevheri grmüŧ geirmiŧdr

Ümidī

-. ./ - . . / . - . . / - . -

Fāŧ itme rāz-ı ' aŧkıñı blbllere seğer
Ey gne-i nihāl açılma ... geçer

Bār-ı belāya sabr idemezken dil Һazın
İnŧāf aña itdi taĥamml-i raķıb ...

Yaķdı dern lāle-i ĥāl ' izār-ı yār
... dehānı jāle-i bāęı dŧerdi ter

Her dem ĥaddnñ gānzeñe sinem niŧānedr
Bu deñl zaĥm yeter baña ķande baŧ ıtatar

My-ı meyān yārı der aęuŧ idem dey
Ķıldı Ümidī miĥnetle ķaddini kemer

79a Zā' ifi

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gren ... ruĥsāruñ zre ey perī peyker
Tılsımı ile yetr genc zre iki ejdehādurlar

Ne deñlü ben ara bahtı ... .. şeydā
 Senī ol deñlü maħbūb eyleyūbdür ol fenā bekler

Der āgūş-ı meyānuñ ey perī eglencem olmuşdur
 Belī āşüfte ħālātı ħayālāt-ı muħāl egler

Leťāfet sende şefat sende raġbet sende sulťānum
 Bugün ħüsn u melāĥat ire olmaya saña beñzer

apuñda uluña ger i' tibār olmaz ise vāveylā
 Ne alsun 'āşık-ı ... ya' nī Zā' ifi āker

Selīķi

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Ayaġuñ oprāġıdur tāc-ı sa' ādet başuma
 Pādişāhum devletūñde ondı devlet başuma

Ey yüzi cennet lebi Kevşer şacı cān maħşeri
 Sen ıyām itdüñ hemān opdı ıyāmet başuma

Gözlerüm yaşı n'ola seyl-āb olup cūş eyleye
 Ebr-i ġamdur yaġdı ün bārān miħnet başuma

Daħı Mecnūn ... şaħrā-yı ġam herkese ...
 Yapmış idi āşiyān-ı mürġ melāmet başuma

Ey Selîkî her gören raḥm eyler oldı ḥālüme
Kim felekde şol kadar geldi felâket başuma

79b **Ḳabûlî**

...--/...--/...-

Bire âfet bire fettân-ı cihân

Bire zâlim bire âşüb-ı zamân

Bire fitne bire şūḡ-ı ʿâlem

Bire ḳâtil bire bî-emn u emân

Bire gül-rû bire çeşmi nergîs

Bire misk u bire saçı reyḥân

Bire ʿaḳl alıcı yüze gülüci

Bire gönüller idici tâlân

Bire bu ḥaste Ḳabûliye ṭabib

Bire her derde ʿilâc u dermân

Ḳabûlî

...--/...--/...-

Ṭurdı ḳaddüñ ḳıyâma sulṭânım

Biz de uyduḡ imâma sulṭânım

ılmaduñ iki cānibe nazarı
 Degmedük bir selāma sulṭānum

Nāme göndermedüñ yazup ulıña
 Hıç düşermi bu nāma sulṭānum

ılmaduñ luṭf idüp havāşa nazar
 İltifātuñ   avāma sulṭānum

Gerçi eksüklidür abūlī uluñ
 Eksügin ut tamāma sulṭānum

80a **abūlī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Dil alsa gördüğüñ demde dilārāda kemāl olsa
 Murāduñ añlasa   ālemde dildār ehl-i hāl olsa

  Adū kām olmasa rām olmasa   ālemde her güle
 Aña sevmek sevilme hāşıl-ı emr-i muhāl olsa

Elüñe lāle-āsā kāse alsuñ kelle germ olsa
 Müdām āl görsüñ gül gül olsun aluñ āl olsa

Kemāl-i   ilm ile ma  lüm   ālim olsañ el-hāşıl
 Dilā ehl-i kemāl olsañ kelāmuñda meāl olsa

Ḳabūlī māh-rūlarda viṣāle va‘ de olmasa

Dem-i vaṣl-ı dilārā her dem u her māh u sal [olsa] (Duyar, 2009)

Zātī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Didi ol meh ṣabr ḳıl bir gün vefā idem saña

Ṣabr iderdüm eylese ‘ömr-ü ‘azîzim ger vefā

Ḳalmadı bād-ı sabāyı görecek gözüm benüm

Var mı eyledün ... tūtīyā ḥāk-pāyüñden yaña

Ḳande ḳaldı cūylar gözüm ... deryālar

Mevc-i baḥr-i ‘aşḳıña ‘aynüm olaldan āṣınā

Dest-mālüm gevher-i eşküm ile pür itdüm bu gün

Gönderem dirdüm sāña ... raḳīb-i bed-liḳā

Görmedi bir kimseden ol gözlerinden gördüğün

N’ola Zātī gözleründen her dem ağlar ise baña

80b **Zātī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ṣevḳ ile bir gün eger kim ol ḳamer ṭal‘ at baña

Gösterürse yüzünü yüz gösterür devlet baña

Şöyle mest itdi şarāb-ı mihri ol māhuñ beni
Maşşeri tıydurmaya gibi bu keyfiyyet baña

Derd ile āh itdükçe añlarlar ...

Dostum ‘aşkıñ şarābı virdi bir hālet baña

Ṭāqatum yoğ tırmağa bir dem ayağum üstüne
Sākiyā derdüñ içirmişdür ‘aceb şerbet baña

‘Ayn-ı vaşlı çāre yoğ göstermege ... seneye
Bilmezem Zātī ne virdi alıma firqat baña

Zātī

-. - - / - . - - / - . -

Nergis mestüñ senüñ ey gönçe-leb

Cān virürdüm cānumı kılsa taleb

Bu dil-i maşşurı ber-dār itmege

Zülfüñ olmuşdur benüm ‘ömrüm sebeb

Hañçer öykünse ‘aceb mi ğamzeñe

Yüzi açılmış da çün olmaz edeb

Kesdi zülfün yüzi üzre didi yār

Faşl-ı gülde ... kūtah olsa şeb

Ka‘bene kūyuñda oma dūřmeni
Zātiyā ey dost yadı bu Leheb

81a **Zāti**

...--/...--/...--/...-

Åřināsun am-ı buhrānda o şeh itmedi yād
Keremi baħrine ar oldu diriā her yād

Fıratiñ zehri benüm cānumı acıtdı yine
Ey řeker-leb ... viřālūñ ide dād

... eyle za‘if itdi hevāsı beni kim
ıl adar kimse vüçüdüm göremez niteki bād

Geldi am-āneme řād ... aldı amuñ
Gel řehā anı helāk eyle u eyle bizi řād

Anı yüz ‘izzetle eller el üstünde utar
Kim ki Hātem gibi Zāti azanursa eyü ād

Zāti

...--/...--/...--/...-

şişati benden kesen derd u amuñ şemşiridür
Cānuma işler geen cāna fıratiñ tīridür

Görinenler dağlardır şanma bāğ-ı sīnede
Dest-i kudret kesdi şabrum ... anuñ yeridür

İşigünde dem-be-dem ben ... kapular geçen
Kane müstağrak iden iki gözümüñ biridür

Levh-i hāne şekl-i derdi dā'imā taḥrīr iden
Ey hümā dil bülbüli feryādınıñ taḥrīridür

Çünkü yandırdıñ gönül şem' in ol āteş çehreye
Dūd-ı āhıñ āsumāne irse Zātī yeridür

81b

Vechī

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Kat' iden vuşlat ümidin firkat şemşīridür
Dil delüp cāna geçen ey yār hicrūñ tīridür

Nāle-i dil-sūzumuñ eflāke çıķduğun benüm
İşidüp cümle melekler didiler kim yiridür

'Aqlum alup 'aşķ deyrinde beni mecnūn iden
Levh-i dilde naķş olınmış bir şanem taşvīridür

Tāb-ı ... şanemiñüz odlar gibi yaķdın beni
Zerre-veş lertzān iden hep ol güneş te'sīridür

Merhametle yā vefā yāhūd ʿ itābı ile cefā
Vechiyā āhır olacağ ikisinden biridür

Şunʿî

-. ./ - . - - / - - . / - . - -

Şabr u qararum aldı derdā piyāle-zāde
Güp güp düşer bu gönlüm bir kaçre görse bāde

Her kim idendi kıblem Kaʿbe yüzünü mihrāb
Merve haqqı için oldu zezem gibi Şafāda

Bir yaña ʿ aşğ-ı dil-ber bir yaña taʿ n-ı ağıār
Dem-beste ... u zār kaldum iki arāda

Āhum şerāridur kim çarhı toğuz tolanur
Encüm degül görinen mäh-rū semāda

Naṭʿ -ı zemīnde Şunʿî çarh itmedin seni ...
Erip murāduñ üzre debret yūri piyāde

82a Cāmī

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

Baňa kūyunda hayāl-i lāʿ l-nāb eglencedür
Gülşen içre ʿ ārife cām-ı şarāb eglencedür

Bağsa kalsa nūr-ı cemim şafha-i ruhsāruña
Ehl-i dil merdümlere çünkim kitāb-ı eglencedür

Gönlüm ārām eylemez bu sīne-i şad-çäkde
Gerçi kim divāneye cāy-ı harāb eglencedür

Gönlüni ben hāk-sāruñ ki yağar ...
Dil-ber oğlāndur henüz aña turāb eglencedür

Ķāmetüñ ham olduğunca gönlüni zār eyledüñ
Bezm-i gamda Cāmiyā çeng u rebāb eglencedür

Sā'ī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ne şekl itseñ ger keder gül yüzüñi durmadan ğayrı
Yine kādır olursun cevri ile öldürmeden ğayrı

Beni söyletme luğ it ağladursun dostum bir dem
İşiñ yokdur baña düşmenleri güldürmeden ğayrı

... āsitānuñda gözüm nūri

Cefā olmaz bu hāke işigüñden sürmeden ğayrı

Urur ağıyārlar it kimi eger kūyuñda kırmazsıñ ğayrı

Nesi var anlaruñ şayyit u şadāda urmadan ğayrı

Behiřt-i kũyuñ içre ‘ aşık-ı dīdārdur Sā‘ ī
Murādı yoğ cemāl-i bā-kemālũñ görmeden ğayrı

82b **řevķī**

--- / .--- / .--- / .---

Ey hüsn-ü Ğasen ğalkı Ğüseyn ism ile AĞmed
Gördüm yüzũñi şalli ‘ alā nũr-ı MuĞammed

Başuma kıyāmet kıparan fitneler eyler
Ümmetine belādur baña bu serv-i sehī kıadd

Göñlümi řehā kıul ideli ğāl-i siyāhuñ
Bir bend ile bağlar beni bu zũlf-i müca‘‘ ed

Kũyuñı řafāyile tavāf itmiyelüm mi
‘ Uřřāķa kıapuñ oldı ... Ka‘ be-i ma‘ bed

řevķī kıoma nār-ı firāk ile mu‘ azzeb
Devr-i ğadde kıomaz ümmetini yanmağa AĞmed

‘Ulvi

.--- / .--- / .--- / .---

řehā kũyuñda göñlüm kim gedā-yı müstemindiñdür
Erenler ğaķķı baş u cāna kıalmaz bir levendiñdür

Cefâ taşun atup incinmez yâr itdükçe düşnâmi
Gerek sögsün gerek döksün gönül hoş gör efendiñdür

Sevüp her bir şikârı şikâyet itme talî' den
Seni ey dil iden rüsvâ-yı ' âlem kendü kendüñdür

Gülinden gülşeninden ' âlemiñ ' uzlet viren halka
Cemâl-i dil-pesendünle nihâl-i ser-bülendüñdür

Nazar kııl ' Ulviyâ kapuñda şâhım bunca yıldır kim
Ğaribiñdür fağiriñdür kuluñdur derd-mendiñdür (Çetin, 1993)

83a **Kalender**

---./---./---./---

Her cāna kılan ser-seriye er dimesünler
Ser virmiyenün ismine ser-ver dimesünler

Bir cān ki seni bilmedi Merkût içinde
Kul olmadı şāha aña kanber dimesünler

... sözi söyleme ey zāhid-i hod-bīn
Şağın ki saña cāhil ve ebter dimesünler

Yağşi görünür iş bu gönül her kimi sevse
Tağkık budur özüñe ... dimesünler

Ser virmez isem yoluna ol şāh-ı kādīmūñ
 ‘Ālemde baña dāhī Kālander dimesünler

Fevrī

-. - - / - - - - / - - -

Baña ĥod-besdār ol mehiñ cevri
 Kim çeker yā Rab muĥabbet u derdi

Gerçi her baĥre-vār dūrer ġāyet
 Eşkümüñ ammā yoĥ durur ġavri

Taĥammül miĥnetdür cism-i ‘āşık kim
 Kānlu daġunda açılır nūrı

Ṭavr-ı miĥnetde yandırur cānı
 Tāb-ı dīdāruñ budur ṭavri

Kimdür dirseñ ‘āşık-ı zāruñ
 Oñmaduĥ Fevrī ġülmedüñ Fevrī

83b ‘Azīzī

- - . / . - - . / . - - . / . - -

‘İş eylemek ol yār ile tenhā ne dimekdür
 Nüş eylemek anuñla mey-i tenhā ne dimekdür

Kūyına varıp hūb-ı sirişkūm gibi her dem
İtmek o boy-ı servī temāşa ne dimekdür

Her ne yere kim ‘azm idesün böyle yanuñca
Reftār ide ol serv-i dilārā ne dimekdür

İnşaf idicek sūfi şafā ile o māhuñ
Bağmağ yüzine āyine-āsā ne dimekdür

Eş‘ār durur bārın oğundukca ‘Azīzī
Gūş ide anı ol gül-i ra‘nā ne dimekdür

Riyāzī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Ḥabībüm ğayre yār oldı dirigā yārsuz qaldım
Kimesne göñlümi almaz ele dildārsuz qaldım

Ġarīb u hasteyim ḥālüm ṭabīb-i cān gelüp şormaz
Bu ğurbet-ḥānede derd aqtı tīmārsuz qaldım

Ölürsem genc-i miḥnetde ğamum yer bir kişi yokdur
Enīsüm mūnisüm gitdi ... ğām-ḥārsuz qaldım

Baña dil gör ne kār itdi işüm feryād u zār itdi
Uyup dildār ile gitdi dil-i bizārsuz qaldım

Riyāzī nice bülbul-veş figān u zārı qalmayam
 Ki gül hārı ile hem-dem oldı ben gülzārsuz [qaldım]⁷

84a **Cinānī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ferāgat kıl dilā hercāyī bir dildār sevmekden
 Qanı ğayret ne bulduñ hem-dem-i ağyār sevmekden

Ṭotalum Yūsuf olmış hūsn ile Mısr-ı melāḥatde
 ‘Azīzüm ḥazḗ olunmaz şāhid-i bāzār sevmekden

Olur çün sāye-güster gülşen-i dehr içre her hāre
 Ne ḥāşıl ğam çeküp bir serv-i gül ruḥ-sār [sevmekden]⁸

Şürāḥī-veş eger qan ağlasam ‘ayb eylemeñ cānā
 Derūnum ḥūn olupdur nām-vāfiq yār sevmekden

Ferāgat eylemişken yine sevdüm ol cefā-kārı
 Cinānī kişiyi Ḥaqq şaqlasun tekrār sevmekden

⁷ Nūshada olmayan bu redif diğer beyitler göz önünde bulundurularak tarafımızdan eklenmiştir.

⁸ Nūshada olmayan bu redif diğer beyitler göz önünde bulundurularak tarafımızdan eklenmiştir.

Şubhî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Der devlet-i ... beni yād itme sulṭānum

Olunca bende kim luṭf eyle āzād itme sulṭānum

Egerçi māhe nisbet-i āfitāb-ı ‘ālem arasan

Ne var hercāyılık ... mu‘tād itme sulṭānum

Beni hicrūñle çün nālān u giryān eyledūñ āher

Raḳībi bārī gel qarşumda dil-şād itme sulṭānum

Göñül yapmaḳ dilerseñ dā’imā vīrānın aḡyāruñ

Teraḥḥum gösterüp luṭfuñan ābād itme sulṭānum

Yoluñda her ne isnād eyleseñ Şubḥiye rāzīdür

Hemān ‘aşık ... deyü isnād itme sulṭānum

84b **Ġazel-i [Bī-kesī]⁹**

- - . / - . - - / - - . / - . - -

Minnet-i Ĥūdāya ey dil her dūne minnetüm yoḳ

Üstüme dönmez ise gerdūne minnetüm yoḳ

Oldum fenā mücerred dervīş-i bī-nevāyum

Ḳısmet olan geliser hiç ḥūne minnetüm yoḳ

⁹ Ayraç içindeki kısım nüshaya siyah kurşun kalemle sonradan yazıldığı tespit edilmiştir.

İçdüm şarāb-ı ‘ aşkı keyfiyyetüm müdāmı
Esrār u berş u ħubb-ı afyūna minnetüm yoķ

Tecrīd ile felekde oldum mesīħ-i şānī
Māliyle yire geçsün Qārūna minnetüm yoķ

‘ Aşkı ile bulmuşum ben ey Bī-kesī nigārı
İsm u du‘ ā u siħre efsūne minnetüm yoķ

Bākī

. --- / . --- / . --- / . ---

Nedür bu ħandeler bu ‘ işveler bu nāz u istiğnā
Nedür bu cilveler bu şiveler bu kāmēt-i bālā

Nedür bu ‘ arız u ħadd u nedür bu çeşm u ebrūlar
Nedür bu ħāl-i Hindūlar nedür bu ħabbetü’s-sevdā

Nedür bu pīç pīç u çin çin u ħam-be-ħam kākül
Nedür bu turrālar bu ħalka ħalka zūlf-i müşg-āsā

Miyānuñ rişte-i cān mı gümüş āyine mi sineñ
Bünāgūşuñla mengūşuñ gül ile jāledür gūyā

Vefā ummaz cefādan yüz çevürmez Bākī ‘ aşkıdur
Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiğnā

85a **Ḳalender**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Yārsuz ʿuṣṣāḳa yüz bin āh u zār ekseñ degil

Bülbüle gülsüz fiġān-ı bīṣümār ekseñ degil

Cām-ı pür ḥamlar ... ʿiṣretde ehl-i meyūñ ...

Dest-i sākīde ṣarāb-ı ḥoṣ-güvār ekseñ degil

Şanma mäh-ı çārde def ʿ-ı ġam u her ...

Devr elünden ṭolu cām ... ekseñ degil

Vezn-i ṭab ʿ a mālīk ehl-i dillere yār olalı

Leblerūñ vaṣfunda ṣi ʿ r-ı āb-dār ekseñ degil

Şahn-ı meydān-ı muḥabbetde nişān-ı sīneden

Ey Ḳalender nāvek-i müjġān-ı yār eksen degil

Bākī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Göñül Yūsuf gibi çāh-ı zenāhdānuñda ḳalmıṣdur

Ḥalāṣ eyle benüm ʿ ömrüm ki zindānuñda ḳalmıṣdur

Metā ʿ -ı vaṣluña cāndan ḥırīdār olmaḳ ister dil

Hemān ey ḥ ʿ ace ancaḳ ṣehr-i hicrānuñda ḳalmıṣdur

Baňa merdümlük it kendü ciger-güşeň gibi besle
Yaşum tıfl-ı yetimüñdür ki dāmānuñda qalmışdur

Benümçün ağlayup ağlar görenler zaħm-ı şemşirüñ
Baňa itdüklerüñ ey hūni hep yanuñda qalmışdur

Re'is-i baħr-i nazm olduñ bu gün 'ālemde ey Bāķi
Ġazel dimek senüñ řab'-ı dūr-efşānuñda qalmışdur

85b Hüdāyī

..--/...--/...--/...-

Ķıl nazār ħālüne eşkini revān eyleyenüñ
Dem gelür 'afv olunur şuçları şan eyleyenüñ

'Aşķı ketm idemedüm koñ beni şan ağlayayın
Ĥāli budur eyle sırrını 'ayān eyleyenüñ

Nāşıĥā-pendi řovar sūret-i zibāsuna baķ
Beni bu vech ile rüsvā-yı cihān eyleyenüñ

Laĥza geçmez ki müjeñ tiri göñüldeñ geçmez
Ka'bedür cilve-gehi řayy-ı mekān eyleyenüñ

Ey Hüdāyī seni bī-nām u nişān itmekdür
'Arzı tır-i cefā sine-nişān eyleyenüñ

Hüdâyî

..-- / ..-- / ..-- / ..-

Acımaz hâlüne eşkini revân eyleyenüñ

Dökülmez nâlesini âh u figân eyleyenüñ

Bu güzër-gâhı muķasser itmege mânend-i ĥubâb

Şonı ber-bâd olur âb üzre mekân eyleyenüñ

Ķanımı içdi femüñ kimse anı görmüş yoķ

Kişi sırrımı tıyar ‘îş-i nihân eyleyenüñ

Var iken seyr-i tecellâ-yı cemâl-i cânân

‘Aķlı yoķdur heves-i bâĶı cenân eyleyenüñ

Ķıl ‘atâ şerbet-i vuşlatı Hüdâyî Ķulıña

Böyle yâ Râbb anı bî-tâb u tuvân eyleyenüñ

86a **Ķazel-i [Celâlî]¹⁰**

..-- / ..-- / ..-- / ..-

... dil-i maĥzûnı maĶbûn ancaķ

Ķonçe-ves ĥâtır-ı âzürdesi pür-ĥûn ancaķ

Çeşme sâr olmuş aķar yaşları dîvâne-şıfat

Bir peri âşık-ı ruĥsâr ne meftûn ancaķ

¹⁰ Ayraç içindeki kısım nüshaya siyah kurşun kalemle sonradan yazıldığı tespit edilmiştir.

Kendüden bî-haber olmuş haberin aldım anıñ
 Kıffesi vâķ' a-i Leylî u Mecnûn ancak

Söyleyen şandum añı gibi zâr itdi beni
 ... dâ'ireden kışşası bî-rûn ancak

Ne revâdur ki Celâlî ola merdûn-ı zebûn
 İktizâ-yı elem ger düş gerdûn ancak

Ġazel-i [Sipihri]

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Ruġuñ şevķına yanan añlamıř pervâneluķ zevķın
 Düşen bildi şaçuñ zencirine divâneluķ zevķın

Şerâbuñ kıymetin rind-i mey âşâm añlamıř ancak
 Ne bilsün zâhid ... ola mestâneluķ [zevķın]¹¹

Muġabbet genci şıġmaz şol gönülde k'olmaya vîrân
 Anıñçün bu yıkık gönlüm bulur vîrâneluķ zevķın

' Aceb mi ehl-i diller cân virürse ġaçerüñ üzre
 Cihânda merd olanlar bilürler merdâneluķ zevķın

¹¹ Ayraç içindeki kısım nüshaya siyah kurşun kalemle sonradan yazıldığı tespit edilmiştir.

Peri-peykerleri şehriñ şalınur yād olanlarla
Sipihri tuymaduñ   alemde sen bi-gāneluğ zevqın

86b **Baķi**

-. ./ - . - - / - - . / - . - -

Medhūş-ı cām-ı lā  lūñ mestānedür şanurlar

Mest-i şerāb-ı   aşkuñ dīvānedür şanurlar

Cān u cenān-ı şeydā birle ten-i ħarābı

Dīvāneler yatağı virānedür şanurlar

Şöyle fütāde mestem ħāk-i reh-i mügānda

Görenler āsitān-ı mey-ħānedür şanurlar

Dāğ-ı siyehler ile şubħ-ı nizār u zerdi

Bir bāl u perri yanmış pervānedür şanurlar

Zūlfūñden ayru Bāķi bir ħal ile yürür kim

Zencirden boşanmış dīvānedür şanurlar

Ġazel-i [  Ayāni]¹²

-. ./ - . - - / - - . / - . - -

Bu ħüsn u bu melāħat olalı sende

  Ālemde ħāpuñda çāker şehler ħapuña bende

¹² Ayraç içindeki kısım nüshaya siyah kurşun kalemle sonradan yazıldığı tespit edilmiştir.

Ol ıurra-i mu‘ teber ‘ arz itse halka boyun
Rağbet kıomazdı kıılıca bu nāme-i hattunda

Gelse dem-i vişālũñ eyler güzer melālũñ
Eksik degül bu yolda āyende u revende

Ķad çekmesün ... gülşende serv-i ser ...
Olmaz cihānda hemser ol kıamet-i bülende

Bār-ı girān-ı cevri çekmek olur ‘ Ayānī
Ammā ne çāre tākāt yok zerre deñlü tende

87a **Sürürī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Āh u vāveylā ki ağıyār ile yār olmağda sen
Bī-vefāluğda belā-yı rüz-gār olmağda sen

Ķayre uyup bağırını kıan ile ıoldurmağda sen
Māye-bağş-ı hũn çeşm-i eşk-bār olmakda sen

Ben nice kıan yutmayam kim mey içüp ağıyār ile
Giceler ser-hoş olup gündüz humār olmağda sen

Göz kıakup ağıyāre pinhānı işāret kıılmağı
Ol kıadar terk itmedük kim āşikār olmağda sen

Ey Sürürî bilmezem n'oldı saña kim dün u gün
 Bî-dil u bî-ṭākat bî-iḥtiyār olmaḡda sen

Sürürî

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Āh u vāveylā ki ol meh mihr-i-bān olmaz baña
 Cānumı alur benüm ārām-ı cān olmāz baña

Müddet-i 'ömrüm dükendi kûşe-i vîrānede
 Daḡı menzil bir gice ol āsitān olmaz baña

Şu' le-i āhum ile benzer yandı āhum ... gibi
 Kim ḡazādan bir nefes hergiz emān olmaz baña

Düşen olmaz şu' le-i dāḡ-ı derūnum dostlar
 Ey göñül tā şem' inüñ oddan ziyān olmaz baña

Ey Sürürî devlet-i divānelükden der bu kim
 Ḡande baḡsam ol perî şekl-i niḡān olmaz baña

87b Ḡabūlî

- - . / - . - . / . - - . / - - -

Ḡaşduñ eger çi cān u dilüñ birisinedür
 İkisi de fedā yolıña birisi nedür

Ol görünenler ey perī dendān u leb degül

Birisi anūñ ‘aķık-i Yemen birisi nedür

Senden bir iki maṭlabumuz var iki gözüm

Būs-ı lebūñ durur birisi biri sīnedür

Heç u vişāl dirler iki nesne var imiş

Gördük anuñ birisini ya birisi nedür

Ḳaşdı Ḳabūlī ol ḳaya baķışlı āfetūñ

Cān ile dilden ikisinūñ birisinedür

Emrī

---./---./---./---

‘Ārıż mı bu yā lāle-i aḫmer mi nedür bu

Ḳāmet mi bu ‘ar‘ar mı şanavber mi nedür bu

Leb mi bu yā yāķut mı yā la‘l-i Bedeḫşān

Ḥelvā mı bu yā şehd mi yā şekker mi nedür bu

Sünbül mi benefşe mi yā şeb-būy yā reyḫān

Yā misk mi yā zūlf-i mu‘anber mi nedür

Ebrū mı yā ḳavs-i ḳūzaḫ mı ya meh-i nev

Yā dāne-i ḫālūñ mi yā aḫter mi nedür bu

Emrī felege didi gören anlı yaşumla
 olu mey-i rengin ile sagar mı nedür bu

88a ‘Ulvi

- . . - / . . . - / - . . - / . . . -

şuba dek ağladı bu şeb oğmadı mh-premüz
 li‘ imüz aılmadı dűřkin imiř sitremüz

aner-i gam cerhatin bde yuyup arıtmadı
 Merhem ile oñulmadı aldı yürekde yremüz

Didede b u başda ak elde hev gönülde nr
 Derdümüzüñ devası yoğ bilmedi kimse remüz

Gözlerümüz abb-veş ol boyı servi gözedür
 řu gibi geri alađuz yüksegedür neźaremüz

ara-ı baqr-i eřkűn olup göz yumalum zamneden
 eřm-i asűd ‘Ulviy görmiye t ki remüz

azel-i [uhür]¹³

- - . / . . . . / . . . . / . . . .

Cnn ile nűř mı gűlfm idebilsem
 anlı yşumı bde gözüm cm idebilsem

¹³ Ayra içindeki kısım nüşhaya siyah kurşun kalemle sonradan yazıldığı tespit edilmiştir.

Sürsem yüzümi cür^ç a-şifat pâyüñe yārūñ
Mestāne elin öpmek ile iqdām idebilsem

Ser-keşligi koyup baña yār olsa dil-ārām
Ço cism-i belini pehlūya ibrām idebilsem

Ey dost raķībūñ yoğ idüp nām u nişānın
^ç Uşşāk arasında yine bir nām idebilsem

Hicrūñde neler çekdüğümi yāre Zuhūrī
^ç Arz eyleyüp aḥvālīmi i^ç lām idebilsem

88b

Bākī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Açılsa gönçe-i mānend-i leb-i la^ç l-i nigār olsa
Şaçılsa ḥurde-i pirūze şahrā sebze-zār olsa

Getürsem pendini bir bir yirine vā^ç ız-i şehrūñ
Bahār olsa nigār olsa şerāb-ı hoş-güvār [olsa]

Elinden sākī-i dehrūñ ne ḳanlar yutduğun dirdi
Açılsa lālenūñ dāğ-ı derūnı āşikār olsa

N'olur bī-rahm u sengin dil cefā-ḥū tünd-i ser-keşden
Göñüller iñlese şūḥ olsa dil-ber şivekār olsa

Piyāle dönse ey Bākī yine gül devrini görsek
Kenār-ı cüdā ' iş itdükçe dil-ber der-kenār olsa

Necātī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Zāhidā ādī ḥarābātuñ cihān-ābāddur

Bu esās ... bir kāfir-i bünyāddur

Yüri var ta' nı ço kim müfti-yi pîr ...

Her bir ayak şunar el virmedür irşāddur

Şıfāt-ı ' aşğa dimek Mecnūn idi revnağ viren

Dîne de her oñmaduk kim göresin üstād olur

İki zülf-i dala beñzer ortada ḳadd-i elif

Vāy bu zālīm şöyle başdan ayağa dek delüdü

Şoḫbetüñde añılur dā'im Necātī didiler

Didi yok ... yok ... yāddur

89a Ümīdī

.. - - / .. - - / .. - - / .. -

Sāğar-ı bādeye bağ mihr-i sa' ādetdür bu

Her ḥabāba nazar it necm-i hidāyetdür bu

Künc-i miḥnetde ğam u ğuşşañı yirsem ne ‘acep
 ‘Āşık-ı ḥaste-dile bir ulu ni‘metdür bu

Bezm-i rindāna gelüp bu ğıce şıķlet virdük
 Yüri ey zāhid-i nādān ne şıķlet[ḥıffet]dür bu¹⁴

Büy-ı zülfüñ getürür bād meşāmm-ı cāna
 Billah ey peyk-i Ḥıṭā yine ne zaḥmetdür bu

Reh-i mey-ḥānede yarı bulıcaķ mestāne
 Ey Ümidî düşegör pāyine fırsatdur bu

Bāķi

...- / ...- / ...- / ...-

Gerçi dil ṭurrañ elinden yaķasın ķurtaramaz
 Ruḥuña meyl idene zülf-i siyeh el ķaramaz

‘Āşıkı şürb-i müdām eylese ‘ayb eylemegüz
 Gözine gelmiyecek sevdüğine yalvaramaz

Her perinüñ kim olur meyli rakib-i dīve
 Cān u dil virmek ile bunlara ādem yaramaz

¹⁴ Bu mısradā ḥıffet kelimesi şıķlet kelimesinin hemen üst kısmına yazılmıştır.

Şāneden zaḥm iriřür deyü dil-i mecrūḥa
 Şaḳınur ḥātır-ı āşüfte-yi zülfin ṭaramaz

Ḥarem-i vuşlatuña izn-i şerif olmayıcaḳ
 İřigüñ Ka‘ besine Bākī-i bī-dil varamaz

89b **Zātī**

- - . / - . - . / . - - . / - . -

Ol kimsenüñ ki hem-demi maḥbüb u bādedür
 Şāfi revān-ı Merve ḥaḳkı için Şafādur

Dil āb-ı ‘ ārižuñ geçüben vardı zülfüñe
 Didi şükr Ḥüdāya ki ayak ḳaradadur

‘ Ömründe bir gice şaçuñı düşde görenüñ
 Ta‘ biri bu ki ‘ ömri begāyet ziyādedür

‘ Uşşākıñıñ ḳapuñda gözi yaşuna ...
 Pervān imiş ki menzili evc-i semādadur

Benden raḳīb ayıramazdı dil-beri
 Ey Zātī ḡāfil olma ki şeyṭān aradadur

Zātī

...--/...--/...--/...-

Yā Rab ol serv-i ser-efrāzı leb-i cūya getür

Yaşımı ḥasret ... rüyā getür

Ey murādın virici şāh kamu kıllarına

Şabrı ben bendeye inşāfı o bed-ḥūya getür

Didi dil-berini öldürmege kuvvet buldıñ

Nüşa yaz kıllaruma kuvveti bāzūya getür

Cām-ı mey al ele ey şūfı şafā ister iseñ

Bir yüzi Kabe lebi zezem-i pehlūya getür

Çeşm-i Zātīye ki ‘ālem ola karşı karañu

Yā İlāhī o meh-i enveri karşıya getür

90a **Zātī**

.----/.----/.----/.----

Bizümle itdügi ‘ahdi dirigā aña gelmez

... var ise ḥatırlarından bu yaña gelmez

Varam ben saña āḥir demde dimişdi nigār evvel

Dirigā va‘ demüz geldi daḥi ol bī-vefā gelmez

Gözünüñ yaşı deryālar olupdur yād illerde
O gevherden haber virür baña bir āşinā gelmez

İlet gel üstüme dön ey kebūter nāmemi yāre
Haber niçün uçurmaz ... niçün ol hümā gelmez

Beni göz yaşı āh u derd u ğam öldürdi ey Zātī
O çāre ırmeyince mā-ḥaşal derde devā

Zātī

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

Cānumı alsuñ revān itsüñ birini bu senüñ

Serverā sermāyeden ... .. bu senüñ

‘ İyd u şālūñ añduğumçün luḫf it incinme baña

Ḳuluñum ḳurbāniñum ey hilāl ebrū senüñ

Müşteridür gerçi göñlüm mihr ... bāzāruna

Yıldızum barışmadı anıña ey meh-rū senün

Öyküñüpdür sīnem üstünde nişān-ı sengüñe

Şöyle let urdı şabā cismi gögerdi su senüñ

Çün sefer itdüñ baña bir yād-i ğaruñ vir didüm

Didi olsun Zātiyā feryād ile ğam senüñ

90b **Zātī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gün yüzüñ ... gördi aldı ...

Kimse ey māhum ... bilmedi ... meyyitüñ

‘ Āşıkā cevr eyle mest-i şerāb-ı nāz olup

Bilmesün dirseñ eger kimse senüñ keyfiyyetüñ

Terk idüp ‘ āşıkıları itme raķīb-i dīve meyl

Ey perī-peyker eger var ise insāniyyetüñ

Devletüm yüzüñ görürdüm kūyuña varsam didüm

Ħışm ile baķdı didi gelseñ görürdüñ devletüñ

Dā’ireñ ħurşīd ola bezmünde çengüñ māh-ı nev

Ol perī Zātī ķabul eyler ise bir gün da‘ vetüñ

Necātī

- - . / . - - . / . - - . / . - -

Vā‘ iź sözine isteyen elbette ‘ ilācı

Mey nūş idegörsün ... acı acı

Dil şīşesi ki nāzik u sāf idi diriğā

La‘ lüñ meyini içmeyeli bozdı mizācı

Ç̄in u ħattınuñ ... boynuña mı alduñ

Ey ħāl ... memleket-i Rūm ħarācı

Yüzi ħara u gözleri aĝ ola raħıbüñ

Sevgimüñ nicedür bilmezın el-kıffe-i du'acı

Aĝyâr-ı bed-endişi Necâti depellersüñ

Fevt eyleme kim fırsatıdur geldi yamâcı

91a Nev'î

...--/...--/...--/...-

'Aşqdur şem' -i ruħ-ı dil-ber-i tâbân idici

Mihrdür meş'ale'-i mâhı fūrūzân idici

Bağrumı ħūn idüp eşkimi gül-gūn itdün

Yeter itdün bize bu rengi behey ħan idici

Yüri hey va' de idüp şoñra peşimân olucı

Yüri hey 'ahdini peymânını yalan idici

Gül gibi kendüsi her ħâr ile hem-şoħbet olup

'Aşıkuñ kârını bülbül gibi efgân idici

Kim durur dirseñ o fettân-ı cihân ey Nev'î

Dostlar aĝladıcı düşmeni ħandân idici

‘Ulvī

..--/..--/..--/..--

Sīnede dāğ-ı muḥabbet yaḳalum lāle gibi

Ḳatre ḳatre dōkelüm göz yaşını jāle gibi

‘Aks-i ruḥsāruñ ile māh-ı münevver dürr-cām

Ḥalka-i şoḥbetümüz oldı aña hāle gibi

Yine diş yāresi gördüm leb-i cān baḥşuñda

Başlar çıksa yürekde yine ... gibi

Gitdün ey ... ḥarāmum baña şayd olmaduñ āh

Cānumı hasret ile ala gözün āla gibi

Gerçi kim ... sefer eyledi ‘Ulvī-i ğarīb

‘Aḳl ile fikri velī dilber ile ḳala gibi

91b **Muḥlişī**

..--/..--/..--/..--

Tek seni tır-şifat-ı sīneme bir kez çekeyin

Baş egüp ḥıdmetüñe yā gibi ḳaddüm bükeyin

İstemem dāmenüñe zerrece toz ḳonduğumı

Pāklük ile seni sevmezsem efendiligeyin

Sine meydânına at yeter ki ey kaşı kemân
Başım üstine anıñ menzili taşın dikeyin

Bedene ... cān şevkuñ ile urtıguñ
O dikiş yirlerini tā ki bedenden sökeyin

Resen-i zülfüñ ile Muḥlişī ber-dār eyle
Şal benüm boynıma var ise vebālin çekeyin

Şevķī

---./-.-./---./-.-.

Hercāyi oldı derdā gün gibi yine dildār
Vaşl-ı gülüne irmiş ... aǵyār

Vaşl-ı metā^çına āḥ sīm u zere ister oldı
^çĀşıklar ile qalmaz cān naḳdī eyle bāzār

Ġayrılar ile her dem mey içe sen revā mı
Ġam bucağunda ^çāşık qan yudup ola evkār

Ḥüsnüñe ^çizzet ola bir gün virür şaḳın kim
Ḥaṭṭuñ ğubārı ḥaddüñ āyine sine jengār

Ellerden arta qalmış bir gül sevince Şevķī
Bir ğonçeye muḥibb ol el urmamış ola ḥār

92a Uşûlî

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Âh kim ol bî-vefâ gitdi hevâ-dâr olmadı

Derd u ğamdan özge bir kimse baña yâr olmadı

Gel ğadâb itme caĥîm-i hicre şalma bendeñi

Pâdişâhum seni sevdiyse ğünahkâr olmadı

Derd ile nice yarılmasun yürek kim sînesi

Yâre pâre olmayınca yâre yarar olmadı

Bizme bizden ey gül-i ra' nâ geh bâĝ-ı dehrden

‘ Andelîb-i zârdan gül-zâr bi-zâr olmadı

Bî-ĥaber yaturtup ğamda Uşûlî derd-mend

Ey diriĝâ kimse ĥâlünden ĥaberdâr olmadı

Uşûlî

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ğamdan oldum ... merd-ârâm cânım gelmedi

Ol gideliden daĥi yirine bu cânım gelmedi

Ķalması şabrı dilüñ ârâmı gitdi cânımuñ

Ey diriĝâ daĥi ol ârâm-ı cânım gelmedi

Başıma ƙopdı ƙıyāmet geldi biñ dürlü belā
 Āh ol ser-fitne-i āhır zamānum gelmedi

Oldum oğlān vü ƙocaldum böyle miñnet görmedüm
 Geldi hayfā pīrlık ol nev-cevānum gelmedi

Pūte-i cān u dile tīr-i belā ƙırmaz gelür
 Ey Uşūlī gerçi ol ƙaşı kemānum gelmedi

92b **Zātī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Her zamān servüm mu‘ allim-ħāneden āzād olur
 Sāyesinden reh-güzārı ser-be-ser şimşād olur

Cevre ƙarılmış ƙılıcdur gerçi ol Yūsuf-cemāl
 Merħamet vaƙtinde ƙalbi kal‘ ā-i pūlād olur

Pādişāhım bu binā-yı ħūsne itme i‘ timād
 Ƙaşr-ı ‘ ömri bī-vefālar gibi bünyād [olur]

Olayın yoluñda cān virmiş disünler ‘ aşƙ ile
 Devlet anuñ kim cihānda eylük ile yād olur

Cān revān itdükçe ‘ aşık şād olurmuş ol nigār
 cān virürseñ Zātīyā yolunda ruħuñ şād [olur]

Bākī

--- / - . . . / . . . . / - . .

Ten pāy-māl u serde ğam-ı ‘aşq-ı yār ise

Ƙaldum ayağda elde degül ihtiyār ise

Maħbūb u mey mülâzemetünden kaçardı dil

Geldi yetişdi bir yañadan nev-bahār ise

Ĥâtır kenâre mâ’ıl iken baħr-i ‘aşqda

Girdâbe saldı fülk-i dili rüzgâr ise

Cevr u cefâlar itmede ĥod başdan aşdı çarĥ

Ʀurmaz ‘itâb u nâz ider ol şive-kâr ise

Bākī cihânda resm-i vefâdan nişâne yok

Yār adın añma ‘aqluñ eger saña yār ise

93a **Yahyâ**

-. . . . / - . . . . / - . . . . / - . .

Kâşki göñlüñdekin bildürse Allâhum baña

Sen güzeller şâhınuñ göñlünce olsam dâ’imâ

Göñlüme gelse ĥayâlüñ cümle ĥâtırdan gider

Ey perî ezberlesem teşhîrüñ için bir du‘â

Saňa nisbet h̄usn ile sulţānlığı dil-berlerũn
   Āşık oynında beg olmak gibidür ey pād-şā

Kimse yok benden şikāyet eyleyüp sulţānuma
 Bir bahāne olsa varmağa eşigũnden yaňa

Şağın ey Yağyā şağın yāre vefāsuzdur dime
   Āşık itdügi büyük ihsān degil midür saňa

Yağyā

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Ŧuyuldu   aşk-ı nihānum ziyāde iltiyāmumdan
 Seni sevdüğüm añlandı tavazzu  la selāmumdan

Vefā şūretlerin gördüm bugün mir  at-i h̄usnũnde
 Şefā  at nũrı berķ ursa n'ola faħrũ'l-enāmumdan

Aňa şādım ki   aşkıñla uyandım h̄ ab-ı ğafletden
 Murādum bu idi çokdan H̄udā-yı lā-yenāmumdan

Ġarib olduğum içũn adımı añmağa çār eyler
 Bu istiğnāyı ummazdım ben ol yār-ı benāmumdan

Anıñçün okımaz eş  arımı cānānım ey Yağyā
 Teraħhũm eylemek lāzım gelür söz-i kelāmumdan

93b **Ḥayretī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Yāri ayırmağ diler benden münāfıklar meded

El-ḥağ ister cānımı tenden münāfıklar meded

Dilerim başı kesilsin her biriniñ dostum

Kesmek isterler beni senden münāfıklar meded

Yandığum yağılduğum budur ki ben pervāne'

Redd iderler şem' -i rüşenden münāfıklar meded

Vechi var mıdır görüñ ey ehl-i diller 'ārifi

Men' iderler vech-i aḥşenden münāfıklar meded

Uçur eller gibi seniñ ta' n ile ey Ḥayretī

Bülbül-i güyâyı gülşenden münāfıklar meded

Ḥayretī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Yār gül gibi her ḥār ile seyr-i bāğ ider

Sīne-bāğın lāleler gibi ser-a-ser dāğ ider

Üstüḥvānım tığ-i reşk ile olur şad pāre

Çün bilen dendān-ı mähīden ... kocmağ ider

Ol hümā ʿatlü dil-ber gelse miḥnet-ḥāneme
 Ḥoş hevā ʿidür henüz konuşmadın uçmâğ ider

Kendü ʿanım kendü perverdem geçerken göz yaşı
 Ben gubār-ı āsitānuñdan seniñ ırmağ ider

Ne oñulmaz derd olur bu derd-i hicrān ey ʿabīb
 Ḥayreti bī-çāreyi ne öldürür ne şağ ider

94a **Mānī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Cihānun niʿ metünden kendü āb u dānemüz yegdür
 İlüñ kāşānesünden kūşe-i vīrānemüz yegdür

Serīr-i salṭanat üzre dilā nā-sūd-ı serverden
 Fenā bezmünde ḥ̣āb-ālūd olan mestānemüz yegdür

Taʿ alluḫ-ı vechine ḡaflet-i ḥicābın çekdi çün zāhid
 Bizim andan teḡāfül gösteren dīvānemüz yegdür

Hezārān zaḥmet ile ḥāşıl olmuş bir gül-i terden
 Leb-a-leb bāde-i gül-reng olan peymānemüz yegdür

Hümā-yı evc-i ʿizzet gibi ḡayretsizden ey Mānī
 Muḥabbet-i şemʿ ine şeh-per yağan pervānemüz yegdür (Kaplan, 2018)

Zāti

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Beste ʾ-i bāğ-ı İrem dirsem ʿ acerb mi aña ben
Hey kıyāmet mā-ḥaşal dünyāda yoğdur ol dehen

İşigiñ koyup kimesne göge çıkmaz yapışup
Şalsa Zühre yire ger gīsūların idüp resen

Kimse zaḥm-ı tişe ʾ-i ʿ aşğ ile bilmez derdimi
Hāl-i Ferhādı ne bilsün başına tokunmayan

Ey dürr-i yek-dāne her mähī olursa bir zebān
İdemez evşāf-ı dürr-i eşkimi baḥr-ı ʿ Aden

Yāri gördüm yağamı çāk eyledüm yārān didi
Zātiyā budur seni ʿ ālemde göñleksiz kıoyan

94b **Mesīhī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Bezmimiz yine müşerref eyledi cānāneler
Göklere çıksa yeridür naʿ re-i mestāneler

Ben şarāb-ı laʿ l-i dilberden geçmezdim zāhid
Korqarım şırlar ... tövbemi cānāneler

Şem‘ -i bezme āhımız şöyle ھا̄rāret virdi kim
Bāl u perden mirvaħe itdi baña -aña- pervāneler

Sāķiyā kām-ı lebūñ öpdüklerince ...
Ehl-i bezme gör ne ھا̄nlar yutdurur peymāneler

Dil-rubālar geldi sür çıksun Mesīħi cān u dil
Şoħbet-i ھا̄ş içre çün lāyık degil bī-gāneler

Mesīħi

. - - - / . - - - / . - -

Baña dildār-ı ‘ arz-ı kāmēt eyler
Kulına gör ne ‘ ālī himmet eyler

Muħabbet muħkem olsun deyü hicrān
Vücūdum riştesin iki ھا̄t eyler

Bu iki meşk-i pür eşk ile çeşmüm
Kapuña şu taşuyup ħidmet eyler

Lebūñ dirgürmege cānlar virürken
Gözūñ ھا̄tlüme her dem niyyet eyler

Mesīħi ārzū-yı kūy-ı dil-dār
Seni eñ soñda ehl-i cennet eyler

95a Mesîhî

..-- / ..-- / ..-- / ..-

Gülşen-i dehri şabâ gibi ser-a-ser gezdük

Biz vefâ büyünü gül-zâr-ı fenâda sezdük

Zülfüne degmek için virdi icâzet bize yâr

‘Ömri çoğ olsun anıñ kim biz aña degmez idük

La^ç lüñle ideliden kendülerine teşbih

Meyi emdik şekerüñ başını muhkem ezdük

İşidürüz ki içen âb-ı hayâtı olmaz

Biz kara ... emsek lebüñi olmaz idük

Ey Mesîhî bizi öldürmege ‘âr ideli yâr

Hağ bilür dünyeden uşanduk u cāndan bezdük

Nev‘î

-.-- / -.-- / -.-- / ..-

‘Aşk-ı Şîrinüñ ğam-ı Leylānuñ olmamış eri

Deşt u kühî Kays ile Ferhād gezmiş ser-serî

Māni^ç olmaz birlik şüfi civānlar ‘aşkına

Ādemi bi-ihtiyār eyler bu şehrüñ dil-beri

Ten hicābı ref^ç olup pāk oldı dil āyīnesi
Cilve itmez mi daḡi sīnemde yāriñ ...

Āsitāniñda gönüllü ḡullar isterseñ eger
Göñlümüz yaz ey güzellik mülkünüñ ser-leşkeri

Meclīs-i nazmı tamām itdüñ selām olsun saña
Nev^ç iyā yā hū bugün ^ç uşşāḡa baḡılır giri

95b **Zātī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Var mı bir sīmīn-beden yanunca aḡyār olmaya
Ḳanı bir gencine anuñla bile mār olmaya

Ardına düşüp yürür yārüñ raḡīb-i bed-liḡā
Rūz-ı rūşen var mıdur ardınca şeb-tār olmaya

Bülbül-i dil gülşen-i dehri ser-ā-ser aradı
Bulmadı bir gül anıñ hem-sāyesi ḡār olmaya

Ben helāk oldum meded firḡatde yāparım necer
Vay aña kim yāri ḡālünden ḡaberdār olmaya

Zātiniñ cānına ḡāyetde cefākār eyledi
A benim çok sevdüğüm ḡāyet cefākār olmaya

Ḳabūlī

--- / - . - . / . - - . / - . -

Ḥāṭır şafā-yı cām-ı mey-i dil-küşādedür

Bezm-i şafāda anuñ için dil-küşādedür

Meclisde şūfī cūşa gelüp dest-i şevḳ ile

Şad çāk hırḳa eyledügi ḥarḳ-^ç ādedür

Meclisde şūfī cūşa gelüp dest-i şevḳ ile

Şad çāk hırḳa eyledügi ḥarḳ-ı ^ç ādedür

Mest-i şarāb-ı ^ç aşḳ olana vā^ç izüñ bugün

Az iş degildür itdügi ḥadden ziyādedür

Ḳalbinde şūfī zerre ḳadar ḡıll u ḡış ḳomaz

Pīr-i ṭarīḳat ister iseñ cām-ı bādedür

Aḡyār var iken saña rām olmaz ol melek

Olmaz Ḳabūlī nite ki şeyṭān aradadır

96a **Sā' id[ī]**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Kesilmezse ruḥundan zūlfüñ ey meh-rū naşihat vir

Anı miḳrāz-ı āh ile keser ^ç uşşāḳa ruḥşat vir

Ġam-ı hicrān ile dil haste olmuş ‘āşıkım cānā
Zülāl-i leblerüñden derd ... şerbet vir

Görenler hālūme raḥm itdi cānān merḥamet kılmaz
İlāhī aña şefkat vir ya baña şabr u tākāt vir

Ya qaldır ‘aşkı qalbümden ya inşāfa getür anı
Ya irgür vaşl-ı cānāne ya ḥod andan ferāğat vir

Ricāsı Sā‘ idinüñ dā’imā budur Cenābuñdan
Ḥüdāyā derde düşmüş haste-i hicāna şıḥhat vir

Sā‘ idī

...- / ...- / ...- / ...-

Geldi aḥşamladı bu gice o meh-pāre hele
Turdı ol qulı yalan itdüğü ikrāre hele

İçerin qanını sākī qadeḥüñ qan getürür
Aqtı toluşmasun ol la‘l-i leb-i yāre hele

Duymaz ibrāme güzeller yüri yalvar ey dil
İresin vuşlata şāyed vara yalvara hele

Ḥançer-i hicr ile ey ḥūnı dili pāreledüñ
Merḥamet yüzlerini göstere bir pāre hele

Sā' idī kimseye baş egmez iken bir kıl ile
Şimdi bağlandı gönül kākül-i dildāre hele

96b **Hüdāyī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gel cemālūñle hezārān mürġ-i dil nālāndur
Çande bir şem' olsa biñ pervāne ser-gerdāndur

Āsumān ' aynine şems-i tal' atūñdur nūr-bağş
Şanasın iklīm-i hefte hükūm ider sulţāndur

Sırr-ı zūlfün şorma zāhid ger ağarsa göklere
Āsumāndan rīmānı añlamaz nādāndur

Vuşlat-ı dünyāya ehl-i diller itmez i' tibār
Ol metā' ı böyle bī-raġbet iden hicrāndur

Bu Hüdāyī gāh gūyā gāh hāmūş olduġ
Buña çeşmūñ yādına gāh mest u geh hicrāndur

Hüdāyī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Yağan şehr-i sipihri āteş-i āh-ı derūnumdur
Yığan bünyādını āhır bu enhāruñ ' uyūnumdur

Meges deñlü vücûdum yok velî ‘ Anķā-yı ‘ aşķım ben
Ser-i Kāf-ı muħabbet kûşe-i şabr u sükûnumdur

Biħamdi’l-lāh demûnde āb-ı rû-yı ehl-i derd oldum
Güvāhum çeşm-i nem-nāk u sirişk-i lāle-gûnumdur

Zebānuñ nāşıħa ħiddetde olsa tîşe-yi Ferhād
Eşer itmez dil-i Mecnûna hengām-ı cünûnumdur

Ķalem-veş dil-şikest u zār u ser-gerdān iden her dem
Hüdāyiyem benim baħt-ı siyāh ser nügûnumdur

97a ‘Ubeydî

---./-.-.-./---./-.-.-

Ķaldum diyār-ı ğamda oldum iken fütāde
Ĥālüm yamān olubdur rûy-ı ğam-ı belāda

Hîç görmedüm felekde zerre Ķadar muħabbet
Cānān ise cefāda aĝyār ise āzāde

Bu ne ‘aceb temāşā meyl itdügümce yāre
Bir zerre merħamet yok gitdükce ol cefāda

Yazıķ degil mi cānā egriligim yoĝ iken
İdüp ħamīde Ķaddüm eyleyesin kepāde

Kimse revā göre mi bu bezm-i muḥabbet içre
Giryān ola ʿUbeydī aḡyār ola şafāda

Maḡşūdī

-. ./ - . - - / - - . / - . - -

İtdüğünü raḡībūñ ʿuşşāḡ-ı nāmerde
İtmediler Ḥuseyne zulm ehl-i Kerbelāda

Hicrūñde ey vefāsız göyneklü āh idersem
Uçduḡı yerde ḡuşlar büryān olur hevāda

Daʿ vāsını raḡībün faşl itmesek efendi
ʿUşşāḡa zulm idersin bu bābda ziyāde

Didüm çoḡ oldu beñzer ceng-i ʿadüvvde ʿāşıḡ
Didi ḡesāb olur mı ölenlere ḡazāda

Ey dost dirligūñden maḡşūdı kevşerīnūñ
Maḡşūdı sen degilseñ irişmesün murāda

97b Hüdāyī

. - . - / . . - - / . - . - / . . -

Belālaruñ dil-i ʿuşşāḡ-ı dil-figāra gerek
Belī ʿināyet u rahmet günāh-kāra gerek

Sipihri gör ki çeker sînesine bir mâhı
Hemân felekde begüm t̄ali‘ u sitâre gerek

Belâ u derd u ğam u hemden olsa dil h̄ali
Harîf-i şâhid u şem‘ u şarâba çâre gerek

Cemâlûñi niçe yüzden görem diyen diller
Şikeste âyineler gibi pare pare gerek

Hüdâyi tâze ğazeller kaçîdeler diyecek
Hemişe ol yüzi gül ‘ârızı bahâre gerek

Hüdâyi

. . . - / . . . - - / . . . - - / . . . -

İrişmez ol mehe feryâd u nâle-i seherüm
Bülend-mertebedür haylî maṭla‘ -ı nazarum

Şadef-mişâl tehi-dest isem ‘aceb mi ki çarḡ
Elümden aldı bir iki cihân-deger güherüm

Nesîm-i nâfe-i zülfünden açmazam bir sır
Nesîmî gibi ser-â-pâ yüzerler ise derüm

Kemâl-i ‘aşkumı bildi teraḡḡum itmedi yâr
Ri‘ âyetine şehüñ mücib olmadı hünerüm

Hüdâyî şöyle güm oldum ki vādî-i ğāmda
Şabā yeli nice yıl yelse bulmaya eşerüm

98a ‘Ulvi

--- / - . - - / - - . / - . - -

Cān virmeyince ey dil dil-ber müyesser olmaz
Ser terkin itmeyince server müyesser olmaz

Ġonçe gibi yaķańı çāk itmeyince bil kim
Ol yüzi lāle gözi ‘abher müyesser olmaz

Yaşumı sīm idüben beñzümi itdüm altun
Bildüm o sīm tenlü dil-ber müyesser olmaz

Şıdķ ile gelmeyince sādık tarīķ-i ‘aşķa
Bu yolda sańa bil kim rehber müyesser olmaz

Deryā-yı ‘aşķa ‘Ulvi ğavvāş olmayınca
Biń cehd ile sańa gevher müyesser olmaz

Hüdâyî

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Leb-i şirīnūñe meyl itse n’ola cān ile dil
Mü’minūñ kalbi olur tatluya elbet mā’il

Görse dil mihr-i ruḥuñ Ka‘ be-i vuşlatda müdām
Şām-ı hicrān gelüp olmasa arada ḥā’ il

Kişinüñ nāmı gidüp maḥv ola mı ‘ālemde
Olmaya naqş-ı ruḥuñ levḥa-i dilden zā’ il

Mezheb-i ‘aşkı ḳabül eylemeyen ḳavme şehā
Tir-i bārān-ı müjeñ oldı belā-yı nāzil

Ey Hüdāyī yūri yoḥsulluḡa ḳıl tövbe hemān
Yārūñ iksir-i vişāline olursañ vāşıl

98b ‘Ayānī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Seniñ ey saçları Leylā gönül Mecnūnuñ olmuşdur
Esir-i ḳayd-ı zülfüñ ḥāşıl-ı meftūnuñ olmuşdur

Bu dil Ya‘ḳubunı beytü’l-ḡarden gel ḡalāş eyle
Yeter ey Yūsuf gel pür mehen maḡzūnuñ olmuşdur

Degildür cām-ı mey ‘aşḳ ehlini ser-ḡoş iden sākī
Bu deñlü neş’eye bā‘ iş leb-i mey-gūn olmuşdur

Belāḡat gül-şeninde ser-firāz olmaḡa eş‘ ārum
Bülend-i elfāzla vaşf-ı ḳaddümüz denk olmuşdur

Seniñ fevkiñde kimdür yād ide Mecnūn u Ferhādı
 Biḥamdi'l-lāh ' Ayāni her biri mādūniñ olmuşdur

Semā'ī

---/.---/.---/.---

Varmağa ser-i kūyına itsem n'ola diqqat
 Varduğca ziyād oldı derūnumda muḥabbet

Ḥatem gerek ey dil ya Süleymān-ı zamān ki
 Bir gīce iden ol periyi ḥāneye da' vet

Bir būsesi olsun baña tek la' l-i lebden
 Meclisde demi ben çekerin cānuma minnet

Zāhid bilürüz fāsıq-ı maḥrūm idüken biz
 Ammā ki virür neyleyelüm meclise şıkket

Döndi yürüdi niçe zamān devr-i felekde
 Bulunca Semā'ī gibi dil ' aşk ile şöhret

99a Maḳālī

---/----/----/----

Çaşlarıñ gerçi belā-engiz-i cāndur pür-sitiz
 Çeşmüñ andan ḥoşmunañ u ğamzeñ andan daḫi tiz

Zülfüñ ol naqqâş-ı mâni destdür kim haţtuñı
Levḥ-i kâfûr üzre kılmış misk-i terden ḥâk-i riz

Gülmedin haţṭ-ı yüzün görüp vişâlin kıl taleb
İrmedin aḥşâm irer ser-menzile şubḥ-ı hayz

Sûz-ı ‘aşqdan ḥarâret câne geçse istemem
Ref‘ ine ger şehr-i Cibrîl olur ise bârîz

Ey Maḳâlî yüz çevirme derd-i ‘aşq-ı yârdan
Merd-i meydân vefâ kılmaz belâlardan giriz

Ümidî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Seherden ḥâniye nâz ile ol sîmîn-beden geldi
Müşerref eyledi ğam-ḥânemi bilmen neden geldi

Getürdi müjde-i ḥâk-i rehüñ bu çeşm-i nem-nâke
Biḥamdi’l-lâh yine peyk-i şabâ sağ u esen geldi

Şabâyile irişdi nûkhet-i gül bülbül-i zâre
Dil-i şūrîde-i Ya‘ kûba bûy-ı pirehen geldi

Çekermiş dâ’imâ ḥalvetde câm-ı bâde-i nâyî
Görünce zâhid-i nâ-dânı ḥaylî su’-i zan geldi

Ümîdî nâvek-i dil-dûz-ı yâri câne teslîm it
Ki tûmâr-ı muhâbbetdür bugün cânâneden geldi

99b **Āzerî**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Şal beni çâh-ı ğama nâm u nişânem çıkmasun
Dostum ber-vechile oldur ki kıanum çıkmasun

İrmesün ger-düne hûriñden saña beyt kıalmasun
Tiz şimşirüñle kes başum figānum çıkmasun

Söyle cânâ düşmen-i bed-ğüye tıtsun ağızını
Kim baña acdırmasun ağızum zebānum çıkmasun

Şöyle it vaşlıñ günü bî-zâr-ı hânemden beni
Bir dağı vuşlat diyü firķatde cânum çıkmasun

Āzerî yalvar yaķar eyle tazarru^c öp elin
Ġayr ile seyrâne ol serv-i revānum çıkmasun

Zâtî

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Mâh-rûlar gördüğünce dîde pür-hûn olmada
Āh kim günden güne hâlüm dige-gün olmada

İşte geldüm dir gider dil-ber müdām aldır beni
Gittüğünce ben faķır üftāde maġbūn olmada

Göreyin ıavr-ı yüzüni didükçe cevı eyler ıurur
ıurduġunca āh kim baġrum benüm ġūn olmada

Leylā zūlfūñden ne gördi bilmezem her ġūn varır
Ey perī sevdā-yı dil vardıkça Mecnūn olmada

Söz yerine Zātī güherler şaçar geldikçe yār
Sözleri ġūn geldüğünce dürr-i meknūn olmada

100a Ğubārī

...- / ...- / ...- / ...-

Būy-ı zūlfūñ var iken ‘ anber-i sārā da nedür
Yüzüñe nisbet iden yā ġül-i ġamrā da nedür

Çeşme-i la‘ l-i revān-baġşıñ öñünde şanma
Kim olur āb-ı Ğızır yā dem-i ‘ ulyā da nedür

Dil imiş zūlfıñi her laġza zebānına ala
ıalem-i ser-zede bāşında bu sevdā da nedür

Dil-i ‘ uşşāka kaşuñ ey bet-i ġūbān-ı ġaıā
Secde-ġāh ise özüñe muşallā da nedür

Ol ḥabībūñ ḥarem-i ʿ anber-i ḥāki var iken
 Ey Ğubārī heves-i cennet-i aʿ lā da nedür

Bākī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Dilā bezm-i cihānda kimse āḥir pāy-dār olmaz
 Müdām elden ḳoma ayağı fırsat ber-ḳarār olmaz

Şaḳın Mecnūnı şanmañ ehl-i ʿ aşḳuñ iḥtiyārıdur
 Güzel sevmekde zīrā kimseye hiç iḥtiyār olmaz

Kenār itsem diyen ol gevher-i pāki yem-i gamda
 Kenāre çıḳmasun zīrā ki gevher der-kenār olmaz

Ne ḳanlar ağlarum hicründe yārūñ derd-i fūrḳatden
 ʿ Aceb bir dem mi vardur çeşm-i pür-ḥūn eşk-bār olmaz

Ol āhūyı saña sayd ola şanma iltiyāmından
 Öñüñce ḳaçar ammā Bākīyā āḥir şikār olmaz

100b Ḳabūlī

- - . / . - - . / . - - . / . - -

Gül-i naḫ ʿ -ı muḥabbetde şehā bir sen u bir ben
 Şaḫranc oyunun oynayalum māt ola düşmen

Ferzīn gibi kec-revlük iden şāhe muḳārin
 Toğrı yürüyen ruḥ gibi baḳar ırāqdān

Bir lū' b ile rūḥın alup açmaz ḳodı ol şāh
 Dağı ne oyunlar geçer ey dil saña ḳatlan

At esb-i murāduñ ruḥ-ı cānāneye ḳarşu
 ' Ālemde piyāde yürüme merd isen atlan

Leclāc ise de lec iderüz naḫ' -ı felekde
 Nādāne Ḳābūli yeñilür şanma bizi sen

' Ālī

Güftāruña taḳlīd idicek bülbül-i gūyā
 Bir sille çalup ḳana yudı ađzını gūyā

Ağızda lebüñ lebde dilüñ sözde ' itābuñ
 Andan bene ra' nā bene zībā bene ğarrā

Eller baña ben ḥüsnüñe sen şevḳıma ḥayrān
 Va'l-lāh u bi'l-lāh u ta'l-lāh temāşā

Mecnūn gibi sen saçları Leylā hevesinden
 Tağlar tepesinde gezebilsen tepe tenhā

‘ Ālī ne güzel vaşfuñ ider kıand-ı lebüñle
Aşsenet seniñ hüşnüñe ihsānuña cānā

101a **Sā‘ī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Neydi yārūñ şubha dek kūyunda bī-dār olmalar
Ağlamalar işigün yaşdunmalar zār olmalar

Neydi ya evvel gönül perçinine dil bağlayup
Bend-i kullāb muhabbetle giriftār olmalar

Neydi ya firkat şebinde sīne şahrā sīne āh
Kaṭ‘ a-i ebr-i belā-yı hūn-bār olmalar

Neydi ya ol haste çeşmi hasret ile nice gün
Sā‘ī bī-çāre genc-i gamda bīmār olmalar

Nev‘ī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Muhabbetden ğaraż şanmañ ki Kays u Vāmıķ olmaķdır
Hüner bir hāletiyile vaşl-ı yāre lāyık olmaķdır

Tamām oldı güzellik şanma Şirīn ile Leylāda

Niçe Leylā bulunur erlik ammā ‘ aşıķ [olmaķdır]

Çeküp Manşûrî dâre itdiler hâkisterin ber-bâd
Hüner akrân içinde her cihetden fâ'îk olmaqdır

Bilinmez derdi çokdur mübtelâ-yı miḥnet-i 'aşkıñ
Şifâ-sâz olmada hikmet-i talebim hâzık olmaqdır

Bize Nev'î gerekmez zümre-i kâliñ hayâlâtı
Ġarâz şî'ri kişinüñ ḥasb-i ḥâlin nâḫık olmaqdır

101b **Selîkî**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Sen baña gül bülbül-i nâlân olayın ben saña

Sen baña şeh bende-i fermân olayın saña

Çünkü gönlümde yir itdün kaçma cânâ sîneden

Gizlü genc ol sen baña vîrân olayın ben saña

'İyd-ı vaşla irgirüp qurbân iderseñ 'âşıkı

Ey kemân-ebrû güzel qurbân olayın ben saña

Çün baña kâr eyledi keyfiyyet-i esrâr-ı 'aşk

Bâri gel qarşumda tır qurbân olayın ben saña

Nice yıllardur ölümündür Selîkî derd-mend

Dimedün bir kez aña dermân olayın ben saña

Remzî

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Sürme derden bende-i fermân olayın ben saña

Sen benüm sulţānum ol der-bān olayın ben saña

Ƙıl kabûl olsun fedâ cānum cemālün ‘ıydına

Ƙur kemān ebrûlaruñ Ƙurbān olayın ben saña

Sen letāfet gülistānında gül-i ħandānum ol

Bülbül-i bāğ-ı laţif elħān olayın ben saña

İdelüm tenhāca şoħbet Ƙıl beni mest u ħarāb

Gizlü genc ol sen baña virān olayın ben saña

Şun lebüñ cāmını Ƙıl lâ-ya‘kil-i esrār-ı ‘aşƘ

Remziyem geh mest geh ħayrān olayın ben saña

102a **Ĥayālî**

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Ʀālî‘ümde bu gönül her kime kim mâ’il olur

Göremez bir gün anuñ mäh-ı cemālîñ yıl olur

Rûzigār itdi belâ mevcini çeşmümde ‘ayān

AcılıƘlar çeker ol kimse ki deryâ-dil olur

Bu kadar dāne-i encümle bitürmez bir gāh
 H̄arman-ı sebzi sipihruñ nice bi-ḥaşıl [olur]

Oğ gibi toğru varır yā gibi egri iremez
 Menzil-i ‘aşkı nigāruñ ne ‘aceb menzil [olur]

Ġayrıya mihr u vefā ola H̄ayāliye cefā
 Ey şeh-i mülk-i melāḥat buña kim kâ’il olur

Bākī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Açıl bāğın gül-i nesrini ol ruḥ-sārı görsünler
 Şalın serv-i şanavber şive-i reftarı görsünler

Ḳapuñda ḥaşıl itdi bu devāsuz derdi hep gönlüm
 Ne derde mübtelā oldı dil-i bīmārı görsünler

Açıldı dāğlar sinemde çāk itdi giribānum
 Muḥabbet gül-şeninde açılan gül-nārı görsünler

Ten-i zārumda pehlüm üstüḥānı şayılur bir bir
 Beni seyr itmeyen aḥbāb mūsīḳārı görsünler

Güzeller mihri-bān olmaz demek yañlışdur ey Bākī
 Olur va’l-lāhi bi’l-lāhi hemān yalvarı görsünler (Küçük, 1994)

102b **Ḳabūlī**

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Oḡ gibi toḡrısıñ ey dil ol ḡaşı yādan çekil

Yā gibi her kişiye baş egme a' dādan çekil

Tār-ı ' anber-bār-ı yāre tolaşan ber-dār olur

El çek aradan dilā zūlf-i dilārādan çekil

Zer gibi kāmīl ' ayār ol nāḡıř olma vezne gel

Çekme ḡahrın her deñinüñ ehl-i dünyādan çekil

Bā' iş-i ' ařḡ-ı muḡabbetdür deyü ad eyleme

Çekme adın dilberün teřḡir-i esmādan çekil

şu gibi pākizedür ḡab' ım deyü lāf eyleme

Ey Ḳabūlī řāf-meřreb ol men u mādān [çekil]

Ḳabūlī

- . . / - . . / . - . - / - . - -

Bār-ı belāyı biz çekerüz kār böyledür

Īmān-ı ezelden öyledür ĩkrār böyledür

Her bārı götürür deyü ' uřřāḡa cevır ider

Dil-dāruñ işi ' ařıḡa her-bār böyledür

Yağdı ümīd-i vuşlat ile tār-ı ğam dili
Şevķ-ı ħubān u ķā' de-i nār böyledür

Vir nağd-i cān pāki metā' -ı muħabbete
Dükkān-ı şehr-i ' aşķda bāzār böyledür

Her nesnenüñ birer sebebi var Ƙabūlī
Bu kār-gāh içinde ne kem-vār böyledür

103a Ƙabūlī

---./- .---/---./- .---

Ħār-ı ğamuñ ile ey gül dil mürĝi zār böyle
Her yirde ħār elünden her mürĝ-zār böyle

Yār-i dürūĝ va' de kılmaz ķarār-ı ' ahde
' Ahd öyle yār böyle ķavl u ķarār böyle

Ƙār itdi cism-i zāre bār-ı maħabbet-i yār
Cism-i nizār böyle kār öyle yār böyle

Ben mūra mār-ı zülfüñ nār itdi nūr-ı ' aşķı
Mūr öyle mār böyle nūr öyle nār böyle

Ʀutdı cihānı gerçi feryāduñ ey Ƙabūlī
Bir sen degülsün ancaķ iñler hezār böyle

Ḳabūlī

---./-.-./---./-.-.

Bir sen degilsün ey dil giryân u zâr böyle

Her-câyi yâr elünden her bir diyâr böyle

Ol yâr-i bî-vefâdan yoḡ çâre derd-i ‘aşḳa

Derd öyle çâre böyle ‘aşḳ öyle yâr böyle

Bir cevher idi göñlüm bir şehr-i yâre düşdi

Bir şehr-i yâre düşmez bir yâd-gâr böyle

Şahn-ı şafâ-yı gülşen bâḡ-ı bühüş olurdu

Ḳalaydı bir ḳarâre faşl-ı bahâr böyle

Ṭufân-ı eşḳ-i çeşmüñ ḡarḳ-âb ider cihânı

Aḡlarsıñ ey Ḳabūlī leyl u nehâr böyle

103b **Ḳabūlī**

---./-.-./---./-.-.

Ol şâh-ı hüsne diyemezüz hâl şöyledür

Ol dilber-i peri-şifat âdemi öyledür

Vaḳt-i ‘aşırda gelmege ḳavl itdi gitdi yâr

Aḡşâm irişdi geldi şanur daḡı öyledür

Didüm nigāre böyle midür kār-ı dilberi
 Hışm ile bağdı döndi gülüp didi böyledür

Vaşılük eylesün gibi görünmez oldı yār
 Ağyār seg şabî' ati arduca ö[y]ledür

Lü'lü'-i nazma irerse şabûlî 'aceb midür
 Ğavvāř-ı şab'-ı pākine deryāyı böyledür

şabûlî

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ğubār-ı řař-ı la' lüñ gāyet ile ĥurde yazmışlar
 řanasın sūre-i Kevřer durur bir dūrde yazmıřlar

Ya ten-berf añlamañ gül-zārda řeyĥ-i řitā gelmiş
 Ĥarīm-i bāġa anı da' vete bir būrde yazmıřlar

Ölümlükdür deyü efvāh-ı 'ālemden işitmişler
 Güzeller defter-i 'uřřāķa bizi mūrde yazmıřlar

Ne deñlü telĥ ise erbāb-ı 'ařķa sabr nāfi' dūr
 Yazanlar ĥikmeti ekřer devāyı mūrde yazmıřlar

Senüñ yoluñda ölmekden kaçır deyü münāfiķlar
 şabûlî ol şeh-i ĥüsne bizi öldür de yazmışlar

104a **Ḳabūlī**

--- / - . - . / . - - . / - . -

Māh-ı münire gice üşüp ‘ asker-i nücüm

Öykünme rüy-ı yâre deyü itdiler hücüm

Keşf-i rumûz-ı ‘ aşka dehānuñ durur sebeb

Bir noḳtadur efendi belī mebde-i ‘ ulüm

Meyl eyleme nişimen-i dünyāya ey göñül

Olmaz ḳarar-gāh-ı hümā āşiyān-ı büm

Olsun naḳāre-veş reh-i ‘ aşkuñda iki şaḳḳ

Şimşir-i ḡam ile çal serümi yoluña kodum

Luṭf u kerem ḳapusu ḳapandı Ḳabūliyā

Şimden girü mürüvveti ḡayrı ḳapudan um

Ḳabūlī

. . . - / . . . - - / . . . - / . . . -

Bülend-ḳadd bize şūḡ u şeh-levend gerek

Ya himmeti ḳişinüñ kendü ya bülend gerek

Girān [u] tünd gerekmez nigār-ı nāzük olan

Küşād-ı ṭab‘ u sebük-rūḡ u dil-pesend gerek

Kemende çek dili pend u naşihate çekme
Efendi pend gerekmez delüye bend gerek

Güzelde nâz u nezâket gerek velî ' aşık
Ġarib u ġam-zede u zâr-ı müstemend gerek

Ġabûlî t̡alib-i vaşl-ı civân olan ' aşık
Niyâz-mend gerekdür niyâz-mend gerek

104b **Ġabûlî**

---./-.-./-.-./-.-

Sünbül nedür ki zülf-i semen-saña beñzeze
Mümkün midür ki serv-i semen saña beñzeze

Mîr kim bu deñlü zînet u zîb aña fer vire
Ġâbil midür ki t̡al'at-i zîbâña beñzeze

Naħl-i ruᡡâb ki lezzet-i bal aña beñzemez
Ĥaşâ ki naħl ᡡâmet-i bâlâña beñzeze

Sîmâña beñzemez dir iken ᡡurş-ı âfitâb
Lâyık midur ki külçe-i sîm aña beñzeze

Ĥaᡡᡡâ Ġabûlî ᡡalb-i şekîbâña âferîn
Gördüñ mi hiç ehl-i şekîb aña beñzeze

Ḳabūlī

..--/..--/..--/..-

Ḳaldı çāh-ı zeḳanuñda dil-i nālānı çıkar

Gel ‘azizüm vār ol üftāde-i zindānı çıkar

Sen niçün ḥaste dile ‘arz-ı cemāl itmezsın

Ol seni görmese bir an tıramaz cānı çıkar

Ḳoma aġyārı maḥalleñde ayā ḥūr-likā

Ṭurmasun cennet-i kūyuñda o şeyṭānı çıkar

Anı mihmān-ı gamuñ olana iḥsān eyle

Ḥūn-ı vaşluñ yiyemez her kişi dendānı çıkar

Elin al baḥr-ı firāḳuñda Ḳābūlīyi ḳoma

Yetiş ey Ḥızr-dem ol ġarḳa-i ‘ummānı çıkar

105a **Ḳabūlī**

..--/..--/..--/..-

Hele ben la‘l-i leb-i dilbere beñzer diyemem

Ḥacer-i bed-güheri cevhere beñzer diyemem

Güli ruḥsāruña teşbih idemem ey ġonçe

Bir iki berg-i güli aḥmere beñzer diyemem

‘ Ārız-ı yāre muḳābil ṭutamam mir ’āti
Anı āyine-i İskendere beñzer diyemem

Mūmdur ḥātır-ı yāre göre seng-i ḥāre
Dil-i bī-merḥametın mermere beñzer diyemem

Şararup zer gibi zerd oldı Ḳabūlī ammā
Daḥi ben çihre-i zerdüm zere beñzer diyemem

Ḳabūlī

..--/...--/...--/...-

Beni gördükçe müjen ey kaşı yā tır çeker
Ḥışm idüp ğamzelerüñ üstüme şımşır çeker

Hāşiye yazdı ḥaṭṭuñ metn-i kitāb-ı ḥüsne
Ḳıl ḳalem ile şaçuñ etrāfına taḥrır çeker

Dil-i dīvāne esirüñdür esirge şāhum
Niçe yıldur ğam-ı ğisūñ ile zencir çeker

Cāy-gir olmasa dilde nola ḥarf-i tedbir
Dest-i taḳdır aña ḥāme-i taġyir çeker

Dide ağardı bükāyile Ḳabūlī dil-şād
Zevḳı derviş ider ammā elemin pır çeker

105b **Ḳabūlī**

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Meyūñ bir ḳatresi ‘ aşḳ ehline biñ cāndan yegdür

Tehī peymāne ḳahveyile ṭolu fincāndan yegdür

Tevekkül şāhibi baş egmez ey dil şāh-ı devrāne

Gedā ehl-i ḳanā‘ at ola ol sultāndan [yegdür]

Cefā eylerse dil-ber baña gāyet ḥazz ider gönüm

Anuñ cevri cihānuñ itdügi iḥsāndan yegdür

Yüzüme bakmayup geçdikçe olur ḥāṭurum mesrūr

Ol ağmaz iltifāt-ı şāh-ı ‘ ālī-şāndan yegdür

Ḳabūlī iki sözle yāre maḳşūdum edā itdüm

Maḥallende iki söz bir bütün divāndan yegdür

Ḳabūlī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Saña şayyād-ı felek ḥile dūzāğın ḳora ḳor

Ta‘ biye ḳalmağ için ḥāk-i fenāyı süre ḳor

Nice şıḥḥāt bulur ādem bu fenā dārında

‘ Āḳıbet cāmesini arḳaña virmez düre ḳor

Şāh-ı ʿ aşk olmak eger eksigüñ olur ise dilā
Geçürür tahta külāhın başuña giydüre qor

Eşküm ābına qarışmañ şaķınıñ soñra deyü
Dīdeler çeşmelerüñ şimdi qulağın bura qor

ʿ Ālem-i vaşla Qabūlinüñ odur irmedügi
Kendü kām almadın ağıyāre varur tıyqura qor

106a **Qabūlī**

. - - - / . - - - / . - -

Bahār irdi icāzet-i ʿ iş u nūşe
Otursun gonca-lebler gūşe gūşe

Güzeller esb-i nāza nāzükāne
Süvār olup gelürler qoşa qoşa

El urma hālqa-i tesbīhe şūfī
Ne hālet-baħş olur ser-hoşa hūşe

Gelür seyl-āb-ı eşküm taşa taşa
Aqar cūy-ı sirişküm coşā coşā

Zen-i dünyā tolu bir cāma beñzer
Nazār qılma Qabūlī boşa boşa

Ḳabūlī

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Bir gedā himmeti yegdür baña begden ağadan

Ḳurtarurđı hele bir pāre bizi dağdağadan

Tir-i dil-dūzı ciger delse ‘aceb mi çağadağ

Yegdür ol қаşı kemānuñ¹⁵ kemānı çağadan

Keşf için şūfī keşef gibi hicāb ile yürür

Başını hırқasına çekmegi görmüş bağadan

Bir ‘Arab dil-berine¹⁶ bir būse ‘aṭā eyle didüm

Ḳāle hūz min keremi Ḳultu metā Ḳāle ḡadan

Vā‘ izūñ ṭa‘ nı Ḳabūlī bizi tağyīr itmez

Āb-ı pāke ne zarar vaқvaқа-i Ḳurbağadan

106b **Ḳabūlī**

. . . - / . . . - / . . -

Ṭarāvet zūlf-i sūnbül saña maḥşūş

Leṭāfet hōd ezelden saña maḥşūş

¹⁵ “қаşı kemānuñ” ibaresinin üst kısmına “māhveşūñ” kelimesi yazılıdır.

¹⁶ “dil-berine” ibaresinin üst kısmında “şūhına” kelimesi yazılıdır.

Melâhat ‘arîz-ı zîbâña mensûb
Güzellik tal‘at-ı zîbâña maḥşûş

Ḥalâvet la‘l-i şekker-ḥâña muḥtâs
Tekellüm tûṭi-i gûyâña maḥşûş

Tebessüm gonçe-i hoş-bûña lâyıḳ
Ġamuñ ile nâle kılmak baña maḥşûş

Ḳabûlî ağlamak gülmek muḥaşşal
Birisî saña birisi baña maḥşûş

Ḳabûlî

---./---./---./---

Nâ-kâmlığı bir göreyi kâml ile kâmil
Başladı ġurûr eeylemege câh ile câhil

Medḥ ile müsâvi ola mı hiç mesâvi
Olmaz mütesâvi güzelüm ‘aḳḳ ile ‘âḳil

Ger sâye şala üstümüze tã’ir-i devlet
Ol daḥi olur üstümüze¹⁷ nâz ile nâzil

¹⁷ “üstümüze” ibaresinin üst kısmında “başumuza” kelimesi yazılıdır.

Bir hāş kelmāl ehlinüñ aḥvāline şāhım
 ʿĀlim olan olmaz süḥan-ı ʿāmm ile āmil

Yok zād-ı reh-i guşşa u ğam yok ise Qabūlī
 ʿAzm itmek olurdu elem-i rāḥ ile rāḥil

107a **Qabūlī**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Süḥandur ol iki lebler güher-bār olmağa bāʿ is

Süḥandur iki ʿālem yoğ iken var olmağa bāʿ is

Beni sūzan iden ʿaşq āteşine sūz-ı sīnemdür

Günāhdur ehl-i ʿisyānuñ yeri nār olmağa bāʿ is

Dili gīsū-yı yāre bend iden dār-ı muḥabbetdür

Ene'l-Ḥaqq sırrıdır Mañşūra ber-dār olmağa [bāʿ is]

Yüzin gördükde cānā cān virürken üstine herkes

Nedendür ḥançerüñ böyle dil-āzār olmağa bāʿ is

Qabūlī-veş ğamuñdan herkesüñ göñlünde bir hissem var

Bu ğamdur ehl-i ʿaşkuñ derdi hem-vār olmağa bāʿ is

Ḳabūlī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Nazar kıldum vücūdumda ğamuñdan bir eşer buldum

Nice şād olmayam kim ḥāk içinde bir güher buldum

Gözin ırmaz kevākib āsmān-ı āstānuñdan

Bi-ḥamdi'l-lāh felekde ben de bir şāḥib-nazar buldum

‘Araḳla bāde’i dün gice meclisde çekişdürdüm

Birinüñ ter mizācı birinüñ daḫi beter buldum

Ayaḡ altı degül mey-ḥāne gibi uğramaz kimse

Ḳanā‘at gūşesidür adı bir ḥālīce yer buldum

Zen-i dünyā Ḳabūlī gördi kim semtiyle ḳullandum

Didi dünyā serāyında daḫi ben şimdi er buldum

107b **Ḳabūlī**

- - - / - - - / . - - - / - - -

Maḳbūl olan zamānede şaḥs-ı saḳımdür

Ṭoḡruya istiḳāmeti cürm-i ‘azımdür

Zahm-ı ten-i fiḡāre ne çāre oñılmaḡa

Ey oñmaduḳ ṭabīb oñılursa ḥakımdür

Bir pād-şehden umaruz ihsānı kim anuñ

İn‘āmı pād-şāh u gedāya ‘amīmdür

Efsürde h̄atır eylemez ihyā ider seni

Ol kim Qabūlī Muhyi-i ‘azm-i remīmdür

Her ne cefā olur ise revādur Qabūliye

Yetmez mi bu günāh aña kim müstaqīmdür

Qabūlī

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Gedā-yı dergehūñ olan muqīme kıyma sulṭānum

Saqīme eyle cevri müstaqīme kıyma sulṭānum

‘Aduvv-ı köfte-h̄urı şerha şerha eylesün tiğūñ

Vücūdın eyle şimşirūñ ile kıyma kıyma sulṭānum

Mürüvvet dād-ı Haqqdur herkes andan müstefid olmaz

Kerem gelmez keremsüzden ‘aqīme kıyma sulṭānum

Hüdā idüp beni senden seri tenden cüdā kıılma

‘İnāyet eyle luṭfuñla qaқыma kıyma sulṭānum

Qabūlī қапуña ‘arz-ı ‘ubūdiyyet ider dā’im

Nazar kııl rāfi‘ -i raqm-ı raqīme kıyma sulṭānum

108a **Ḳabūlī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Sünbülün gül-büy u gül-püş u gül-âb âlûdedür

Verd-i ruhsârûn gül-i sîrâb-ı sünbül-sûdedür

Merd-i bî-mihr u muḥabbet merdüm-i bî-sûzdur

Ḳalb-i bi-sûz u ḥarâret ḳâleb-i fersûdedür

Âferin ol ‘ aşık-ı Mecnûn-ı miḥnet-zâre kim

Ġuşşadan âzâdedür âlâmdan âsûdedür

Şafḥa-i sakf-ı sipihre ah şâhum yazmağa

Tîr-i âhum dûdedür¹⁸ u dûd-ı derûnum dûdedür

Bülbül-i zâre Ḳabūlī cānib-i güliden gelür

Ġonçe-i piçide-i gül name-i ne-güşûdedür

Ḳabūlī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Çin-i zülfün kim siyeh-püşidedür pâşidedür

Sünbül-i piçidedür kim şeb-nem ile çidedür

La‘ l-i nābuñ ḥâl-i müşginün ‘ izâr-ı nâzikün

Sükkeri-pâlûde misk-âlûde gül-mâlidedür

¹⁸ “dûdedür” ibaresinin üst kısmında “hâmedür” kelimesi yazılıdır.

Deşt-i ğām ger-dīde Mecnūn belā der-zīdedür
Leyli-i zülfüñ ğamı ile hātır-ı nā-şādımız

Fıkr-i zülfüñ ile dil-i divāne genc-i ‘aşqda
Bend-i zencir-i belādur bend-i ğam ger-dīdedür

Ey Qabūli ‘arz-ı hāl-i bülbüli i‘ lam için
Ğonçe-i ne-ğüşüde-i gül nāme-i piçidedür

108b **Qabūli**

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ne deñlü cevri iderse ol gözi mestāne incünmez
Göñül mestānedür mestāneye mestāne incünmez

Beni sevmez dimiş dil-ber işitdüm hayli incündüm
Efendi şanma kim insān olan insāne incünmez

Dil-i dānāya ta‘ n-ı merd-i cāhilden elem gelmez
Muqarrer ‘āqıl u dānā olan dānāya incünmez

Neden incünmek ey dil ta‘ ne-i aġyār ile yāre
Cefā-yı hār ile bülbül gül-i hāndane incünmez

Ne deñlü cevri u zulm itseñ Qabūli hāzz ider andan
Gedā-yı der-gehüñdür ol gedā sulţāna incünmez

Ḳabūlī

. --- / . --- / . ---

Dilā ol sevdigūñ dil-ber nesinde

Güzellik tazelik terlik nesinde

Naẓar ıl semm-i sūzenden cihāne

Ne Hinde ‘azm-ı rez eyle ne Sinde

Ne diş aldı ovuştmadu ne tırna

Ne sümde ūte uvvet var ne sinde

Nesin sevdūñ be řūfī bu cihānuñ

‘ Aceb bilsem senūñ gōñlüñ nesinde

Ḳabūlī fāriğ ol tūl-i emelden

Saña ne bunda raāt var nesinde

109a **Ḳabūlī**

. --- / . --- / . --- / . ---

Yetür pīr-i muğān evgār olup desti aba tıtmaz

řu deñlü bāde-nūř olmuř ki el ditrer aya tıtmaz

‘ Ařayile iürdi dime řūfī pīr-i mey-āne

Elūñde itiyāruñ bařuña kimse oma tıtmaz

Zerî bir sîm-ten maḥbûbe şarf it yoḥsa ey ḥ'āce
Seni ol rûz u şeb ḳoynuḥda yatsa ıŝıcak tıtmaz

Semend-i ḥâḫırum 'aşḳa tıtıldı dime ey zâhid
Ḥar-ı nâ-pâydâr u nâ-pesendi ḥod ulaḳ tıtmaz

Ḳabûlî gevher-i kân-ı ma'ârif bi-revâc olmuş
Dür-i nazm-ı kelâm-ı paküñe kimse ḳulaḳ tıtmaz

Ḳabûlî

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Belâ 'aşḳ ehline rûz-ı ezelden ola gelmişdür
Gül-i ḥandân imis pey-mâne ammâ şola gelmişdür

Ḳatı güm-râh idi zâhid ḫarîḳ-i 'aşḳa toḡrıldı
Şıḡar ise vechi var şimdi şaḳâlın yola gelmişdür

Şikâr olmaz geḫer ol şah-bâz-ı evc-i ḥüsn ammâ
Niḫe bâzûdan uçmuşdur hezârân ḳola gelmişdür

Gelür seng-i melâmet her ḳişinüñ başuna aḫır
Gerek merd u gerek zen itdügini bula gelmişdür

Ne cevri var ise yârüñ Ḳabûlî ḫek efendüñdür
'Azab sultâna u cevre taḫammül kula gelmişdür

109b **Ḳabūlī**

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Eyleyüp dil murgına zülfin o sīm-endām-ı dām

Dāne-i ḥāliyle ḳaldı virmeyüp ārām-ı rām

İtmedi bir kez beni ol ḳāmeti şimşād-ı şād

Anıñ için itdi ḳaddüm miḥnet u ālām-ı lām

İtleründen ‘add iderse ol gözi ‘ayyār-ı yār

Āsitānunda bulur ben ‘āşık-ı bed-nām-ı nām

Āh elüñden dād senden ey şeh-i bī-dād-ı dād

Ġam yimem ben muttaşıl sen idesin in‘ām-ı ‘ām

Ey Ḳabūlī destüñe cām-ı şarāb-ı alı al

Bezm-i fāñide çekersün aḥir-i encām-ı cām

Ḳabūlī

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Dideden yaş ile ḳan oldu revān sen gideli

Ḳıldı ‘aşkıñ beni rüsvā-yı cihān sen gideli

Ḥalka derd-i dil-i mecrūhumı taḳrīr idemez

Ġam-ı hicrūñle zebūn oldu zebān sen [gideli]

Bağrumuz başlı iken gözümüz oldu yaş ile
 ‘Āleme rāz-ı nihān oldu ‘ayān sen gideli

Nāz ile sen gideli görmedük eyelük yüzini
 Hālümüz gitdi yamān oldu hemān sen gideli

Gūse-i gāmda Ḳabūlī ten-i bī-ruḥ yetür
 Gelmedi gitdi daḥi cismüne cān sen gideli

110a **Ḳabūlī**

---./.../.../...

Dil ḥalkā-i o zūlf-i siyeh-kār ile oynar
 Bilmez zararın tıfl durur mār ile oynar

‘Aşḳ ehlinüñ ālām-ı cefā ‘aynına gelmez
 Şol üştür-i ser-mest gibi bār ile oynar

Zār oyınıdır şu‘bede-i nerd-i muḥabbet
 Sābāş aña kim anı dil zār ile oynar

Tarar ḥāke el uzadur zūlf-i siyāhuñ
 Tersa-peçe-i ateşidür nār ile oynar

Naḳd-i dili çaldurmayıgör gānze-i yāre
 Oñar mı Ḳabūlī şu ki ‘ayyār ile oynar

Ḳabūlī

..--/..--/..--/..--

Āh alursın güzelüm ‘āşıḳa cevri eyleme çok

Girü dönmez şaḳın ey ḳaşı kemān atılan oḳ

Var iken sürme-i ḳak-i reh-i yār ey keḫḫāl

Nidelüm kuḫl-ı Şıfāḫanı yūri gözüñe soḳ

Nāzı çok cevri ḳatı az gerek ḫūblaruñ

Biz de cāna bilürüz lāzım olanı az u çok

Dehen-i teng-i dil-āvizüñe hiç beñze mi

Ḡoñçe-i gülşen ise bir deheni var dili yok

Söylenür geldi diyü nafe-i ḫatḫı yārūñ

Ey Ḳabūlī biz anı o mehe çoḳdan oḳuduḳ

110b **Ḳabūlī**

..--/..--/..--/..--

Dişüñe dirler ise ‘aḳd-ı dürr-i ezherdür

Dil-i ‘uşşāḳı şikest eyleme söz gevherdür

Çekişürler ayaḡıñ topraḡını kuḫl-āsā

Dīdeler anuñ için biri birinden terdür

Ġamze-i mestüñ ile ol iki rā-yı ġarrā
İki mestüñ iki destünde iki ħaçerdür

Şarşılır қаşr-ı felek derd ile bir āh itsem
Bād-ı āhum benüm ey naĥl-i cefā şarşardur

Eline ħak-i siyāh alsa Қabūlī zer olur
Var ise mālīk-i iksīr-i ġam-ı zergerdür

Қabūlī

---./.../.../.../...

Yār içün imiş hep bu қadar тұрма oturma
Şimdengirü ey serv-i çemen тұрма oturma

Utandığı yiter güle ol ġonçe-dehenden
Ey bād-ı şabā sen de varup yüzine urma

Bülbül didüğüñ bildüğümüz қuşdur ezelden
Ey ruĥları gül anı bize қatı uçurma

Ben gel disem aġyar ile bezme oturursın
Gel ben қuluña cevı u cefā idüp oturma

Şayd itmege ol gözleri şeh-bāzı Қabūlī
Murġ-ı dili vird-i қafes-i tenden uçurma

111a ‘Ulvī

..--/...--/...--/...-

Yār şimşirini her dem baña karşı getirür

Ol şabīb-i dil u cān hastesine şu getirür

Yāre didüm beni öldürdi firāk-ı la‘lün

Didi keyfiyyet-i mey ādeme uyhu getirür

Kūy-ı yāre iletür cismümi seyl-āb-ı sirişk

Gülsitāne nite kim hār u hası şū getirür

Būy-ı zülfün beni gāyetde hevāyī kıldı

Başuma bunca belā kim getirür bū getirür

Haṭṭ u hāl u ruḥ-ı cānānı görüp ‘Ulvī didi

Beñzer ol ḥāceye kim nāfe-i Hindū getirür

‘Ulvī

.../-.../-.../-...-

Ey dil hikāyeti dil-i nādāne söyleme

Mecnūn-ı ‘aşk iseñ nola yābāne söyleme

Dirler ki söz güherdür eyle bu pendi gūş

Hem-rāz deyü sırrını yārāne söyleme

ıl āşinā kelāmuñı baħr-ı ma‘āniye
Fıkr ile söyle her sözi bigāne söyleme

āh-ı nedāmet ire alursın gōñül aın
Yūsūf-mişāl vāı‘ añ ihvāne söyleme

Şi‘ ründe añma ışsa-i Ferhādı ‘Ulvıyā
Nazm eyle ser-güzeştini efsāne söyleme

111b ‘Ulvı

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Dirigā seyl-i eşküm cūy-bār olmada gitdüke
Benüm servüm as u āre kenār olmada gitdüke

arār itmez o meh ğam-āneme bir laħza geldüke
Anuñ-ün ‘al u fikrüm bı-arār olmada [gitdüke]

‘Aceb kimdür benüm māh-ı neve teşbih iden cismüm
O bedr olmada ben dā’im nizār olmada gitdüke

Müyesser olmadı gitdi vişāli şehrine irmek
Ceres gibi işüm feryād u zār olmada gitdüke

Öpüp eller ayagūñ manşıb-ı a‘lāya irmekde
Dil-i ‘Ulvı ayaklarda ğubār olmada gitdüke

‘Ulvī

...--/...--/...--/...-

Haḫḫ bu kim özüñe şafâ yoḫ mı mey-i ḫamrâda

Ola meclisde ḫaşûşa o gül-i ra‘nâda

Gözüme şekl-i beşerde görünür bedr-i münîr

‘Aks-i ḫüsnüñ ki görem cām-ı mey-i şahbâda

‘Āḫıbet ḫāk olıcaḫ cism için efkârı gider

Ey gönül ğam mı çeker ‘âḫıl olan dünyâda

Mürġ-ı dil nâ-ḫâste-veş ah u fiġân eylemede

Ol boyı serv-i ser-efrâz ise istignâda

Sâye-veş ḫâke düşer isem ne ‘aceb ey ‘Ulvī

Düşdi bir serv-i ḫırâmâna dil-i üftâde

112a ‘Ulvī

.../.---/.---/.---

Ey dil olalum maḫrem-i pîrân-ı muḫabbet

Cândan geçelüm çün budur erkân-ı muḫabbet

Ġarḫ itdi gözüm yâşı yine kevn u mekânı

Cuş eyledi deryâyı firāvân-ı muḫabbet

Haddüñde haṭṭuñ sebze-i bārān-ı leṭāfet
Cebheñde ğarḳ ḳatre-i nisān-ı muḥabbet

Ser-nāme-i ḥüsnüñde ki şāhā iki ebrū
Ṭuġrā-yı melāḥat mi ya ... muḥabbet

‘Ulvī şehe iḳlīm-i süḥandur nola itsesa
Tertīb eyle eṣ‘ārını dīvān-ı muḥabbet

‘Ulvī

. - - - / . - - - / . - -

Dil-i ‘uṣṣāḳa şūfi maḥrem olmaz
Kemāl ehline nādān hem-dem olmaz

Bulunmaz ādemilük her kişide
Anuñ-çün cümle insān ādem olmaz

Belā bezminde la‘lūñ ḥasretinden
Gözüm ḳan ağlamaya bir dem olmaz

Şarāb-ı ‘aşḳ ile mest olmayınca
Benüm dīvāne göñlüm ḥürrem olmaz

Güzel sevmekden ey ‘Ulvī uşandūḳ
Velikīn duḡter-i rez öpsem olmaz

112b ‘Ulvi

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Tā ezel-i ‘aşk ile taḥmīr oldı bünyādum benüm

Yoğ iken bu āb u ḥāk u āteş u bādum benüm

Kimseye şayd olmamışdur daḥi ol çeşmi ğazāl

Ādemilik resmini bilmez perī-zādum benüm

Baḥna dermānuñ gerekmez benden el [çek] ey ṭabīb

‘Aşk derdin çekme dir ‘ālemde mu‘tādum benüm

Ṭağlar göğsin geçürdi sīne-i ‘āşık gibi

Gūş idince vādī-i ḥayretde feryādum benüm

İşigüñden ğayrı dergāha idersem intisāb

Ehl-i nazm içinde ‘Ulvi olmasun adum benüm

‘Ulvi

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Şalar isen sāye-veş ḥāke nice sulṭān-ı ḥübānı

Şalınsañ nāz ile ey serv-ķāmet sāye-i sulṭānı

Düşer endāmına lerze çemende serv-i bālānuñ

Ḥarīm-i bāğı geşt itsen ḥırāmānı ḥırāmānı

Çemen şahnında cānā sāye-i kıaddūñ midür yāḥūd

Düşerdi bād-ı āhum ayaḡuña naḥl-ı bistānı

Meger kim gördiler öykündügin sen kıadd-i mevzūna

Üşerler başına servūñ idüp bülbüller efgānı

Şanurlar Sidre üzre şehper-i Cibrıldür ‘Ulvī

Görenler kākül-i miskün ile kıadd-i ḥurāmānı

113a ‘Ulvī

...--/...--/...--/...-

Āh kim tīr-i cefā cānıma te’sīr itdi

Var ise ḡamzelerūñ kıatlüme tedbīr itdi

Aldı müjgānuñ oḡı göñlümi toḡruluḡ ile

Dilde ey kıaşı kemān anun-çün yīr itdi

Ḥayra gir gel beni öldür meded ey yār didüm

Ḥoş dimişken ne ‘aceb ḡayr işi te’ḥīr itdi

Merḡabā eyledi cānān gözüme kıarşu dirig

Cānumı almaḡa aḡyār ile el bir itdi

‘Ulviyā def’-i ḡam idem deyü endīşeye kıo

Rāy u tedbīr nedür anı ki taḡdīr itdi

‘Ulvī

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Bāğ-ı kūyuñ seyr ider Firdevs-i a‘ lādan ğaraž

Pertev-i nūr-ı cemālūndür tecellādan ğaraž

Nağd-i cānı ħāk-ı kendüm gūniñe ħarc itmedür

Terk idüp Ādem cinānı ‘azm-ı dünyādan ğaraž

Ķāmetūñ tūbā lebūñ kevşer yüzūñ bāğ-ı na‘ im

Sensin ey rūḥ-ı revān dünyā u ‘uḳbādan [ğaraž]

Vuşlat olmaz mı müyesser rüz-ı maḥşer yoḳ midür

Hey ḳıyāmet ney ki bilsem bunca ferdādan ğaraž

Āstānuñ itleri ‘Ulvīye ḳarşu ḳıḳdılar

Āşināluḳ ḳaḳḳın icrādur eḳıbbādan ğaraž

113b ‘Ulvī

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Vefāsız yārūñ el çek ‘arızından kā’külünden hem

Ferāgat ḳıl cihānuñ lālesinden sūnbülünden hem

Nesīm-āsā gezüp būy-ı vefādan yoḳ eşer gördüm

Gözüm nergis gibi yumdum bu gülşenden gülinden hem

Baňa hem-dem yeter dāğ-ı muħabbet hem-nefes nālem
Fenā gülzārınıñ geçdüm gülinden bülbülinden hem

Dehān u gerdenüñ būs eyleyen sākī olur fāriğ
Şafā-yı devr-i sâğardan şurāhi kılķulından hem

Ĥazān olur bahār[ında] ĥumār olur şarābında
Geçelüm ‘Ulviyā dehrüñ gülinden hem mülinden hem

‘Ulvi

..--/.--/.--/.--

Öpdi dil-i yārüñ elin ġadr idüp āhından çok
Hep görenler didiler ġadri ġünāhından çok

Müy-ı jülide degil başa k̄ara yazudur
Ehl-i ‘aşķuñ nesi va[r] ĥaṭṭ-ı siyāhından çok

‘Aşķ sultānınıñ ordu-yı hümāyūnunda
Görmedüm derd u ġam ġuşsa-i siyāhından çok

Cān virürsem ġam u ruḥsār u ĥaṭṭ-ı sebzüñle
Ĥabrümüñ lāleleri ola ġiyāhından çok

‘Ulviyā ĥāl-i ruḥ-ı yāre ṭuyarlar meylüñ
‘Ālemüñ şimdi müneccimleri kāhinden çok

114a ‘Ulvi

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ṭālib-i cānāneyüz mülk-i cihāndan fāriğüz

‘Āşık-ı āvāreyüz kevn u mekāndan fāriğüz

‘Ālem-i vaḥdetde yüz bulduḡ selāmet kūşesin

Kūy-ı yāre ḡānī‘ üz bāḡ-ı cenāndan fāriğüz

Sīnemüz pūr-dāḡ idüp yer yer elifler kesmişüz

Baḡ[mazuz] eşcāre seyr-i gülistāndan fāriğüz

Zevḡ-ı dünyā añladuḡ gördük hümā bir an imiş

Faḡr ile faḡr eylerüz şāhum bir andan fāriğüz

‘Ulviyā gitdün ‘adem iḡlīmīne ‘uryān olup

Terk idüp tāc u ḡabāyı bāş u cāndan [fāriğüz]

‘Ulvi

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Yanıñda ey ḡöñül ol serv-i ḡoş reftār yetmez mi

Niçün her ḡūba mā’ilsün saña bir yār yetmez mi

Ne lāzım mīr-i mīrān-ı cihāna ibtizāl itmek

Baña ol cān ḡabībinden olan tīmār yetmez mi

Şorarsan eh-i ‘aşkıñ bağı pür-ḥūn olduğun zāhid
Cefā-yı yār tursun ta‘ ne-i aḡyār yetmez mi

Baña kimdür diyen kim ‘aşık olduñ terk-i ‘ār itdüñ
Seni aḡyār ile görmek ḥabībüm ‘ār yetmez mi

Girüp bāzār-ı ‘aşka dökilüp saçılmağa ‘Ulvī
Ruḡ-ı zerdüm ile eşküm dirhem u dīnār yetmez mi

114b ‘Ulvī

..--/...--/...--/...-

Marāz-ı ‘aşq-ı devāsın leb-i cānāndan şor
Yüri ey ḥaste gönül ḥikmeti Loḡmāndan şor

Ān-ı ḥüsnine ḡul oldumsa mecāzī şanma
Vā‘ izā ḥiddeti ḡo aşlını bil andan şor

Göre ey kuḡl-i cilā nice dökilür saçılur
Ḳıymet-i ḥāk-i rehin dīde-i giryāndan şor

Ten-i bī-cānı su’āl it sitem u derd u ḡama
Ḥaber-i pīreḥen-i Yūsufı iḡvāndan şor

İtlerüñden dil-i ‘Ulvīyi tecessüs eyle
Bilmek isterseñ anuñ ḥālını yārāndan şor

‘Ulvī

..--/.---/...-/-

Kāmilūñ gitse vücūdı nice icādı alur

Sen daı ala gr kim er lr adı alur

Bāı almaz saa ey ace blend-eyvānu

Terk idersin anı bir gn urı bnyādı alur

Ol boyı serv-i revān nāz ile reftār itse

Seyr olunmaz emen ‘ar‘ar [u] imadı alur

ise bir ‘aı-ı dil-aste leb erbetini

Azınu are degin lezzeti u dādı alur

‘Ulvn gnlı yakma ser-i ynda grp

Saa ol aste dil aır-ı nā-adı [alur]

115a ‘Ulvī

..--/.---/...-/-

aste cāne ālet-i mevt irdi cānāne b-aber

Bir devāsuz derde ddm veh ki Lomān b-aber

Cān ... aldı aste-dil ayrettedr

Ddi Ysuf āhe ammā pr-i Ken‘ān b-aber

Şarılup çıkdı dıraht ‘ömrüme ... ecel
 Āşiyān-ı tende yatır bülbül-i cān bī-ḥaber

Giryeden ağrıdı çeşm zülfüñ üzülür cān daḥi
 Memleketde fitne peydā oldı sulṭān bī-ḥaber

‘Ulviyā ğurbetde ḳalduñ bī-kes u tenhā olup
 Cümle yārān ğaflet üzre ḳamu ihvān bī-ḥaber

[gazelin kenarında]

Mervesin elden çıkardı çeşm-i giryān bī-ḥaber

Bāḳī

---./ .---/---./ .---

Ālāyiş-i dünyādan el çekmege niyyet var
 Yāḳında ‘adem dirler bir şehre ‘azīmet var

Uçdı bu fezālardan mürġ-i dil-i vīrānum
 Ārām idemez oldum efkār-ı seyāḥat var

Nüş eylese bir ‘āşık tā ḥaşre dek ayılmaz
 Bezm-i ecelüñ bilmem cāmında ne ḥālet var

Gitdükçe ḥarāb eyler mülk-i dil-i vīrānı
 Dehrüñ bu cefāsından bir şāha şikāyet var

Ser terkine kâ'ildür dünyāya gönül virmez
Terk ehlinüñ ey Bâkî başında sa'âdet var

Gümüş Sulţān Murād Hān

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

Bir gümüş al'âdur maħbus olubdur anda āb
İndi zerrīn topula fetħ itdi anı āfitāb

Gümüş Yahya Efendi

115b [Terkib-bend-i Rūhī-i Bağdādī]¹⁹

-. - / . - - . / . - - . / . - -

Çarħuñ ki ne sa' dinde ne naħsinde şafā var
Dehrüñ ki ne hāşında u 'âmında vefā var

Aldanma anıñ sa' dine naħsinden üşenme
Naħsinde dime miħnet u şa' dinde vefā var

Meyl itme anıñ 'âmına hāşından utanma
'Āmında dime hıssset u hāşında 'aţā var

Cehd eyle hemān ğayrū'd-dünyā ni' emāyı gör kim
Benden ne saña fā'ide senden ne baña var

¹⁹ Bağdatlı Rūhī'nin Terkib-i Bend'inden sekiz beyit alıntılanmıştır.

Önünde görüp ğayrılarını atlas-ı dībā
 Ğam çekme ki önümde benüm köhne ‘ abā var

Geç cümle bu efkârdan u ‘ ârif-i vaqt ol
 Ser-geşte bil anı ki serinde bu hevā var

Ferdā elemin çekme mey iç bak ruḥ-ı ḥūba
 ‘ Aşkla ferdādan dahi va‘ d-ı liḳā var

El virse şafā fırsatı fevt eyleme bir dem
 Dünya aña degmez ki cefāsın çeke ādem (Ak, 2001)

116a **Ğazel [kaşide-i Āgehi]**

...- / ...- / ...- / ...-

Çekdürüp firḳateni bizden ırağ olduñ sen
 Baḥr-ı firḳatde nice fırtunalar çekdüm ben

Sen yıḳarsın bu yaḳalarda gönüller şehrin
 Dil u cān mülkini yağma idici sensün sen

Bād-ı ‘ aşkıñ alavand eyledi şabrum gemisin
 İlevend oldı gönül tıflı senüñ derdüñden

Baḥr-ı ‘ aşk içre yürürsem nola yelken torıda
 Bir ḥarāmī baḳıcı yāre esir oldum ben

Barbaritesin siyeh atlasdan olaldan cānā
 Gemici neftilerin ‘āşık-ı zār itdūñ sen

Seyr iden yüzüni deryāda irişür Hızra
 Qadre uğrar seni bir kerre qadırqāda gören

Yār ağıyār ile deryāya çıkar seyrāna
 Ehl-i dil āşık olan olta urur giñ yaqadan

Dūd-ı āhum direk oldı bu zemīn keştīdür
 Bir yeñi yelken olubdur aña gerdūn-ı kühen

Cānda şugurya durur derd u belā renc u ‘anā
 İstifa oldı gönül manqaları miñnetden

Geldi çatdı dil u cān zevraqına derd u belā
 Bizi çignetmege bu fülk-i felek tutdı dümen

116b Rūzgār oldı muhālif başuma üşdi belā
 Başladı geldi qarıntı yine başdan kıcdan

Baħr-i ‘aşqa düşeli oldı muhālif çenber
 Qorqum oldur ki gele bād-ı belā yapraqdan

Eger olduŋsa muħabbet deñizinde mellāħ
Puşula şavkı gerek ħariṭa-i ğam derd u meħen

‘ Aşķ deryāsına şalduŋsa göñül zevraķını
Bulımazsın bu yaķalarda dilā sen mesken

Ĥūblar forsa kaçup saña kenār olmaz ise
Olma anlardan alarĝa bir iki gün ħatlan

Baħr-ı ‘ aşķ ićre olan ‘ āşıķa pend ey zāhid
Ķaradan ālet oñarmaķ gibidür giñ yaķadan

Götür ırĝalyayı olma paćariz ey aĝyār
Yāri ben baħr kenārında kenār eyler iken

Ey göñül nice yatarsın bu limān-ı tende
Himmetüñ lengerin al mevsimidür aç yelken

Ķorşan ol ħāşılı dūñyādan alarĝa olĝör
Bu ħayırsuz aṭada ṭurma dilā iso seren

Rūzgārūñ pupa olmaz ise avlamaĝıla
Yüri deryā üzerinde bir iki gün oyalan

117a Temessük göncügin elden şalıverme zinhār

Keşti-yi şabruñı saqla alavand olmağdan

Alamarga ile yüri yoğısa yil yelkende

Çünkü ‘ aşık olımazsın hele bārı yelten

Ḳulzum-ı ‘ aşğa sefer eylemege ‘ azm eyle

Rūzgār ola yüri tente fora sök yelken

İtmek isterseñ eger bāğ-ı cinānda manca

‘ Amel u zühd ḳumanyasını vāfir yüklen

Ursa varsañ çıkamazsın poca gitseñ girdāb

Nice ḳulalansañ atar ḳareye bu keşti-yi ten

Olmadın lenger-i ten baḫr-i fenāya fonda

Pupa alan ile cān ḳalyetesini ḳullañ

Ey diriğa bizi ġāfil ile zebūn itdi hevā

Geldi çatdı demür üstinde yaturken düşmen

Yā İlähî bizi girdāb-ı belādan ḳurtar

Bize yol vir varalum bir ilimāna erken

Olsa deryâ kumı miqdârı kayurmaz derdüñ
Sâ' ati var geçer ey Âgehî şabr it katlan

Kelimâtüm dürr-i deryâ-yı haqîkat añlar
Baħr-i ma' nâda şinâverlik iden ehl-i süħan (Tietze, 1951)

117b [Kâşîde-i Derûnî]

..-- / ...-- / ...-- / ...-

Eşk-i çeşmüm gibi etrâf-ı gülistânda ağan
Dûd-ı âhum mîdır ol kule-i kühsâre çıkan

Nev-bahâr oldu şular gibi revân oldu meger
Eriyüp âteş-i 'aşkıñla bu kalb-i âhen

Feyz-baħş itdi nebâtâta meger Kâyyûm-ı Feyyâz
Cümleten bitdi geçen faşl-ı gülistânda biten

Kaţına takdı ayağına çenârîñ cûlar
Sebze zâr-ı çemeni forsa kimi şandı gören

Çıkdı tîğın çeküben gâzi tonanmacı gibi
Dil getürdi nazâr-ı şâh-ı bahâra sûsen

Yılda bir kerre tonanma ola pîs 'âdetdür
Vaķitdür çünkü bahâr irdi tonana gülşen

Aķ bıraķıla müzeyyen idüben eķrâfi
 Çözdi yapraķlarını yâsemen u serv-i çemen

Gül-i ter çünkü re'îs oldu ķamu ezhâre
 Oķudı pâyine anıñ ĥançer-i dil-düz-ı diken

Lâleler başuna yelken urınup gûn-â-gûn
 Cûylar sebze de pes añnına giydi cûş

Mâ-ĥaşal bâğ bugün beñzedi bir pârçeye
 Ğonçeler her tarafa bakmağa açdı rûzen

118a Serv bir ĥüb direk dikdi tûrâbında revân
 Yâsemenler anıñ eķrâfına bağladı resen

Ğönlüne çıķdı meger düşmene tuş oldu ğözi
 Âşiyânında ider bülbüli ğördüm şîven

Rûzgâruñ yükün ol 'adl u 'adâlet eşeri
 Aña ķadriyle Süleymân-ı zamân dirsem inan

El şanur olsa eger iki yakayı bir ider
 Düşmen-i bî-siper u pâ ķurtara mı hiç dâmen

Zerre yüz dutsa odum hep tağılup cümle kaçar
Cem^ç olup bir yere at ... mehâbetle kaçan

Şehlevendâne turup seyr-i gülistân itse
Nârun ola revân şahn-ı gülistânda hemen

Der deryâ-yı hüner Hâzret-i Sultân Selîm
Yem kadrinde anıñ kaçre degil baħr-i Yemen

Diñüz ol şâh-ı cihân gibi kanı bir server
Kını anıñ gibi bir Hüsrev-i Şîrin-i sühân

Ey sezâ-vâr-ı sa^ç âdet saña lâyıķ nem var
Cândan özge ne ola saña revân itdüm ben

Ba^ç zı teşbîh bulup nazma getürdüm anı
Oқıdum tarz-ı gâzel üzre yazup mâ-emken

118b İştîlâhât-ı çeçeliyâtı oқıdum yazdum

Anuñ elfâz u^ç ibâratı nedür bilmez iken

Kim ki deryâ-yı haķîkatde olursa kapudan
Nice demdür ki gönül olta urır kemik yaķmadan

Māh-ı altunlu nezd-i her apudan gemisi
 Yā meger adı meh-i nev aa bir hūb dūmen

ulanur iki adıra gibidir iki gōzūm
 apdı mūjgānı gōre buldı anasın eylemen

Bir deizdūr anasın yā mey ile otoludur
 alaru fikr-i ayāliyle bu em-i rūen

Ele alup baını gitdi enārı gōrdūm
 orkaram bād-ı azānı getūrūr ise ...

Dūd-ı āhum baum ūzre gōricek andılar
 Beni bu ule-i gerdūne op atdı badan

Gōlūi bir gūzele vir iriigōr lebe
 Gel demir o demidūr a gōzii ya mı ulan

Ket-i ālī' ūmūz gel alalum engisine
 Be diye nolsa gerek tente forasu yelken

Pūe git bir yāre dūnyādan alara olalum
 āyed ola ki dōgūndi ... depren

119a Fırtına tıtdı raķıbi esicek bād-ı ecel

Tente tıtdı yatur üstünde ölen şanma kefen

Çünkü mā parlama gösterdi raķıbā ķalduñ

Bize yanaşıbilürsen pelmār virür ķıçdan

Olalum ölmeden o gideyin idelüm ya' nı huzūr

Yetelüm manķalu manķa dimedin vardu hemen

Dile ' irfān ķumanyasını istif idegör

Açmadın keşti-i taput kefenden yelken

Dāmenüñ çek bu cihāndan yu yüzüñ gibi elek

Eşk ile al berü gel ol bizüm sāncaķdan

Didüm ey dost ğamuñ şaldı beni girdāba

Sözüm işitdi zülfiyüz didi raķıb-i düşmen

Bizi şallantıya çignetdi hevā-yı ķaddüñ

Ķaraya atdı ğam-ı zülfüñle keşti-i ten

Bizi ölünmez begüm ki pūçene urşa gidüp

Çekdürüp firķateni bizden ırağ olma sen

Baħr-i firķatde dögüñdi bulup oturmuş idün
 Hattı dilber bize huzür oldı başdan karadan

Ehl-i tecrīd gerek kişi levendāne gerek
 Olamaz küşe añna menķibe gibi cāy-ı vatan (Solmaz, 2005)

119b/k [Ġazel]²⁰

Buldum řaçuñda ...

Sordum lebüñden ...

... oturdı ... ile ...

Bir kimse toğrı ...

Bād-ı řabāya zülfi ...

... getürdi ...

...

... kimi şavr ile ... haberlerin

... berbere

... cānıma yağma haberlerin

119b Ġurbete bād-ı řabā gibi eger çi gitdüñ

Ey Derüñi hele yārāñı ķodıķ sağ u esen

²⁰ Varak kenarına yazılan bu şiir beş beyittir. Silik ve bozuk olduğundan tam okunamamaktadır.

Secde itdi varıcağ şâh eşkine bu gönül
İrişüp menzil-i maqşûda didi feyyih seren

Yâ İlâhi tapuña saña niyâze geldüm
Kimse yoğ kâzi-i hâcât yine sensin sen

Dilerem kim anı ser halka-i rindân eyle
Devr-i ‘adlünde bugün ref‘ ola taşur zağan

Hüküm idüp dehre şeh-i milket-i ‘Osmân olsun
Dâ’imâ emn u emânda ola âmîn diyen

...- - / ...- - / ...- - / ...- -

Bir nefes dehr-i denî ‘aşıkı handân itmez
Bahr-ı dildâr ile ekşer anı lâ-ya‘ kıil ider

Yâre irgürse eger câm-ı mey-i vuşlat ile
Tuymasun zevk-ı vişâli deyü lâ-ya‘ kıil ider

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Baş u cāniyle kapuñda hıdmet itmezsem eger
Serverâ gerdün iresün baş u cānumdan beni

Üstüḥānum tu' me kılmazsam gülāb-ı kūyıña
Rūz-gār āvāre kılsun ḥānümānumdan beni

Bende-i kemterin Seyyid ' Alī el-Burūsevī
Ġafare'z-zünūbe fī şehri-rebi' ü'l-āḥir
Sene 1019

120a (Müfred)

. --- / . --- / . ---

Dimişler kış günüñ nev-bahārı

Münāsib yār ile ocaḳ kenārı

Hüdāyī

. --- / . --- / . --- / . ---

Cihān ḳaydundan āzādım ğarībüm nā-murādum ben

Ne ' azlüm var ne naşbum var ne ğuşşam var ne şādum ben

Yoluñda döne döne ḥanmānum eyledüm berbād

Ḥas u ḥāşāk -i dehri yile viren gird-bādam ben

Tenümde tāze dāğumdur se-ā-ser ḥil' at u tācum

Melāmet mülkine Keyḥusrevüm yā Keyḳubādam ben

Diriğ itme cemālũñ çeşm-i pākũnden ki yoluñda

Yaşum eţfāl gibi pāk bāzũ pāk-zādam ben

Değişmezsem behiştî hāl-i gendũm kevn-i dildāra

Hüdāyî olmayayın  alem içre ibn-i  dem ben

Seyyid Mustafa  elebi

120b (nesir)

Biñ yetmiş sekiz sene zî'l-kaç desiniñ ikinci gũni rũz-ı h zıra on beş gũn kalmış ...  ar yağar řamāniñ iki kũfũnde bir timinni taħmini yigirmi beş akçe ider çiftler kendũ evinde beş timinniye on yaşında elli kũfe řamān aldım on mi dār adama minnet eyledũkde ... Aħmed Pařa biz sende bu  adar řafā eyledũgũmũz uşulde şaydı deyũ iderũz deyũ cevābunda eylendũkde bir daħi bir Mũselmāna şimden soñra saman ve buğday ve arpa ... nāmında bir h bbe virmeyselũm deyũ halefde bi'l-lāhi'l-  ulyāi'l-  aźim eyledũkde başımıza şoyle bir h l geldi Allāh Tebāreke ve Te  ālā biz kulunu uřũl bilmez nā-merde iħtiyāc eylemeye ve sağ göz sol göze iħtiyāc eylemeye āmīn bi-hürmeti seyyidi'l-mũrselīn

el ... cafer

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Klasik Türk Edebiyatın kaynaklarından olan şiir mecmuaları her geçen gün varlığını daha çok hissettirmektedir. Şiir mecmuaları üzerinde yapılan akademik çalışmaların sayısı artmakta ve yeni şair ve şiiirlere ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu bilgiler ışığında önceki hatalı bilgiler tashih edilmede ve doğruya bir adım daha yaklaşılmaktadır.

06 Mil Yz A 801 Milli Kütüphane kayıt numaralı “Mecmû'a-i Eş'âr”, herhangi bir kurala uymadan yazılmış manzum metinlerden oluşmuş 120 varaklı bir mecmuadır.

Bir miktar sayfanın silik ve eksik olduğu tespit edilmiştir.

Mecmuada müfred, gazel, tahmis, muhammes, tesdis, müseddes, müsemmen, kaside ve terkib-i bend nazım şekillerinden oluşan 418 manzum eser vardır. Eserde en çok bulunan manzum şekil gazeldir. Eserin sonunda bir parça öğüt verici bir olay nesir şeklinde aktarılmıştır.

Mecmuada tespitli 105 farklı şairden 410 şiir, kime ait olduğu tespit edilemeyen 3 gazel, 3 müfred, 1 tahmis ve 1 tesdis vardır.

Eserde 18 farklı vezin kalıbı kullanılmıştır. Bunlardan en fazla kullanılanı 116 adet ile (fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün) veznidir

İncelemiş olduğumuz bu mecmuda, yaptığımız araştırmalara göre kaynaklarda geçmeyen bazı şiirler tespit edilmiştir (Mağşudî 97a, Mağâlî 99a, Nev'i 101a, Sâ'î 101a, Derûnî 117b vd.). Bu şairlere ait bilgilerin; buldukları döneme ışık tutacağı, şairlerin üslubunu tanıttacağı ve ilgili bilim dallarına faydalı olacağı inancını taşımaktayız.

EKLER

EK 1

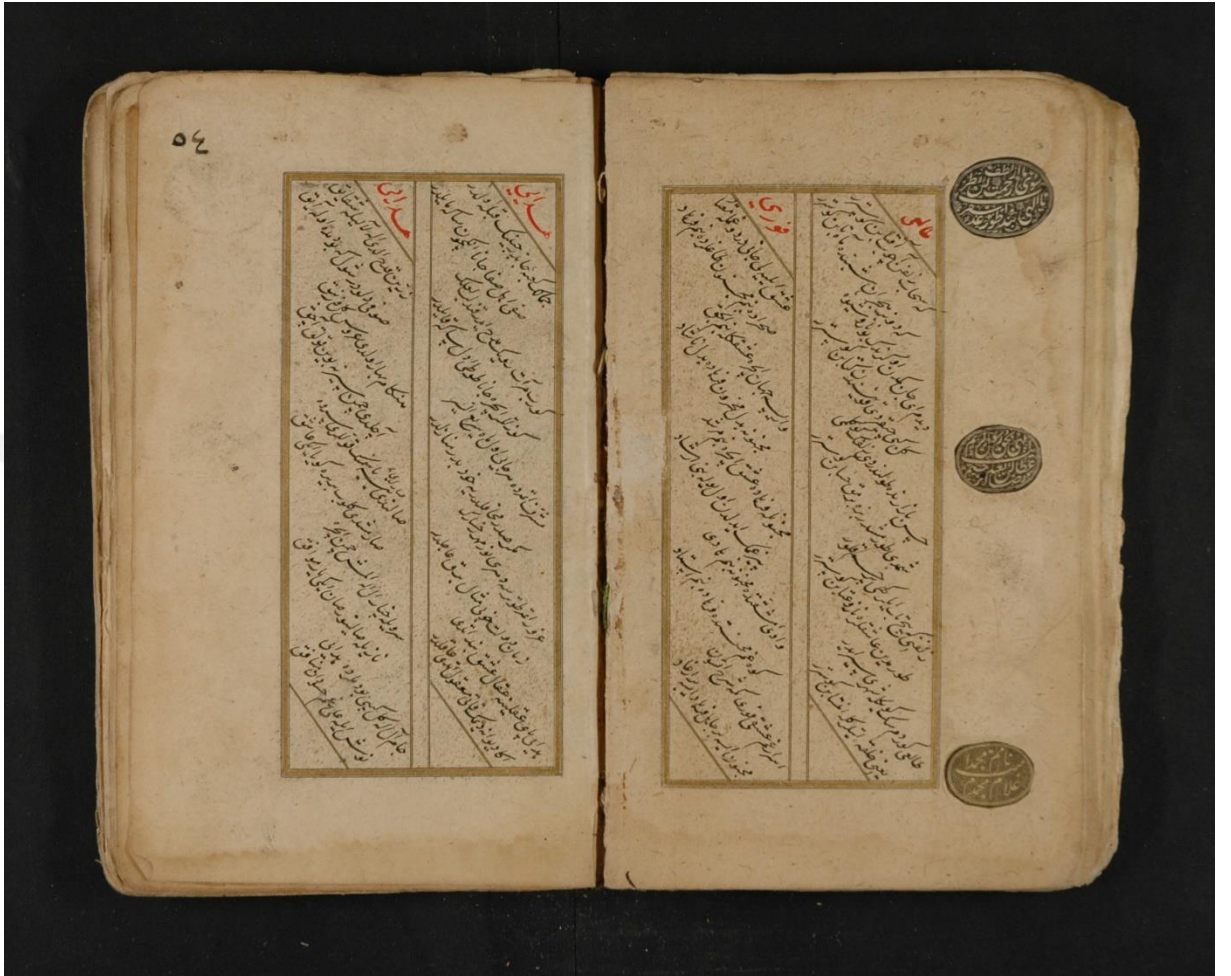

EK 5

KAYNAKÇA

- Ak, C. (2001). *Bağdatlı Rûhî Divânı Karşılaştırmalı Metin*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Akpınar, Ş. (2015). Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi "3469" Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası. *Turkish Studies*(10/8), s. 341-384.
- Alıcı, G. (2016). Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa'dedîn El-Mar'aşî'nin Şiir Mecmuası. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), s. 371.
- Baka, Ş. (2014). *Millî Kütüphane Yz. A 801 Numaralı Mecmua (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*. Giresun: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Banarlı, N. (1983). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi* (Cilt 1). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çetin, İ. (1993). *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Devellioğlu, F. (2001). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Duyar, H. (2009). On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Kabûlî'nin Şiirleri. *Turkish Studies*(4/2), s. 274-379.
- Gürbüz, M. (2003). Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine. *Turkish Studies*(8/1), s. 315-322.
- Kaplan, H. (2018). Bâkî'nin Basılı Divanlarında Yer Almayan Şiirleri ve Divanının Bir Nüshası Üzerine Bazı Notlar. *International Journal of Language Academy*(6/2), s. 223-253.
- Kut, G. (1986). Mecmu'a. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)* (Cilt 6, s. 170). içinde İstanbul: Dêrgah Yayınları.

- Kuzucu, H. (2019, 12 20). *Burdur Kültür Tarihi*nden 2 Burdur Ulemaları(1). burdurtarihi.com/ulema.html. adresinden alındı
- Küçük, S. (1994). *Bâkî Divânı (Tenkitli Basım)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Levend, A. (1998). *Türk Edebiyatı Tarihi* (4 b., Cilt 1). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Nâci, M. (1995). *Lûgat-ı Nâci*. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Okuyucu, C. (1994). *Cinânî Hayâtı Eserleri Divânının Tenkidli Metni*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Pala, İ. (2003). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü* (12 b.). İstanbul: L&M Yayınları.
- Solmaz, S. (2005). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme-Metin)*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Şahin, B. (2007). Katalogta Yer Almayan ve Ortaya Yeni Çıkan Burdur Şer'iye Sicili. *1. Burdur Sempozyumu Bildiriler. 16-19 Kasım 2005* (Cilt 1, s. 50). içinde Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Yay.
- Tarlan, A. (1997). *Necati Beg Divanı*. İstanbul: Millî Eğitim Yayınları.
- Tietze, A. (1951). XVI. Asır Türk Şiirinde Gemici Dili- Âgehî kasidesi ve tahmisleri. *Türkiyat Mecmuası*, 9, 113-138.
- Uzun, M. (2003). Mecmua. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 28, s. 265). içinde Ankara.
- Yıldız, E. (2018). Mecmualardan Hareketle Baldırzâde Selîsî'nin Şiirleri. *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*(6), s. 96-135.
- Zülfe, Ö. (2009). *16. Yüzyıl Şairi Selikî ve Şiirleri*. Ankara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.